INSTRUKCJA OBSŁUGI

ELZAB Eco

GOTOWA NA EURO

Nr rys. E10IO000

Zakłady Urządzeń Komputerowych ELZAB S.A.
41-813 Zabrze, ul. Kruczkowskiego 39
tel. 032 272 20 21, fax 032 272 81 90
e-mail: marketing@elzab.com.pl; www.elzab.com.pl

ELZAB

PARTNER I DORADCA

Spis treści

Spis treści 1
Charakterystyka kasy ELZAB Eco 6
Zawartość opakowania 6
Rozdział 1 - Budowa i działanie 1-1
1 Opis ogólny 1-1
1.1 Budowa kasy 1-1
1.2 Rozmieszczenie elementów obsługi 1-1
2 Budowa klawiatury 1-2
Rozdział 2 - Instalacja i podłączenie 2-1
1 Wymagania instalacyjne 2-1
1.1 Warunki klimatyczne otoczenia 2-1
2 Zasilanie kasy 2-1
3 Podłączenie szuflady kasowej 2-2
4 Podłączenie czytnika kodów kreskowych 2-2
5 Podłączenie wagi 2-2
5.1 Podłączenie jednej wagi do jednej kasy 2-2
5.2 Podłączenie kilku wag ELZAB Prima do kasy 2-4
6 Podłączenie kasy do komputera lub modemu kasowego 2-4
7 Mechanizm drukujący - wymiana papieru 2-4
8 Konserwacja i przeprowadzanie okresowych przeglądów 2-6
9 Parametry papieru stosowanego w kasie i zasady jego przechowywania 2-7
10 Przechowywanie i transport kasy 2-8
11 Plombowanie kasy 2-8
Rozdział 3 - Zasady obsługi funkcji kasy 3-1
1 Dostęp do funkcji 3-1
2 Wybór funkcji w kasie 3-1
3 Wybór wartości podpowiadanych 3-2
Rozdział 4 - Menu główne FUNKCJE KASJERA 4-1
1 Opis ogólny 4-1
2 Funkcja WŁĄCZENIE KASJERA - adres 01 01 lub A A 4-1
3 Funkcja WYŁĄCZENIE KASJERA - adres 01 02 lub A B 4-1
4 Funkcja KONIEC ZMIANY KASJERA - adres 01 03 lub A C 4-1
5 Funkcja STAN KASY - adres 01 04 lub A D 4-4
6 Funkcja WPŁATA DO KASY - adres 01 05 lub A E 4-5
7 Funkcja WYPŁATA Z KASY - adres 01 06 lub A F 4-5
8 Funkcja ZESTAW RAPORTÓW - adres 01 07 lub A G 4-6
Rozdział 5 - Menu główne FUNKCJE KIEROWNIKA 5-1
1 Opis ogólny 5-1
2 Menu KONFIGURACJA - adres 02 01 lub B A 5-2
2.1 Funkcja DEFINIOWANIE TOWARÓW - adres 02 01 01 lub B A A 5-2
2.2 Funkcja DEFINIOWANIE KLAWISZY - adres 02 01 02 lub B A B 5-5
2.2.1 Definiowanie klawisza szybkiej sprzedaży towaru 5-5
2.2.2 Definiowanie klawisza dostępu do funkcji 5-6

2.2.3 Definiowanie klawisza formy płatności 5-6
2.2.4 Definiowanie klawisza płatności – waluty dodatkowe 5-7
2.2.5 Definiowanie klawisza rabatu lub narzutu 5-7
2.2.6 Kasowanie definicji klawisza 5-7
2.3 Funkcja DEFINIOWANIE GRUP - adres 02 01 03 lub B A C 5-8
2.4 Funkcja DEFINIOWANIE JEDNOSTEK - adres 02 01 04 lub B A D 5-8
2.5 Funkcja DEFINIOWANIE WIĄZAŃ - adres 02 01 05 lub B A E 5-8
2.6 Funkcja DEFINIOWANIE PŁATNOŚCI - adres 02 01 06 lub B A F 5-9
2.7 Funkcja PRZYPISANIE DO WAG - adres 02 01 07 lub B A G 5-9
2.8 Funkcja KASOWANIE TOWARÓW - adres 02 01 08 lub B A H 5-9
2.9 Funkcja KASOWANIE WIĄZAŃ - adres 02 01 09 lub B A I 5-10
2.10 Funkcja ZMIANA CEN TOWARÓW - adres 02 01 10 lub B A J 5-10
3 Menu RAPORTY ZERUJĄCE - adres 02 02 lub B B 5-11
3.1 Raport DOBOWY FISKALNY - adres 02 02 01 lub B B A 5-11
3.2 Raport SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY - adres 02 02 02 lub B B B 5-12
3.3 Raport ZWROTÓW OPAKOWAŃ - adres 02 02 03 lub B B C 5-13
3.4 Raport SPRZEDAŻY WG GRUP - adres 02 02 04 lub B B D 5-14
3.5 Raport KONIEC ZMIANY KASJERA - adres 02 02 05 lub B B E 5-14
3.6 Raport SUMACYJNY I i SUMACYJNY II - adres 02 02 06 lub B B F i 02 02 07 lub B B G 5-14
4 Menu RAPORTY NIEZERUJĄCE - adres 02 03 lub B C 5-16
4.1 Raport FINANSOWY PODATKOWY - adres 02 03 01 lub B C A 5-16
4.2 Raport SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY - adres 02 03 02 lub B C B 5-16
4.3 Raport ZWROTÓW OPAKOWAŃ - adres 02 03 03 lub B C C 5-16
4.4 Raport SPRZEDAŻY WG GRUP - adres 02 03 04 lub B C D 5-17
4.5 Raport STANU KASY - adres 02 03 05 lub B C E 5-17
4.6 Raport SUMACYJNY I i SUMACYJNY II - adres 02 03 06 lub B C F i 02 03 07 lub B C G 5-17
4.7 Raport GODZINOWY AKTUALNY - adres 02 03 08 lub B C H 5-17
4.8 Raport GODZINOWY POPRZEDNI - adres 02 03 09 lub B C I 5-18
4.9 Raport DANYCH O TOWARACH - adres 02 03 10 lub B C J 5-18
4.10 RAPORTY OKRESOWE - adres 02 03 11 lub B C K 5-18
4.10.1 RAPORT SZCZEGÓŁOWY - adres 02 03 11 01 lub B C K A 5-19
4.10.1.1 RAPORT SZCZEGÓŁOWY MIESIĘCZNY - adres 02 03 11 01 01 lub B C K A A 5-19
4.10.1.2 RAPORT SZCZEGÓŁOWY WEDŁUG DAT - adres 02 03 11 01 02 lub B C K A B 5-20
4.10.1.3 RAPORT SZCZEGÓŁOWY WEDŁUG NUMERÓW - adres 02 03 11 01 03 lub B C K A C 5-22
4.10.1.4 RAPORT SZCZEGÓŁOWY ZA MIESIĄC POPRZEDNI - adres 02 03 11 01 04 lub B C K A D 5-22
4.10.2 RAPORT SKRÓCONY - adres 02 03 11 02 lub B C K B 5-22
4.10.2.1 RAPORT SKRÓCONY MIESIĘCZNY - adres 02 03 11 02 01 lub B C K B A 5-22
4.10.2.2 RAPORT SKRÓCONY WEDŁUG DAT - adres 02 03 11 02 02 lub B C K B B 5-24
4.10.2.3 RAPORT SKRÓCONY WEDŁUG NUMERÓW - adres 02 03 11 02 03 lub B C K B C 5-25
4.10.2.4 RAPORT SKRÓCONY ZA MIESIĄC POPRZEDNI - adres 02 03 11 02 04 lub B C K B D 5-25
4.11 Raport KONFIGURACJI - adres 02 03 12 lub B C L 5-25
5 Funkcja WYŚWIETL SPRZEDAŻ - adres 02 04 lub A D 5-27
6 Menu USTAWIENIA - adres 02 05 lub B E 5-28
6.1 Funkcja WPROWADZANIE UŻYTKOWNIKA - adres 02 05 01 lub B E A 5-28
6.2 Funkcja NUMER KASY - adres 02 05 02 lub B E B 5-28
6.3 Funkcja SZYBKOŚĆ TRANSMISJI - adres 02 05 03 lub B E C 5-29
6.4 Funkcja SKŁAD ZESTAWU RAPORTÓW - adres 02 05 04 lub B E D 5-29
6.5 Funkcja UŻYCIE KASJERÓW - adres 02 05 05 lub B E E 5-29
6.6 Funkcja CZAS WYŁĄCZENIA KASY - adres 02 05 06 lub B E F 5-30

6.7 Funkcja PODWÓJNE ZERO - adres 02 05 07 lub B E G 5-30
6.8 Funkcja WALUTY - adres 02 05 08 lub B E H 5-30
6.9 Funkcja RESZTA W WALUCIE - adres 02 05 09 lub B E I 5-30
6.10 Funkcja USTAWIENIA WAGI - adres 02 05 10 lub B E J 5-30
6.10.1 Funkcja TYP WAGI / CZYTNIK - adres 02 05 10 01 lub B E J A 5-31
6.10.2 Funkcja SYSTEM WAG PRIMA - adres 02 05 10 02 lub B E J B 5-31
6.10.3 Funkcja WPROWADZANIE WAGI - adres 02 05 10 03 lub B E J C 5-31
6.10.4 Funkcja BLOKADA WPROWADZANIA Z WAGI - adres 02 05 10 04 lub B E J D 5-31
6.11 Funkcja USTAWIENIA KODÓW KRESKOWYCH - adres 02 05 11 lub B E K 5-31
6.11.1 Funkcja PRZEDROSTKI KODÓW KRESKOWYCH - adres 02 05 11 01 lub B E K A 5-31
6.11.2 Funkcja CYFRA KONTROLNA - adres 02 05 11 02 lub B E K B 5-32
6.11.3 Funkcja DŁUGOŚĆ KODÓW Z CENĄ/WAGĄ - adres 02 05 11 03 lub B E K C 5-32
6.11.4 Funkcja KOD KRESKOWY NA PARAGON - adres 02 05 11 04 lub B E K D 5-32
6.12 Funkcja USTAWIENIA PARAGONU - adres 02 05 12 lub B E L 5-32
6.12.1 Funkcja TRYB KOMPUTEROWY - adres 02 05 12 01 lub B E L A 5-32
6.12.2 Funkcja ZMIENNA CENA - 02 05 12 02 lub B E L B 5-33
6.12.3 Funkcja DRUKOWANIE JEDNOSTEK - adres 02 05 12 03 lub B E L C 5-33
6.12.4 Funkcja WPROWADZANIE KWOT - adres 02 05 12 04 lub B E L D 5-33
6.12.5 Funkcja RABATY I NARZUTY - adres 02 05 12 05 lub B E L E 5-33
6.12.5.1 Funkcja MAKSYMALNY RABAT - 02 05 12 05 01 lub B E L E A 5-33
6.12.5.2 Funkcja MAKSYMALNY NARZUT - adres 02 05 12 05 02 lub B E L E B 5-33
6.12.5.3 Funkcja RABAT/NARZUT SPECJALNY - adres 02 05 12 05 03 lub B E L E C 5-34
6.12.5.4 Funkcja KWOTOWY NA POZYCJĘ - adres 02 05 12 05 04 lub B E L E D 5-34
6.12.5.5 Funkcja KWOTOWY NA PARAGON - adres 02 05 12 05 05 lub B E L E E 5-34
6.12.6 Funkcja MAKSYMALNA SUMA PARAGONU - adres 02 05 12 06 lub B E L F 5-34
6.12.7 Funkcja OBOWIĄZEK WPISANIA ZAPŁATY - adres 02 05 12 07 lub B E L G 5-34
6.12.8 Funkcja PŁATNOŚĆ BONEM - adres 02 05 12 08 lub B E L H 5-35
6.12.9 Funkcja PŁATNOŚĆ KOŃCZY PARAGON - adres 02 05 12 09 lub B E L I 5-35
6.12.10 Funkcja WŁĄCZENIE DODATKÓW - adres 02 05 12 10 lub B E L J 5-35
6.12.11 Funkcja WYBÓR DODATKÓW - adres 02 05 12 11 lub B E L K 5-35
6.13 Funkcja BLOKADA OTWARCIA SZUFLADY - adres 02 05 13 lub B E M 5-36
6.14 Funkcja MAKSYMALNA GOTÓWKA W SZUFLADZIE - adres 02 05 14 lub B E N 5-36
6.15 Funkcja KONTROLA LICZNIKÓW - adres 02 05 15 lub B E O 5-36
6.16 Funkcja NADPISYWANIE LICZNIKÓW - adres 02 05 16 lub B E P 5-36
6.17 Funkcja KONTROLA BUFORA POZYCJI - 02 05 17 lub B E Q 5-36
6.18 Funkcja PROGRAM MAGAZYNOWY - adres 02 05 18 lub B E R 5-36
6.19 Funkcja UPROSZCZONE WPŁATY / WYPŁATY - adres 02 05 19 lub B E S 5-37
6.20 Funkcja PODPISY WPŁAT/WYPŁAT - adres 02 05 20 lub B E T 5-37
6.21 Funkcja WYDRUK WSZYSTKICH SPRZEDAŻY - adres 02 05 21 lub B E U 5-37
6.22 Funkcja POMIŃ WYDRUK DANYCH - adres 02 05 22 lub B E V 5-37
6.23 Funkcja OBOWIĄZKOWY ODCZYT PRZEZ PC - adres 02 05 23 lub B E W 5-37
7 Menu KASJERZY - adres 02 06 lub B F 5-38
7.1 Funkcja EDYCJA KASJERÓW - adres 02 06 01 lub B F A 5-38
7.2 Funkcja KASOWANIE KASJERÓW - adres 02 06 02 lub B F B 5-39
7.3 Funkcja OTWARTE ZMIANY - adres 02 06 03 lub B F C 5-39
Rozdział 6 Menu główne FUNKCJE SERWISOWE 6-1
1 Opis ogólny 6-1
2 Funkcja PRZESTAWIENIE ZEGARA - adres 03 01 lub C A 6-2
3 Funkcja STAWKI PODATKU - adres 03 02 lub C B 6-2
4 Funkcja NASTĘPNY PRZEGLĄD - adres 03 13 lub C M 6-2
5 Funkcja WPROWADZENIE EURO - adres 03 14 lub C N 6-3

Rozdział 7 - Sprzedaż 7-1
1 Opis ogólny 7-1
2 Sprzedaż towarów 7-1
2.1 Sprzedaż towarów w trybie komputerowym 7-1
2.1.1 Sprzedaż towaru za pomocą numeru towaru 7-1
2.1.1.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową 7-1
2.1.1.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa 7-2
2.1.2 Sprzedaż towaru za pomocą kodu kreskowego 7-2
2.1.2.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową 7-2
2.1.2.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa 7-2
2.1.2.3 Sprzedaż towaru z ręcznie wprowadzonego kodu kreskowego 7-2
2.1.3 Sprzedaż towaru za pomocą zdefiniowanych klawiszy 7-2
2.1.4 Sprzedaż towaru ze zdefiniowaną zerową ceną 7-3
2.1.5 Sprzedaż towarów z użyciem wagi 7-3
2.1.6 Sprzedaż towaru przez wpisanie nazwy towaru 7-3
2.2 Sprzedaż towarów w trybie ECR 7-4
2.2.1 Zasada działania klawiatury w trybie ECR 7-4
2.2.1.1 Wprowadzanie ilości towaru 7-4
2.2.1.2 Wprowadzanie ceny towaru 7-4
2.2.1.3 Wprowadzanie numeru towaru 7-4
2.2.2 Sprzedaż towaru za pomocą numeru towaru 7-5
2.2.2.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową 7-5
2.2.2.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa 7-5
2.2.3 Sprzedaż towaru za pomocą kodu kreskowego 7-6
2.2.3.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową 7-6
2.2.3.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa 7-6
2.2.3.3 Sprzedaż towaru z ręcznie wprowadzonego kodu kreskowego 7-6
2.2.4 Sprzedaż towaru za pomocą zdefiniowanych klawiszy 7-6
2.2.4.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową 7-6
2.2.4.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa 7-6
2.2.5 Sprzedaż towaru z użyciem wagi 7-7
2.3 Sprzedaż towarów ze zmienną ceną 7-7
2.4 Sprzedaż wiązana 7-8
3 Zakończenie paragonu 7-8
3.1 Zakończenie paragonu z użyciem płatności gotówką 7-8
3.2 Zakończenie paragonu z użyciem innej płatności niż gotówka 7-9
3.3 Płatności walutami dodatkowymi 7-9
3.4 Zakończenie paragonu z użyciem klawisza płatności w trybie ECR 7-10
3.5 Zakończenie paragonu z rabatem lub narzutem na cały paragon 7-10
4 Funkcje dodatkowe 7-11
4.1 Rabat lub narzut na pozycję sprzedaży 7-11
4.2 Podsuma paragonu 7-11
4.3 Edycja paragonu i kasowanie pozycji sprzedaży 7-12
4.4 Anulowanie całego paragonu 7-12
4.5 Sprzedaż i przyjmowanie opakowań zwrotnych 7-12
4.6 Zwrot ostatnio sprzedanych opakowań 7-13
4.7 Wyszukiwanie towarów 7-13
4.7.1 Wyszukiwanie towaru wg numeru towaru w trybie komputerowym 7-13
4.7.2 Wyszukiwanie towaru wg numeru towaru w trybie ECR 7-13
4.7.3 Wyszukiwanie towaru według nazwy 7-13
4.7.4 Wyszukiwanie towarów o tym samym początku nazwy 7-14
4.7.5 Sprawdzenie ceny towaru z kodem kreskowym bez możliwości sprzedaży 7-14
5 Przykładowe wydruki paragonów 7-15

Rozdział 8 - Dodatki **8-1**
1 Specyfikacja techniczna kasy 8-1
2 Specyfikacja złącz interfejsów kasy 8-3
3 Alfabetyczny spis komunikatów wyświetlacza kasjera i tryb postępowania 8-4
4 Sygnalizacja trybu zasilania akumulatorowego kasy 8-6
5 Wykaz kodów błędów kontrolera klawiatury 8-7
6 Kable i przejściówki do podłączenia wag 8-7
7 Obsługa kodów kreskowych zawierających ilość lub wartość 8-7
7.1 Kody kreskowe z ilością 8-7
7.2 Kody kreskowe z wartością 8-8

Charakterystyka kasy ELZAB Eco

- Termiczny mechanizm drukujący zapewniający niskie koszty papieru i ciche drukowanie
- Alfanumeryczny (literowo - cyfrowy) wyświetlacz kasjera ułatwiający pracę na kasie
- Możliwość zdefiniowania klawiszy realizujących szybką sprzedaż towaru, płatności, rabaty, raporty itp.
- Wydruk raportów kasy, które umożliwiają pełne rozliczenie ilościowo – wartościowe sprzedaży, podatku VAT i kasjerów
- Możliwość podłączenia do komputera (wymiana danych bez przerywania pracy na kasie)
- Sprzedaż za pomocą czytnika kodów kreskowych, także towarów z podaną w kodzie ilością lub wartością
- Współpraca z wagą lub systemem wag, z możliwością odczytu masy towaru z klawiatury kasy
- Prowadzenie sprzedaży, przyjmowania i rozliczania opakowań zwrotnych
- Sprzedaż łączona towarów (np. automatyczna sprzedaż butelki zwrotnej wraz z napojem)
- Definiowanie dokładności podania ilości towaru i maksymalnej sumy paragonu w celu eliminacji błędów kasjera podczas sprzedaży
- Możliwość przeglądania oraz kasowania pozycji sprzedaży w trakcie wystawiania paragonu
- Możliwość udzielania rabatów i narzutów na pozycję i na cały paragon
- Trzy definiowane formy płatności (plus gotówka) oraz osiem płatności walutowych
- Możliwość pracy po wprowadzeniu w Polsce waluty euro
- Sprzedaż ze zmienną ceną (tzw. otwarte PLU)

Do kas można uzyskać bezpłatnie program dla użytkownika służący do odczytywania, edytowania oraz zapisywania danych z i do kasy, m.in. danych o towarach, definiowanych klawiszach itd. Programem tym dysponują autoryzowani serwisanci i dealerzy. Ponadto jest on dostępny na ftp:// ftp.elzab.com.pl oraz poprzez stronę internetową http:// www.elzab.com.pl producenta kasy.

Zawartość opakowania

1. Kasa ELZAB Eco
2. Zasilacz sieciowy
3. Rolka zwijacza papieru
4. 2 rolki papieru termicznego
5. Instrukcja obsługi kasy
6. Książka serwisowa

Przed rozpoczęciem eksploatacji kasy należy zapoznać się z jej instrukcją obsługi.

Rozdział 1 - Budowa i działanie

1 Opis ogólny

1.1 Budowa kasy

Kasa jest wolnostojącym urządzeniem o zwartej konstrukcji, kryjącym pod obudową termiczny mechanizm drukujący, pakiety elektroniki i akumulator. Złącza zewnętrzne znajdują się od spodu, a przyciski: załączający i wyłączający z przodu kasy. Podzespoły przymocowane są do sztywnej podstawy i przykryte pokrywą, do której przymocowane są: klawiatura, wyświetlacz kasjera i wyświetlacz klienta. Nad mechanizmem drukującym znajduje się łatwo otwierana pokrywa, umożliwiająca szybką wymianę papieru.

Kasa ma następujące elementy dostępne z zewnątrz dla użytkownika:

- drukarkę paragonów ze zwijaczem papieru pod pokrywą zamykaną zatrzaskiem,
- klawiaturę z klawiszami cyfrowymi, funkcyjnymi i literowymi (w tym znaki polskie),
- złącza do podłączenia urządzeń zewnętrznych (w podstawie),
- przyciski: załączający i wyłączający.

1.2 Rozmieszczenie elementów obsługi

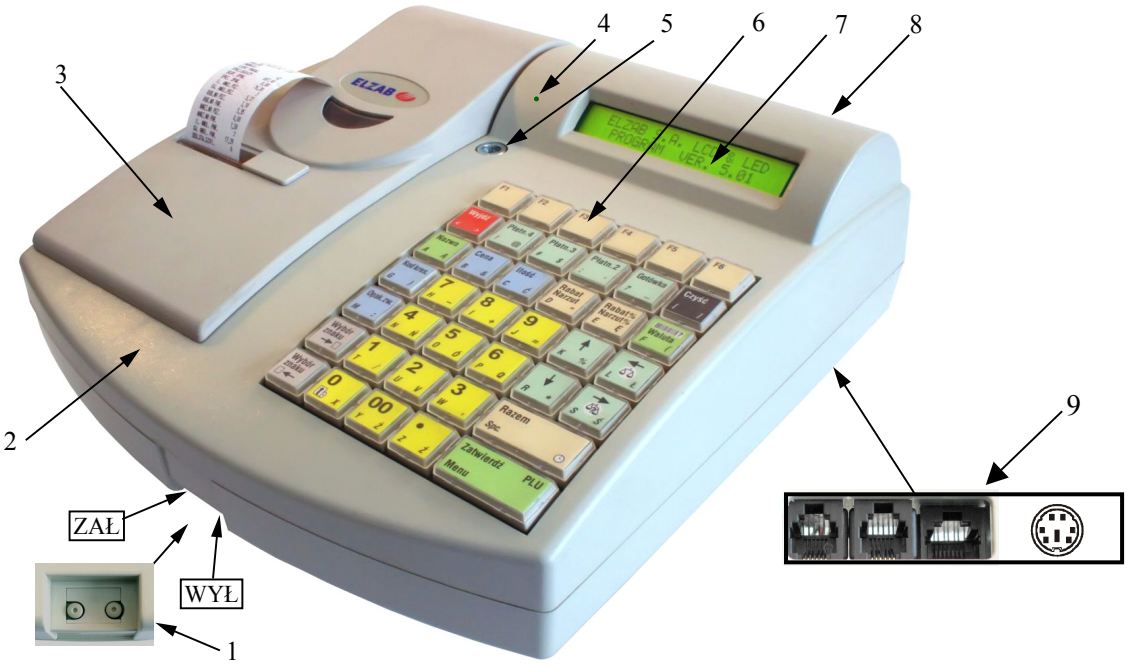

Rys. 1-1 Kasa – widok

1 - Przyciski włącznika i wyłącznika zasilania kasy
2 - Pokrywa kasy
3 - Pokrywa drukarki
4 - Dioda LED - sygnalizacja zasilania (ładowania) z zewnętrznego zasilacza
5 - Gniazdo plomby
6 - Klawiatura kasy
7 - Wyświetlacz kasjera
8 - Wyświetlacz klienta
9 - Gniazda interfejsu (widok od spodu kasy)

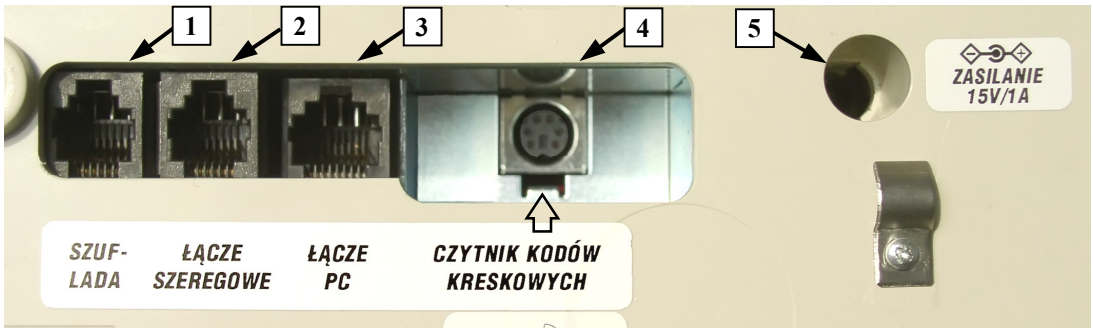

Rys. 1-2 Widok na złącza interfejsów (od spodu kasy)

1.- Gniazdo SZUFLADA
2.- Gniazdo ŁĄCZE SZEREGOWE
3.- Gniazdo ŁĄCZE PC
4.- Gniazdo CZYTNIK KODÓW KRESKOWYCH (strzałkę na wtyczce skierować grotem do strzałki pokazanej na rysunku)
5.- Gniazdo ZASILANIE

2 Budowa klawiatury

Klawiatura kasy posiada 40 klawiszy wielofunkcyjnych. Zbudowana jest z przełączników o wysokiej trwałości i niezawodności. Treść opisu klawiszy funkcyjnych F1 - F6 można uzupełnić o opisy przypisanych towarów, rabatów, płatności lub funkcji.

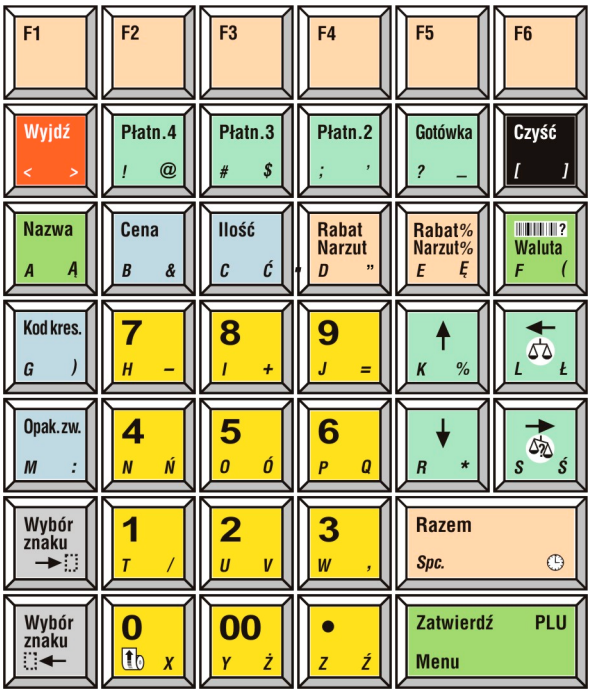

Rys. 1-3 Wygląd klawiatury

Wybór odpowiedniego znaczenia klawisza uzależniony jest od położenia opisu na klawiszu. Możemy wybraną z klawisza funkcję uzyskać przez bezpośrednie, pojedyncze naciśnięcie klawisza, albo z dodatkowo wcześniej naciśniętym jednym lub też dwoma klawiszami wyboru [Wybór znaku ←] [Wybór znaku →]. Zależność pomiędzy miejscem opisu, a sposobem wyboru wyjaśnia rysunek.

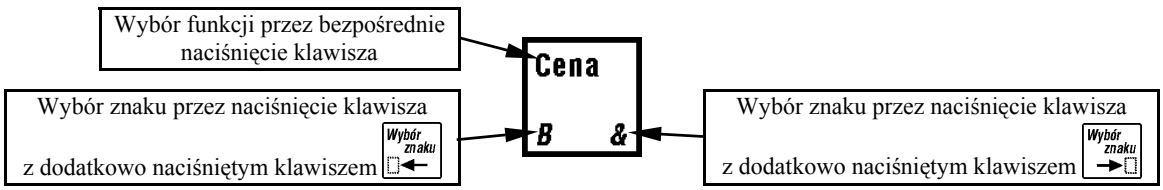

Klawisze kasy realizują następujące funkcje:

Klawisze numeryczne oraz kropka. Służą do wpisywania wszelkich wartości liczbowych (kropka pełni rolę przecinka dziesiętnego).

Klawisz podwójnego zera może zostać wyłączony w menu USTAWIENIA, w zależności od preferencji osób obsługujących kasę.

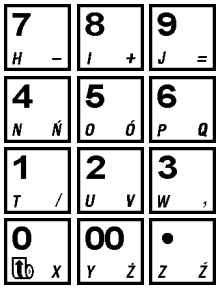

Definiowalne klawisze funkcyjne. Można je zdefiniować jako klawisze szybkiej sprzedaży, rabatu lub narzutu, płatności lub klawisze dostępu do raportów.
Na pokrywie kasy nad definiowalnymi klawiszami, można nakleić naklejkę z wpisanym znaczeniem zdefiniowanych klawiszy.

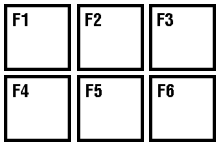

Klawisze strzałek (kursora). Służą do poruszania się kursora po linii wyświetlacza lub po poszczególnych polach menu.

Klawisze strzałek lewo – prawo służą też do obsługi wagi.

Klawisz strzałki w dół w trybie sprzedaży, poza paragonem służy do otwierania szuflady. Funkcja ta może zostać wyłączona w menu USTAWIENIA, w zależności od preferencji osób obsługujących kasę.

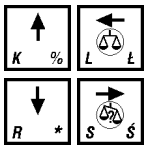

Klawisz służący do zatwierdzania (odpowiednik Enter) wprowadzonego towaru, ilości, ceny, funkcji menu itd.

Klawisz służący do podsumowania pozycji na paragonie. Poza paragonem naciśnięty wraz z klawiszem wyboru służy do wyświetlenia bieżącej daty i czasu.

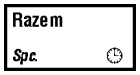

Klawisz kasowania służący do kasowania wprowadzonej wartości.

Klawisze służące do udzielenia odpowiednio rabatu kwotowego i rabatu procentowego na pozycję sprzedaży lub cały paragon.

Klawisze służące do udzielenia odpowiednio narzutu kwotowego i narzutu procentowego na pozycję sprzedaży lub cały paragon.

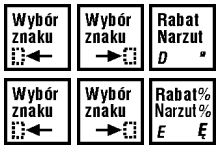

Klawisz służący do wprowadzenia ceny towaru podczas sprzedaży.

Klawisz służący do wprowadzania ilości sprzedawanego towaru.

Klawisz służący do wyboru rodzaju płatności po podsumowaniu - zapłata gotówką.

Klawisz służący do wyboru rodzaju płatności po podsumowaniu – zapłata zdefiniowana jako PŁATNOŚĆ 2.

Klawisz służący do wyboru rodzaju płatności po podsumowaniu – zapłata zdefiniowana jako PŁATNOŚĆ 3.

Klawisz służący do wyboru rodzaju płatności po podsumowaniu – zapłata zdefiniowana jako PŁATNOŚĆ 4.

Klawisz służący do wyszukiwania towaru wg nazwy podczas sprzedaży.

Klawisz służący do wyszukiwania towaru wg kodu kreskowego przy użyciu klawiatury kasy (np. przy uszkodzonej naklejce z kodem kreskowym).

W trybie sprzedaży klawisz służy do sprawdzenia (bez sprzedawania) nazwy i ceny towaru według kodu kreskowego.

W podsumowaniu paragonu służy do wyboru waluty.

Klawisz służący do wykonania operacji przyjęcia opakowania zwrotnego.

Klawisz rezygnacji (odpowiednik Esc) służący do wycofania się ze sprzedaży towaru, z bieżącej (wywołanej) funkcji itd.

Rozdział 2 - Instalacja i podłączenie

1 Wymagania instalacyjne

Kasa może pracować w pomieszczeniach oraz na zewnątrz pod warunkiem osłonięcia przed deszczem i nadmiernym nasłonecznieniem. Należy unikać miejsc narażonych na znaczne wahania temperatury, duże zapylenie, wibracje i uderzenia. Nie należy instalować urządzenia w pomieszczeniach ze znaczną agresywnością korozyjną środowiska oraz w pomieszczeniach, gdzie występuje kondensacja pary wodnej.

1.1 Warunki klimatyczne otoczenia

Temperatura	5°C - 35°C
Wilgotność	40% - 80% (bez kondensacji)

2 Zasilanie kasy

Kasa może być zasilana z:

- ZASILACZA NIESTABILIZOWANEGO 15V/1A — jeżeli kasa jest używana jako kasa stacjonarna; zasilacz dostarczony jest z kasą
- PRZEWODU ZASILANIA SAMOCHODOWEGO 12V — jeżeli kasa jest używana do sprzedaży obwoźnej (wymaga oddzielnego zakupu - kod wyrobu 00945)

Kasa posiada dwa przyciski: załączający i wyłączający. Po naciśnięciu przycisku załączającego można pracować na kasie.

Kasa posiada akumulator wewnętrzny podtrzymujący zasilanie kasy w przypadku zaniku zewnętrznego napięcia zasilania z zasilacza. W pełni naładowany akumulator wewnętrzny pozwala na wydrukowanie 300 paragonów z trzema pozycjami sprzedaży w ciągu 5 godzin. **Nie może być on wykorzystywany do pracy cyklicznej kasy polegającej na pracy na akumulatorze a następnie ładowaniu akumulatora.** Akumulator wewnętrzny jest ładowany gdy kasa zasilana jest za pomocą zasilacza sieciowego lub samochodowego niezależnie czy jest włączona (pracuje) lub nie. Sygnalizowane jest to świeceniem diody LED (patrz Rozdział 1, rys. 1-1). Pełna regeneracja akumulatora po jego rozładowaniu wymaga około 8 godzin ładowania przy włączonej kasie lub 5 godzin przy wyłączonej kasie. Gdy akumulator wewnętrzny kasy jest bliski rozładowania, co 15 sekund włączany jest sygnał akustyczny. **Należy wówczas niezwłocznie kasę podłączyć do zasilacza sieciowego lub samochodowego w celu naładowania akumulatora wewnętrznego.**

Tryb oszczędzania energii

Kasa posiada mechanizm oszczędzania energii zgromadzonej w akumulatorze wewnętrznym. Tryb oszczędzania energii jest włączany automatycznie przy braku zasilania zewnętrznego, kasa sygnalizuje to krótkim sygnałem dźwiękowym. W trybie oszczędzania następuje wygaszenie wyświetlacza klienta oraz wyłączenie podświetlenia wyświetlacza kasjera po 15 sekundach od ostatniej operacji wykonanej na klawiaturze kasy (jeżeli na wyświetlaczu klienta wyświetla się kwota do zapłaty po paragonie, to wyświetlacz zostanie wygaszony po 1 minucie). Jeżeli kasa pozostaje w bezczynności, to po upływie czasu od 1 minuty do 15 minut, następuje jej automatyczne wyłączenie. Długość czasu ustawia się w funkcji pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA/ USTAWIENIA/CZAS WYŁĄCZENIA KASY.

Wymagania dla sieciowego zasilania elektrycznego

Napięcie znamionowe	220V – 230V
Częstotliwość	47 - 63 Hz
Pobór mocy	średnio 10W (max 15W)

Do zasilania kasy należy stosować wyłącznie zasilacz dostarczony przez producenta.

3 Podłączenie szuflady kasowej

Zaleca się stosowanie szuflady kasowej z rodziny szuflad ELZAB Gamma np. typ A22 - dopasowana wymiarami do kasy (kod wyrobu - 00313), z kablem typu RJ (kod wyrobu - 00962). Jeżeli miejsce jest ograniczone na głębokość można zastosować szufladę ELZAB Gamma A12 (kod wyrobu - 00312) z takim samym kablem.

Położenie złącza do podłączenia szuflady pokazane jest w Rozdziale 1 na rys. 1-2.

Szuflada otwierana jest elektrycznie w chwili, gdy operacje na kasie wymagają kontaktu z gotówką (np. zakończenie paragonu, początek i koniec zmiany kasjera itp.).

Istnieje możliwość otwarcia szuflady poprzez naciśnięcie klawisza „strzałka w dół" (np. gdy chcemy rozmienić banknot). Funkcja ta może zostać zablokowana za pomocą funkcji FUNKCJE KIEROWNIKA/ USTAWIENIA/BLOKADA OTWARCIA SZUFLADY. W razie konieczności otwarcia szuflady pozbawionej zasilania (np. przy braku napięcia) należy nacisnąć dźwignię widoczną w otworze od spodu z tyłu szuflady.

Poniższa tabela zawiera podstawowe parametry szuflad:

Typ szuflady *Gamma*	nr kodu wyrobu	ilość rzędów na monety	ilość przedziałów na monety	ilość pojemników na banknoty	masa (w kg)	głębokość (w mm)	szerokość (w mm)	wysokość (w mm)
A12	00312	1	4	6	6	355	327	124
A22	00313	2	8	6	7,6	431		

4 Podłączenie czytnika kodów kreskowych

Kasa ma możliwość współpracy z czytnikami kodów kreskowych typu:

- klawiaturowego (KEYBOARD EMULATION) – posiadającego wtyk klawiaturowy, włączany w gniazdo CZYTNIK KODÓW KRESKOWYCH (patrz Rozdział 1, rys. 1-2). Wtyczkę czytnika po włożeniu do gniazda **należy zabezpieczyć przed wyrwaniem**, przykręcając kabel czytnika uchwytem przewodu, który umieszczony jest na podstawie poniżej gniazda zasilania (tak jak jest to pokazane na rysunku obok),

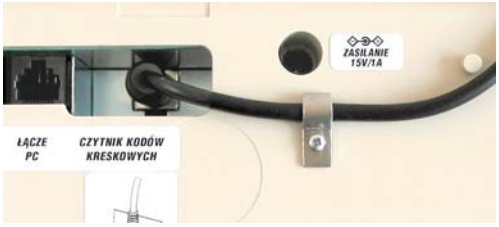

Rys. 2-1 Zabezpieczenie wtyku czytnika

- szeregowego - posiadającego złącze D-sub 9, połączony przez KABEL CZYTNIKA RS232/RJ12 (kod wyrobu - 01639) do gniazda ŁĄCZE SZEREGOWE (patrz Rozdział 1, rys. 1-2).

Czytniki posiadają możliwość zmiany sposobu zaprogramowania w celu dostosowania do indywidualnych potrzeb użytkownika. Informacje na ten temat zawarte są w instrukcji fabrycznej czytnika, dołączanej przy jego zakupie.

Do kasy należy podłączyć czytnik skonfigurowany w następujący sposób:

- wyłączyć przedrostki (prefix),
- ustawić w czytniku klawiaturowym znaki dodatkowe (suffix) na CR (0dh), a w czytniku szeregowym na CR LF (0Dh 0Ah),
- w czytniku szeregowym należy ustawić transmisję na: 9600, even, 8 bit, 1 stop.

UWAGA: ***Producent kasy nie ponosi odpowiedzialności za niewłaściwą pracę lub wady powstałe na skutek niewłaściwie przeprowadzonych zmian sposobu zaprogramowania czytnika.***

5 Podłączenie wagi

5.1 Podłączenie jednej wagi do jednej kasy

Do połączenia wagi albo szeregowego czytnika kodów kreskowych z kasą służy gniazdo ŁĄCZE SZEREGOWE, dostępne od spodu kasy.

Do kasy można podłączyć wagi podane w tabeli na następnej stronie.

Nr wagi wg menu kasy	Parametry transmisji	Wykaz wag zgodnych pod względem parametrów transmisji	Sposób konfiguracji	Sposób przekazywania wyniku z wagi do kasy (metody ważenia)	Rodzaj kabla łączącego wagę / czytnik z kasą
1. Czytnik szeregowy	9600 8,E,1	----	prefiks - wyłączony, sufiks CR LF (0Dh 0Ah)	----	Kabel czytnika szeregowego RS232/RJ12 (kod wyrobu 01639)
2. ELZAB Prima	9600 8,E,1	MEDESA CAT17	Ustawienia fabryczne	naciśnięcie klaw. ← na kasie lub → na wadze.	kabel z wyposażenia wagi. Dla wagi CAT17 dodatkowo kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu 01614) (rys.2-2)
3. Angel AP1-15xx PODST.	9600 8,N,1	Angel (AP1-15EX, AP1-15MX)	----	naciśnięcie klawisza ← na kasie.	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
4. Angel AP1-15xx ROZSZ.	9600 8,N,1	Angel (AP1-15EX, AP1-15MX)	----	naciśnięcie klawisza ← na kasie.	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
5.CAM-PESA PROT. 14	9600 8,E,1	Medesa BASIC RK-10, BASIC SP	Protokół 14 Mode: 0 Baud 3 (9600) Pala 3 (8,E,1)	naciśnięcie klawisza ← na kasie lub ↓,5 na wadze	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
6. Interfejs Aster 1200	1200 7,E,1	Angel (15xx, AP15xx) Copyfax HANA HS7600, MEDESA(CAT8, CAT9) (montowane przed 01.97r)	u producenta (firma ASTER) konfiguracja na urządzenia ELZAB	naciśnięcie klaw. ← na kasie	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
		MEDESA BASIC RK10, BASIC SP	Protokół 4 Mode: 0 Baud 0 (1200) Pala 9 (7,E,1)	naciśnięcie klawisza ← na kasie.	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
		MEDESA BASIC RK100	Mode: 0 Baud: 1200 Pala: E71 Peri: Prt 04	naciśnięcie klawisza ← na kasie.	Kabel wagi RJ45/RJ12 (kod wyrobu 01635)
7. Interfejs Aster 9600	9600 8,E,1	Angel (15xx, AP15xx) Copyfax HANA HS7600, MEDESA(CAT8, CAT9)	u producenta (firma ASTER) konfiguracja na urządzenia ELZAB	naciśnięcie specjalnego klawisza na wadze (zależn. od typu wagi)	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
		MEDESA BASIC RK10, BASIC SP	Protokół 2 Mode: 0 Baud 3 (9600) Pala 3 (8,E,1)	Naciśnięcie na wadze klawiszy ↓,5	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2).
		MEDESA BASIC RK100	Mode: 0 Baud: 9600 Pala: E81 Peri: Prt 02	Naciśnięcie na wadze klawiszy ↓,5	Kabel wagi RJ45/RJ12 (kod wyrobu 01635)
8. Turkus	9600 8,E,1	WTN6, WTN15, TP3, TP6, TP15	sposób wysyłania wartości masy - SR, protok. komunik. - P11	naciśnięcie klaw. ← na kasie lub →na wadze.	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2) + przejściówka wagi (rys.2-3)
		AGAT, AMBER, KORAL (Przesłanie tylko masy)	Protokół ELZAB SYSTEM-600	naciśnięcie klawisza → na wadze.	
		DIBAL C103	Protokół ELZAB Delta	naciśnięcie ← na kasie	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2)
9. Agat	4800 7,0,1	AGAT, AMBER KORAL (przesłanie masy i numeru PLU)	Protokół ER-A 495PN	naciśnięcie klawisza → na wadze.	kabel wagi do kasy Delta II G (kod wyrobu - 01614) (rys.2-2) + przejściówka wagi (rys.2-3)

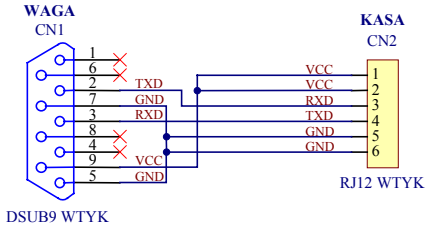

Rys. 2-2 Kabel wagi do kasy ELZAB Delta (kod wyrobu - 01614)

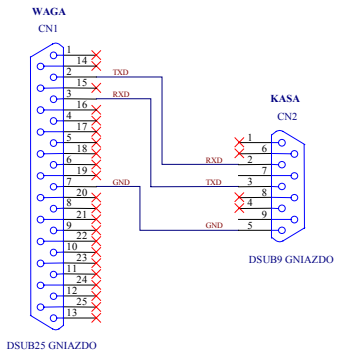

Rys. 2-3 Przejściówka wagi

5.2 Podłączenie kilku wag ELZAB Prima do kasy

Wagi podłączamy do kasy poprzez ROZDZIELACZ WAG oferowany przez ELZAB S.A. (kod wyrobu 01613). Rozdzielacz umożliwia podłączenie do 4 wag PRIMA jednocześnie. Sposób odczytywania wagi przez kasy uzależniony jest od wersji programu wagi PRIMA i może odbywać się przez naciskanie klawisza na wadze, lub na kasie. Każda z wag musi mieć ustawiony inny adres wagi (patrz instrukcja obsługi wagi ELZAB PRIMA). Rodzaj wagi należy ustawić w funkcji TYP WAGI/CZYTNIK (w menu USTAWIENIA – USTAWIENIA WAGI) na wagę ELZAB PRIMA. Parametr SYSTEM WAG PRIMA (w menu USTAWIENIA – USTAWIENIA WAGI) należy ustawić na TAK. Przypisanie towarów do wag realizowane jest w funkcji PRZYPISANIE DO WAG (w menu KONFIGURACJA).

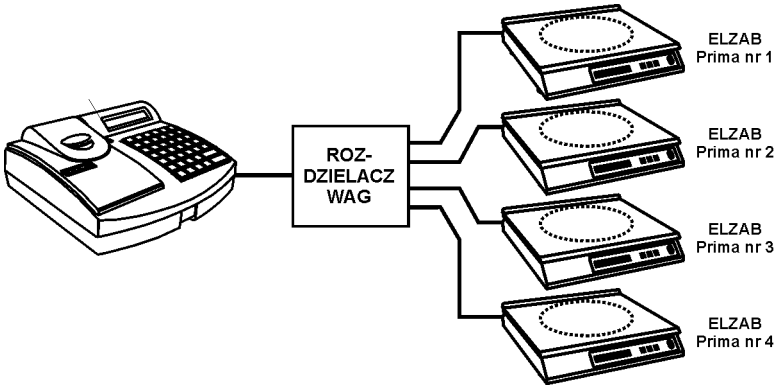

Rys. 2-4 Schemat podłączenia 4 wag ELZAB Prima

6 Podłączenie kasy do komputera lub modemu kasowego

Podłączenie kasy do komputera polega na połączeniu kablem gniazda ŁĄCZE PC (patrz Rozdział 1, rys. 1-2) z gniazdem COM w komputerze lub odpowiednim gniazdem multipleksera RS232 lub modemem kasowym.
Schemat ideowy kabla znajduje się w Rozdziale 8. Wykonanie instalacji połączenia z komputerem należy powierzyć przeszkolonej osobie. Szczegółowe informacje zawiera instrukcja serwisowa.
Odczyt danych przez komputer odbywa się bez przerywania pracy na kasie.

7 Mechanizm drukujący - wymiana papieru

W kasie zastosowano drukarkę termiczną, drukującą jednocześnie oryginał i kopię. Brak papieru w mechanizmie jest sygnalizowany na wyświetlaczu kasjera komunikatem „BRAK PAPIERU LUB PODNIESIONA GŁOWICA”. Ten sam napis pojawi się, jeśli nie została opuszczona dźwignia dociskająca głowicę do papieru (np. po wymianie papieru). Do wymiany papieru należy przystąpić w momencie pojawienia się barwnych plam na papierze (znacznika końca papieru) lub pojawieniu się komunikatu o braku papieru. Wymienić należy obydwie rolki papieru jednocześnie.
Prawidłowy przebieg taśmy papierowej przez mechanizm drukujący w kasie jest pokazany na naklejce przyklejonej wewnątrz pokrywy drukarki. Sposób zakładania papieru pokazany jest na kolejnych rysunkach.

1. Otwieramy pokrywę drukarki naciskając ją w zagłębieniu i unosząc do góry.

2. Podnosimy dźwignię głowicy termicznej mechanizmu drukującego i usuwamy pozostałości starych rolek papieru (jeśli kasa wcześniej pracowała).
   Do komory mechanizmu wkładamy nową rolkę papieru, najpierw w miejsce kopii. Koncówkę papieru wsuwamy w szczelinę drukarki do chwili wysunięcia się jej u góry drukarki.

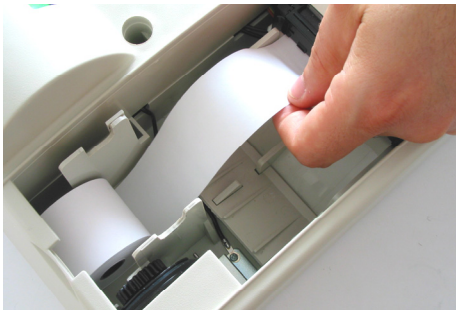

3. Podobnie postępujemy z drugą rolką papieru. Po ukazaniu się drugiej końcówki papieru (oryginału) na wyjściu drukarki, zamykamy dźwignię mechanizmu (nacisk w dół) a obydwie rolki papieru układamy w zagłębieniach rozwijacza papieru nawijając wcześniej nadmiar rozwiniętego papieru.

4. W kolejnym kroku sprawdzamy poprawność wysuwania się papieru z drukarki przez naciśnięcie klawiszy służących do wysuwania papieru, kombinacja klawiszy Wybór znaku + O x.

5. Jeśli próba się powiodła, wysuwamy odcinek około 20 cm papieru z prawej strony, służącego do drukowania kopii (można na chwilę unieść dźwignię mechanizmu).

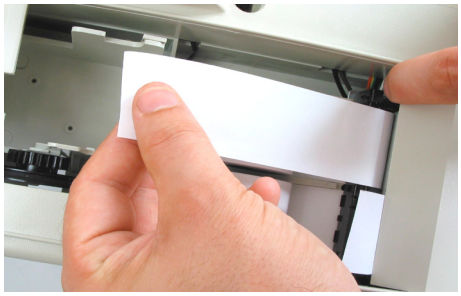

6. Końcówkę wysuniętego papieru złożonego podwójnie, wsuwamy do szczeliny rolki zwijającej.

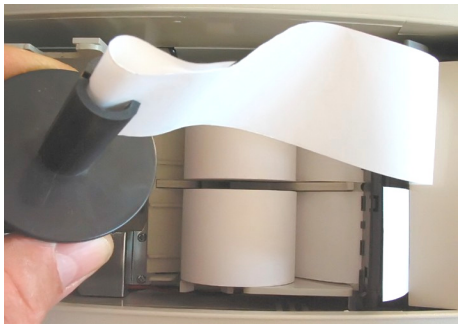

7. Na rolkę zwijającą nasuwamy jej drugą część - tarczę rolki i całość wkładamy do rowków mechanizmu zwijacza kopii.

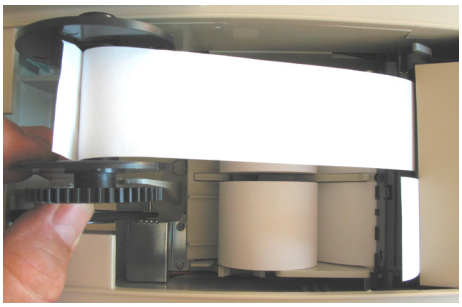

8. Przez naciśnięcie kombinacji klawiszy 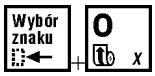

wykonujemy próbę poprawności zwijania kopii na rolce zwijacza. Nadmiar papieru wywinięty przy tej próbie z lewej rolki, obrywamy na krawędzi obudowy.

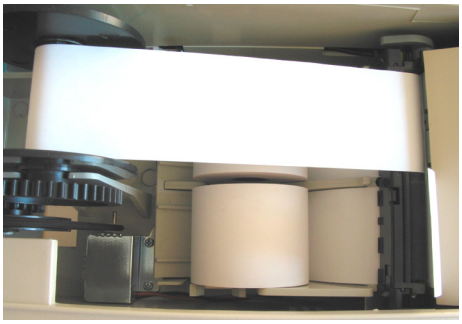

9. Zakładamy pokrywę drukarki i dociskamy ją w tylnej części do „zaklinięcia" zaczepu. Kasa gotowa jest do pracy a paragony będą się wysuwać przez szczelinę w pokrywie.

Rys 2-5 Kolejne kroki wymiany papieru w kasie

8 Konserwacja i przeprowadzanie okresowych przeglądów

Kasa w trakcie eksploatacji wymaga okresowego czyszczenia, przeglądu i konserwacji. Wszelkie zabiegi konserwacyjne należy przeprowadzać przy kasie wyłączonej.

Wszystkie zewnętrzne elementy obudowy kasy wykonane są z tworzywa sztucznego i wymagają okresowego czyszczenia, które najlepiej wykonać specjalnym płynem antystatycznym do mycia sprzętu komputerowego (sposób użycia wg zaleceń producenta płynu). Można także użyć miękkiej ścierki, zwilżonej lekko wodą z dodatkiem delikatnych płynnych środków czyszczących.

Do czynności konserwacyjnych, będących obowiązkiem użytkownika, należy przegląd i czyszczenie mechanizmu drukującego z drobnych pozostałości papieru. Należy to wykonać po każdych zużytych 100 kompletach rolek papieru. Usunięcie zanieczyszczeń i pyłu papierowego najłatwiej wykonać przy pomocy pędzelka i sprężonego powietrza. Można do tego celu użyć gumowej gruszki lub sprężonego powietrza w spray'u. Zabiegi konserwacyjne należy powierzyć osobie posiadającej odpowiednie kwalifikacje lub umiejętności techniczne albo zlecić serwisowi technicznemu.

Do zabiegów konserwacyjnych okresowych, które są obowiązkiem serwisanta autoryzowanego, należy gruntowne przemycie głowicy termicznej oraz rolek gumowych transportu papieru. Zabiegi te należy wykonywać systematycznie po zużyciu około 300 kompletów rolek papieru.

Zalecane częstotliwości zabiegów konserwacyjnych należy zwiększyć w przypadku zainstalowania kasy w środowisku o zwiększonym zanieczyszczeniu lub zapyleniu.

UWAGA: ***Zaniedbanie bieżących i okresowych czynności konserwacyjnych może doprowadzić do uszkodzenia kasy z winy użytkownika i może spowodować utratę praw gwarancyjnych***.

Prawidłowość wyczyszczenia mechanizmu drukarki można ocenić po jakości wydruku (czytelności) jak również po płynnym wysuwaniu się papieru podczas wydruku (bez zacięć i poślizgu). Odległości między wydrukowanymi wierszami na papierze powinny być jednakowe i równoległe. Próbę można przeprowadzić po uruchomieniu funkcji autotestu drukarki. Naciśnięcie i przytrzymanie klawiszy wysuwu papieru oraz włączenie zasilania kasy, powoduje włączenie autotestu. Drukarka drukuje jednocześnie na oryginale i kopii, zestaw znaków z wewnętrznego generatora.

9 Parametry papieru stosowanego w kasie i zasady jego przechowywania

Papier do drukarek termicznych

zalecany papier	marki ELZAB - kod wyrobu - 02617
postać	rolka długości $30^{+0,6}/_{-0,3}$ m
szerokość	$37^{+0,5}/_{-0,3}$ mm
średnica wewnętrzna	d ≥ 8 mm
średnica zewnętrzna	max 50mm

UWAGA: ***Stosowanie papieru niskiej jakości lub zawilgoconego może powodować blokowanie się drukarki. Nie należy stosować papieru, w którym koniec rolki przyklejony jest do szpulki. Nie należy stosować papieru bez certyfikatu gwarantującego odpowiednio długi okres czytelności nadruków.***

Stosowanie papieru termicznego nie dostarczonego przez autoryzowanych dealerów ELZAB i firmowanych przez ELZAB powoduje utratę gwarancji na mechanizm termiczny. Stosowanie papieru termicznego bez stosownego certyfikatu lub przechowywanie papieru w warunkach i w sposób niezgodny z instrukcją producenta może spowodować utratę informacji na zadrukowanych rolkach papieru a w konsekwencji odpowiedzialność użytkownika przed urzędem skarbowym.

Papier ze znakami ELZAB posiada 6-cio letni certyfikat na przechowywanie przy zapewnieniu warunków zastrzeżonych przez producenta papieru.

Stosowany w drukarkach termicznych papier termoczuły, w odróżnieniu od używanego w drukarkach igłowych, posiada inne własności fizykochemiczne. Obowiązek przechowywania kopii paragonów i raportów przez okres 5-ciu lat, jaki ciąży na użytkowniku urządzeń fiskalnych, wymaga zachowania odpowiednich warunków ich przechowywania. Dostawca papieru termoczułego określił te warunki, które poniżej przytaczamy:

SZCZEGÓŁOWE ZASADY PRAWIDŁOWEGO PRZECHOWYWANIA PAPIERÓW TERMOCZUŁYCH

- **Unikanie wysokiej temperatury oraz wilgotnego środowiska**
  - ► Dla długoterminowego okresu składowania, należy przechowywać papier termiczny w ciemności, w temperaturze nie przekraczającej 25^0C oraz relatywnej wilgotności nie przekraczającej 65%.
  - ► Kolor na papierze termicznym powstaje w temperaturze od 60 do 100^0C i osiąga właściwe zaczernienie w temperaturze od 70 do 120^0C. Papier jednak wykazuje podobne właściwości w wysokiej temperaturze otoczenia lub w warunkach wysokiej wilgotności.

    Jeśli papier jest używany stale w temperaturze 40^0C lub wyższej przez okres dłuższy niż 24 godziny, należy wówczas zwrócić uwagę na wilgotność powietrza.
- **Unikanie wystawiania na bezpośrednie działanie promieni słonecznych**
  - ► Papier zżółknie jeśli wystawi się go na bezpośrednie działanie promieni słonecznych w przedłużających się okresach czasu. Wydruk na papierze będzie również wykazywał tendencje do blaknięcia w bezpośrednim kontakcie z promieniami słonecznymi.
  - ► Wydruk na papierze ma tendencje do blaknięcia kiedy papier będzie wystawiony na działanie konwencjonalnego światła fluorescencyjnego w przedłużającym się okresie czasu.
- **Nie należy używać klejów rozpuszczalnikowych**
  - ► Kleje, które zawierają lotne rozpuszczalniki organiczne takie jak alkohole, estry, ketony itp., powodują powstawanie koloru.
  - ► Kleje oparte na skrobi, PVA lub CMC są nieszkodliwe i dlatego nie wywierają ujemnego wpływu.
- **Unikanie kontaktu z plastyfikatorami**
  - ► Folie PVC zawierają plastyfikatory takie jak esteroftalany. Przedłużający się kontakt z nimi redukuje zdolność tworzenia wydruku na papierze i powoduje, że wydruk już istniejący blaknie.
  - ► Samoprzylepne taśmy celofanowe mogą zawierać plastyfikatory, które powodują, że wydruk blaknie.
  - ► Papier typu woskowego może również zawierać plastyfikator, który powoduje blaknięcie wydruku. Z tego powodu zaleca się nie przechowywać tych dwóch gatunków papieru razem.

10 Przechowywanie i transport kasy

Warunki przechowania w stanie opakowania:

temperatura	5°C - 35°C
wilgotność względna	< 85%

Stopień agresywności korozyjnej środowiska osiąga najwyżej wartość B wg PN-71/Ha-04651.

Maksymalny czas przechowania urządzenia w wyżej wymienionych warunkach nie może przekraczać dziewięciu miesięcy.

W przypadku traktowania kasy jako tzw. „kasy rezerwowej", należy raz na 2 miesiące urządzenie włączyć na minimum 8 godzin, w celu właściwej konserwacji akumulatorów w kasie.

Transport może odbywać się dowolnymi środkami przewozowymi (samochody, wagony kolejowe) w warunkach eliminujących bezpośrednie oddziaływanie czynników atmosferycznych. Maksymalny czas trwania transportu nie może przekraczać 3 tygodni. Warunki transportu morskiego i powietrznego wymagają specjalnych uzgodnień.

11 Plombowanie kasy

Obudowa kasy zaplombowana jest plombą ołowiana. Plomba ta jest plombą serwisową i ma wytłoczony identyfikator producenta lub serwisanta. Każdy fakt rozplombowania i plombowania kasy powinien być odnotowany w książce serwisowej kasy.

Prawo ingerencji do wnętrza kasy ma wyłącznie uprawniony serwisant autoryzowany, który jest zarejestrowany w Urzędzie Skarbowym.

UWAGA: Naruszenie plomby serwisowej grozi utraceniem przez użytkownika prawa do napraw gwarancyjnych

Rozdział 3 - Zasady obsługi funkcji kasy

1 Dostęp do funkcji

Konstrukcja menu jest tzw. „drzewiasta” co oznacza, że menu główne dzieli się na podmenu, a te z kolei dzielą się na funkcje. Schemat struktury menu został podzielony na 3 główne podmenu:

01 - FUNKCJE KASJERA
02 - FUNKCJE KIEROWNIKA
03 - FUNKCJE SERWISOWE

Dostęp do poszczególnych funkcji uzależniony jest od przyznanych kasjerowi uprawnień pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA/ KASJERZY/ EDYCJA KASJERÓW.

2 Wybór funkcji w kasie

Dostęp do funkcji kasy (z wyłączeniem sprzedaży oraz funkcji zdefiniowanych na klawiszach) uzyskujemy przez naciśnięcie klawiszy [Wybór znaku] [Zatwierdź PLU / Menu]. Na wyświetlaczu pojawi się:

WYBIERZ FUNKCJE
01 FUNKCJE KASJERA

Wyboru funkcji możemy dokonać na trzy sposoby:

- Wybór za pomocą klawiszy [↓ R *] [↑ K %] oraz klawisza [Zatwierdź PLU / Menu], którym akceptujemy wybrane menu lub funkcję.
- Wybór funkcji za pomocą adresu liczbowego poszczególnych menu lub funkcji za pomocą klawiszy cyfrowych klawiatury kasy (np. [0] [1] [0] [4]). Liczbowe adresy poszczególnych funkcji i menu składają się z dwucyfrowych liczb i tak są podane na schematach struktury menu, w spisie treści oraz w tytule każdej opisywanej funkcji.
- Wybór adresu funkcji za pomocą klawiszy literowych klawiatury kasy. Kasa została dostosowana do wybierania literowego w następujący sposób:
  dwucyfrowym numerom adresu zostały przypisane litery alfabetu w kolejności takiej jak w poniższej tabelce. Zastępując poszczególne adresy odpowiednimi literami możemy wybierać poszczególne funkcje szybciej, a metoda pozwala na łatwe zapamiętanie adresu funkcji.

01 - A	05 - E	09 - I	13 - M	17 - Q	21 - U	25 - Y
02 - B	06 - F	10 - J	14 - N	18 - R	22 - V	26 - Z
03 - C	07 - G	11 - K	15 - O	19 - S	23 - W	
04 - D	08 - H	12 - L	16 - P	20 - T	24 - X	

Przykład: Jeżeli chcemy wybrać adres **01 04** to zamiast cyfr wpisujemy adres przy pomocy liter **A D**, adres **02 02 06** – wpisujemy jako **B B F**, adres **02 05 15** - wpisujemy jako **B E O.**

Możliwe jest mieszanie sposobów wyboru funkcji.

Do wycofania się z wybranej funkcji służy klawisz [Wyjdź < >].

3 Wybór wartości podpowiadanych

Poszczególne funkcje menu są tak napisane, że osoba wpisująca ma z reguły na ekranie wyświetlacza podpowiedź następnej czynności, a w przypadku danych wyświetlane są aktualne wartości.

W przypadku odpowiedzi na pytanie jak w przykładzie:

CZY KASJERZY SĄ UŻYWANI? (T/N) T

Możliwa jest odpowiedź na jeden z trzech sposobów: klawiszem [1 T /] lub [Wybór znaku] [1 T /] na Tak, a klawiszem [4 N Ń] lub [0 X] lub [Wybór znaku] [4 N Ń] na Nie.

W przypadku, kiedy wyświetlana wartość lub podpowiedź jest dla nas właściwa (patrz litera oznaczona kursorem), akceptujemy ją naciśnięciem klawisza [Zatwierdź PLU Menu].

Rozdział 4 - Menu główne FUNKCJE KASJERA

1 Opis ogólny

Dostęp do menu głównego FUNKCJE KASJERA opisany jest w Rozdziale 3 **Zasady obsługi funkcji kasy**. Schemat menu wraz z podanymi adresami funkcji pokazano poniżej.

01	FUNKCJE KASJERA
01 01	WŁĄCZENIE KASJERA
01 02	WYŁĄCZENIE KASJERA
01 03	KONIEC ZMIANY KASJERA
01 04	STAN KASY
01 05	WPŁATA DO KASY
01 06	WYPŁATA Z KASY
01 07	ZESTAW RAPORTÓW

Na wyświetlaczu powinien pojawić się napis:

```
      FUNKCJE  KASJERA
01  WŁĄCZENIE  KASJERA
```

Dostęp do funkcji numer 3, 4, 5, 6 i 7 uzależniony jest od przyznanych (w FUNKCJACH KIEROWNIKA) kasjerowi uprawnień i może być zablokowany.

2 Funkcja WŁĄCZENIE KASJERA - adres 01 01 lub A A

Po wybraniu funkcji wyświetla się napis:

```
PODAJ  HASŁO:    _ _ _ _
```

Wpisujemy hasło np. [1] [0] [1] wyświetla się:

```
PODAJ  HASŁO:    * * * _
```

Hasło można wprowadzić również korzystając z czytnika kodów kreskowych.

Klawisz [Zatwierdź PLU / Menu] powoduje wyświetlenie:

```
      KASJER nr 01
 J. KOWALSKA
```

W przypadku, gdy otwierana jest zmiana kasjera, pojawi się napis:

```
      STAN GOTÓWKI
                0,00
```

Nastąpi otwarcie szuflady.

Kasjer powinien policzyć posiadane pieniądze w szufladzie kasy i wpisać np. [2] [•] [3]

oraz nacisnąć klawisz [Zatwierdź PLU / Menu]. Kasa przejdzie do trybu sprzedaży.

Jeżeli opcja używania kasjerów jest wyłączona, kasa nie będzie pytała o hasło ale automatycznie włączy kasjera SZEF.

3 Funkcja WYŁĄCZENIE KASJERA - adres 01 02 lub A B

Wybranie tej funkcji powoduje wyłączenie kasjera. Wyłączenie kasjera nie powoduje zamknięcia jego zmiany (możliwe jest włączenie innego kasjera). W celu uruchomienia sprzedaży konieczne jest ponowne włączenie kasjera.

4 Funkcja KONIEC ZMIANY KASJERA - adres 01 03 lub A C

Funkcja drukuje dane o operacjach wykonanych przez kasjera, takich jak sprzedaż, przyjęte zwroty, rabaty, narzuty itd. oraz o uzyskanych ze sprzedaży kwotach. Zrealizowanie funkcji zamknięcia zmiany powoduje wyłączenie kasjera i wyzerowanie liczników zmiany tego kasjera.

Po wybraniu tej funkcji na wyświetlaczu pojawia się napis:

ZLICZONO: GOTÓWKA ZŁ 0,00

Wprowadzić należy kwoty zliczonej gotówki

i innych rodzajów płatności oraz płatności walutowych (jeżeli są używane) np. [1 T /] [2 U V] [4 N Ń] [Zatwierdź PLU Menu].

Kasa będzie pytać tylko o te płatności i waluty, w których wystąpił obrót. Po wprowadzeniu kwot drukuje się raport zamknięcia zmiany. Funkcja powoduje wyłączenie kasjera.

Opis pozycji drukowanych na raporcie:

ILOŚĆ PARAGONÓW.	to ilość paragonów sprzedaży z wyłączeniem paragonów anulowanych,
SPRZ. OGÓŁEM	to wartość sprzedaży z uwzględnieniem sprzedaży i skupu opakowań,
SKUP. OPAK.	to wartość przyjętych opakowań zwrotnych,
SPRZ. OPAK.	to wartość sprzedanych opakowań zwrotnych,
ILOŚĆ ANUL. POZ.	to ilość pozycji anulowanych za pomocą funkcji anulowania pozycji,
KW. ANUL. POZ.	to wartość anulowanych pozycji z pomocą funkcji anulowania pozycji,
RAB. NA POZ.	to wartość rabatu udzielonego na pozycje sprzedaży,
RAB. NA PAR.	to wartość rabatu udzielonego na całe paragony,
NARZ. NA POZ.	to wartość narzutu udzielonego na pozycje sprzedaży,
NARZ. NA PAR.	to wartość narzutu udzielonego na całe paragony,

Uwaga: Towary z grupy 15 oraz 90 - 99 nie podlegają rabatowi i narzutowi o ile włączone jest ustawienie RABAT/NARZ. SPECJALNY.

ILOŚĆ ANUL. PAR.	to ilość anulowanych w całości paragonów,
KW. ANUL. PAR.	to wartość anulowanych paragonów,
DOD. OTWARĆ SZUFL.	to ilość otwarć szuflady poza paragonem,
RÓWNOWARTOŚĆ ZŁ	to kwota odpowiadająca sprzedaży opłaconej daną walutą,
WYMIANA NA ZŁ	to kwota odpowiadająca reszcie z danej waluty, wypłaconej w złotych.

Istnieje następująca zależność pomiędzy pozycjami SPRZEDAŻ OGÓŁEM, SKUPIONE OPAKOWANIA i SPRZEDAŻ OPAKOWAŃ na raporcie kasjera, a pozycją SUMA NALEŻNOŚCI na raporcie fiskalnym dobowym (patrz w funkcjach kierownika menu RAPORTY):

SPRZEDAŻ OGÓŁEM = SUMA NALEŻNOŚCI + SPRZEDAŻ OPAKOWAŃ - SKUPIONE OPAKOWANIA

pod warunkiem że oba raporty obejmują te same paragony (dotyczy to także sumy odpowiednich pozycji dla więcej niż jednego raportu kasjera).

Dostęp do funkcji uzależniony jest od uprawnienia kasjera do wykonania zamknięcia zmiany. Jeśli dany kasjer nie posiada uprawnienia do wykonania zamknięcia zmiany,

to po wybraniu tej funkcji na wyświetlaczu pojawi się napis:

BRAK UPRAWNIEŃ NACIŚNIJ DOWOLNY KLAWISZ

Po naciśnięciu dowolnego klawisza pojawi się:

PODAJ HASŁO : _ _ _ _

Możliwe jest wykonanie zamknięcia zmiany z pomocą innej osoby posiadającej uprawnienie administratora. Osoba posiadająca takie uprawnienie powinna wpisać swoje hasło, co pozwoli wykonać zamknięcie zmiany. Przykład wydruku raportu zamknięcia zmiany przedstawiono na stronie następnej.

```
     ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
   ZAMKNIĘCIE  ZMIANY
        NR 0010
   od 06r01.23  11:48
   do 06r01.23  14:28
KASJER:
SZEF
ILOŚĆ PARAGONÓW        8
SPRZ. OGóŁEM      200,13
SKUP. OPAK.         0,49
SPRZ. OPAK.         0,88
ILOŚĆ ANUL. POZ.       4
KW. ANUL. POZ.      5,67
RAB. NA POZ.        0,08
RAB. NA PAR.        0,07
NARZ. NA POZ.       0,05
NARZ. NA PAR.       0,09
ILOŚĆ ANUL. PAR.       1
KW. ANUL. PAR.      1,69
DOD. OTWARĆ SZUFL.     2
------------------------
  GOTÓWKA
STAN POCZ.         12,50
WPŁYWY ZE SPRZ.    19,79
WPŁATY DO KASY    100,00
WYPŁATY Z KASY     50,00
W SZUFLADZIE       82,29
ZLICZONO           82,10
RÓŻNICA            -0,19
------------------------
  BONY
WPŁYWY ZE SPRZ.    50,00
W SZUFLADZIE       50,00
ZLICZONO           50,00
RÓŻNICA             0,00
------------------------
  KARTA
WPŁYWY ZE SPRZ.    10,34
W SZUFLADZIE       10,34
ZLICZONO           10,34
RÓŻNICA             0,00
------------------------
  GOTÓWKA  €
WPŁYWY ZE SPRZ.    30,00
RÓWNOWARTOŚĆ ZŁ   120,00
WYMIANA NA ZŁ       8,80
W SZUFLADZIE       30,00
ZLICZONO           30,00
RÓŻNICA             0,00
------------------------
  WYZEROWANO
    LICZNIKI
     #NIEFISKALNY#
#0130              14:28
        00000000
```

Uwaga: ***Na wstępie otwierana jest szuflada. Jeżeli kasjer wyjdzie z funkcji naciskając klawisz WYJDŹ lub wyłączając kasę, otwarcie szuflady zostanie doliczone do DODATKOWYCH OTWARĆ SZUFLADY nawet jeżeli w funkcji BLOKADA OTWARCIA SZUFLADY została zablokowana możliwość dodatkowego otwierania szuflady.***

5 Funkcja STAN KASY - adres 01 04 lub A D

Funkcja drukuje dane o operacjach wykonanych przez kasjera, takich jak sprzedaż, przyjęte zwroty, rabaty, narzuty itd. oraz o uzyskanych ze sprzedaży kwotach. W odróżnieniu od funkcji KONIEC ZMIANY KASJERA wydrukowanie raportu nie powoduje zamknięcia zmiany kasjera i wyzerowania liczników. Kasa nie pyta o stan poszczególnych płatności w szufladzie. Na wydruku pojawiają się tylko wartości w płatnościach obliczone przez kasę. Do wykonania tej funkcji niezbędne są takie same uprawnienia jak dla funkcji KONIEC ZMIANY KASJERA. Opis poszczególnych pozycji na raporcie jest analogiczny do raportu zamknięcia zmiany. Przykład wydruku raportu stanu kasy przedstawiono poniżej.

```
      ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
    STAN KASY
   od 06r01.23  11:48
   do 06r01.23  14:28
KASJER:
SZEF
ILOŚĆ PARAGONÓW        8
SPRZ. OGÓŁEM     200,13
SKUP. OPAK.        0,49
SPRZ. OPAK.        0,88
ILOŚĆ ANUL. POZ.       4
KW. ANUL. POZ.     5,67
RAB. NA POZ.       0,08
RAB. NA PAR.       0,07
NARZ. NA POZ.      0,05
NARZ. NA PAR.      0,09
ILOŚĆ ANUL. PAR.       1
KW. ANUL. PAR.     1,69
DOD.OTW.SZUFL.         2
------------------------
  GOTÓWKA
STAN POCZ.        12,50
WPŁYWY ZE SPRZ.   19,79
WPŁATY DO KASY   100,00
WYPŁATY Z KASY    50,00
W SZUFLADZIE      82,29
------------------------
  BONY
WPŁYWY ZE SPRZ.   50,00
W SZUFLADZIE      50,00
------------------------
  KARTA
WPŁYWY ZE SPRZ.   10,34
W SZUFLADZIE      10,34
------------------------
  GOTÓWKA  €
WPŁYWY ZE SPRZ.   30,00
RÓWNOWARTOŚĆ ZŁ  120,00
WYMIANA NA ZŁ      8,80
W SZUFLADZIE      30,00
------------------------
     #NIEFISKALNY#
#0130             14:28
        00000000
```

6 Funkcja WPŁATA DO KASY - adres 01 05 lub A E

Funkcja umożliwia dokonanie wpłaty do kasy i wydrukowanie pokwitowania z tej operacji.

Wybranie funkcji powoduje wyświetlenie:

```
WPŁACAJĄCY:
```

Należy wpisać dane wpłacającego np.:

```
WPŁACAJĄCY:
KIEROWNIK
```

Nacisnąć [Zatwierdź PLU / Menu]. Pojawi się wtedy:

```
KWOTA WPŁATY:
GOTÓWKA ZŁ                0,00
```

Można wtedy naciskając klawisz płatności (lub klawisz który został zdefiniowany jako płatność) wybrać w jakiej płatności lub walucie zostanie dokonana wpłata. Wpłaty możliwe są dla gotówki, płatności definiowalnych i płatności walutowych. Następnie należy wpisać kwotę wpłaty np: [1 / T] [00 / Y Ż] i nacisnąć [Zatwierdź PLU / Menu]. Kasa wydrukuje pokwitowanie.

```
      ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
      WPŁATA
WPŁACAJĄCY: KIEROWNIK
PŁATNOŚĆ: GOTÓWKA ZŁ
KWOTA:            100,00
------------------------
KWOTĘ OTRZYMAŁ: SZEF
     #NIEFISKALNY#
#0130              14:28
        00000000
```

Uwaga: ***Istnieje możliwość włączenia drukowania części pokwitowania zawierającego podpis. Służy do tego opcja PODPISY WPŁAT/WYPŁAT.***
Istnieje możliwość pominięcia wprowadzania i drukowania informacji o wpłacającym. Służy do tego opcja UPROSZCZONE WPŁATY/WYPŁATY.

W przypadku gdy kasjer nie posiada uprawnienia do wykonywania wpłaty, możliwe jest jej wykonanie z pomocą innej osoby posiadającej uprawnienie administratora, tak jak w przypadku funkcji KONIEC ZMIANY KASJERA.

7 Funkcja WYPŁATA Z KASY - adres 01 06 lub A F

Funkcja umożliwia dokonanie wypłaty z kasy i wydrukowanie pokwitowania z tej operacji.

Wybranie funkcji powoduje wyświetlenie:

```
KWOTĘ OTRZYMAŁ:
```

Należy wpisać dane osoby otrzymującej wypłatę:

```
KWOTĘ OTRZYMAŁ:
KIEROWNIK
```

Nacisnąć [Zatwierdź PLU / Menu]. Pojawi się wtedy:

```
KWOTA WYPŁATY:
GOTÓWKA ZŁ                0,00
```

Można wtedy naciskając klawisz płatności (lub klawisz który został zdefiniowany jako płatność) wybrać w jakiej płatności lub walucie zostanie dokonana wypłata. Wypłaty możliwe są dla gotówki, płatności definiowalnych

i płatności walutowych. Następnie należy wpisać kwotę wypłaty np: [1 T /] [00 Y Ż] i nacisnąć [Zatwierdź PLU Menu]. Kasa wydrukuje pokwitowanie.

```
      ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
      WYPŁATA
WYPŁACAJĄCY: SZEF
PŁATNOŚĆ: GOTÓWKA ZŁ
KWOTA:            100,00
------------------------
KWOTĘ OTRZYMAŁ:
KIEROWNIK
     #NIEFISKALNY#
#0130              14:28
        00000000
```

Uwaga: ***Istnieje możliwość włączenia drukowania części pokwitowania zawierającego podpis. Służy do tego opcja PODPISY WPŁAT/WYPŁAT.***

Istnienie możliwość pominięcia wprowadzania i drukowania informacji o wypłacającym. Służy do tego opcja UPROSZCZONE WPŁATY/WYPŁATY.

Na wstępie otwierana jest szuflada. Jeżeli kasjer wyjdzie z funkcji naciskając klawisz WYJDŹ lub wyłączając kasę, otwarcie szuflady zostanie doliczone do DODATKOWYCH OTWARĆ SZUFLADY na raporcie ZAMKNIĘCIE ZMIANY nawet jeżeli w funkcji BL. OTWARCIA SZUFLADY została zablokowana możliwość dodatkowego otwierania szuflady.

W przypadku gdy kasjer nie posiada uprawnienia do wykonywania wypłaty, możliwe jest jej wykonanie z pomocą innej osoby posiadającej uprawnienie administratora, tak jak w przypadku funkcji KONIEC ZMIANY KASJERA.

8 Funkcja ZESTAW RAPORTÓW - adres 01 07 lub A G

Funkcja umożliwia wydrukowanie zestawu raportów. Zawartość zestawu (lista raportów) i rodzaj raportów (zerujące lub niezerujące) jest definiowana w funkcji SKŁAD ZESTAWU RAPORTÓW. Dostęp do funkcji uzależniony jest od przyznanego kasjerowi uprawnienia (EDYCJA KASJERÓW).

W przypadku gdy kasjer nie posiada uprawnienia do wykonywania zestawu raportów możliwe jest jego wykonanie z pomocą innej osoby posiadającej uprawnienie administratora, tak jak w przypadku funkcji KONIEC ZMIANY KASJERA.

Rozdział 5 - Menu główne FUNKCJE KIEROWNIKA

1 Opis ogólny

Dostęp do menu głównego FUNKCJE KIEROWNIKA opisany jest w rozdziale „Zasady obsługi funkcji kasy”.

Na wyświetlaczu powinien pojawić się napis:

FUNKCJE KIEROWNIKA
01 KONFIGURACJA

Schemat menu wraz z podanymi adresami funkcji pokazano na następnych stronach.

02	**FUNKCJE KIEROWNIKA**		
	02 01	**KONFIGURACJA**	
		02 01 01	**DEFINIOWANIE TOWARÓW**
		02 01 02	**DEFINIOWANIE KLAWISZY**
		02 01 03	**DEFINIOWANIE GRUP**
		02 01 04	**DEFINIOWANIE JEDNOST.**
		02 01 05	**DEFINIOWANIE WIĄZAŃ**
		02 01 06	**DEFINIOWANIE PŁATNOŚ.**
		02 01 07	**PRZYPISANIE DO WAG**
		02 01 08	**KASOWANIE TOWARÓW**
		02 01 09	**KASOWANIE WIĄZAŃ**
		02 01 10	**ZMIANA CEN TOWARÓW**
	02 02	**RAPORTY ZERUJĄCE**	
		02 02 01	**DOBOWY FISKALNY**
		02 02 02	**SZCZEG. SPRZEDAŻY**
		02 02 03	**ZWROTÓW OPAKOWAŃ**
		02 02 04	**SPRZEDAŻ WG GRUP**
		02 02 05	**KONIEC ZMIANY KASJERA**
		02 02 06	**SUMACYJNY I**
		02 02 07	**SUMACYJNY II**
	02 03	**RAPORTY NIEZERUJĄCE**	
		02 03 01	**FINANSOWY PODATKOWY**
		02 03 02	**SZCZEG. SPRZEDAŻY**
		02 03 03	**ZWROTÓW OPAKOWAŃ**
		02 03 04	**SPRZEDAŻ WG GRUP**
		02 03 05	**STANU KASY**
		02 03 06	**SUMACYJNY I**
		02 03 07	**SUMACYJNY II**
		02 03 08	**GODZINOWY AKTUALNY**
		02 03 09	**GODZINOWY POPRZEDNI**
		02 03 10	**DANYCH O TOWARACH**
		02 03 11	**OKRESOWE**
		02 03 11 01	**SZCZEGÓŁOWY**
			02 03 11 01 01 **MIESIĘCZNY**
			02 03 11 01 02 **WEDŁUG DAT**
			02 03 11 01 03 **WEDŁUG NUMERÓW**
			02 03 11 01 04 **ZA MIESIĄC POPRZEDNI**
		02 03 11 02	**SKRÓCONY**
			02 03 11 02 01 **MIESIĘCZNY**
			02 03 11 02 02 **WEDŁUG DAT**
			02 03 11 02 03 **WEDŁUG NUMERÓW**
			02 03 11 02 04 **ZA MIESIĄC POPRZEDNI**
		02 03 12	**KONFIGURACJI**
	02 04	**WYŚWIETL SPRZEDAŻ**	
	02 05	**USTAWIENIA**	
		02 05 01	**WPROW. UŻYTKOWNIKA**
		02 05 02	**NUMER KASY**
		02 05 03	**SZYBKOŚĆ TRANSMISJI**
		02 05 04	**SKŁAD ZESTAWU RAPORT.**
		02 05 05	**UŻYCIE KASJERÓW**
		02 05 06	**CZAS WYŁĄCZENIA KASY**
		02 05 07	**PODWÓJNE ZERO**
		02 05 08	**WALUTY**
		02 05 09	**RESZTA W WALUCIE**

02 05 10	USTAWIENIA WAGI			
	02 05 10 01	TYP WAGI/CZYTNIK		
	02 05 10 02	SYSTEM WAG PRIMA		
	02 05 10 03	WPROWADZANIE WAGI		
	02 05 10 04	BLOKADA WPR. Z WAGI		
02 05 11	USTAWIENIA KODÓW KR.			
	02 05 11 01	PRZEDROSTKI KODÓW KR.		
	02 05 11 02	CYFRA KONTROLNA		
	02 05 11 03	DŁUG. KODÓW Z CENĄ/WA		
	02 05 11 04	KOD KRESK. NA PARAGON		
02 05 12	USTAWIENIA PARAGONU			
	02 05 12 01	TRYB KOMPUTEROWY		
	02 05 12 02	ZMIENNA CENA		
	02 05 12 03	DRUKOWANIE JEDNOSTEK		
	02 05 12 04	WPROWADZANIE KWOT		
	02 05 12 05	RABATY I NARZUTY		
		02 05 12 05 01	MAKSYMALNY RABAT	
		02 05 12 05 02	MAKSYMALNY NARZUT	
		02 05 12 05 03	RABAT/NARZ. SPECJALNY	
		02 05 12 05 04	KWOTOWY NA POZYCJĘ	
		02 05 12 05 05	KWOTOWY NA PARAGON	
	02 05 12 06	MAKS. SUMA PARAGONU		
	02 05 12 07	OBOW.WPISANIA ZAPŁATY		
	02 05 12 08	PŁATNOŚĆ BONEM		
	02 05 12 09	PŁATNOŚĆ KOŃCZY PAR.		
	02 05 12 10	WŁĄCZENIE DODATKÓW		
	02 05 12 11	WYBÓR DODATKÓW		
02 05 13	BL. OTWARCIA SZUFLADY			
02 05 14	MAKS.GOTÓWKA W SZUFL.			
02 05 15	KONTROLA LICZNIKÓW			
02 05 16	NADPISYWANIE LICZN.			
02 05 17	KONTROLA BUFORA POZ.			
02 05 18	PROGRAM MAGAZYNOWY			
02 05 19	UPROSZCZONE WPŁ/WYPŁ			
02 05 20	PODPISY WPŁAT/WYPŁAT			
02 05 21	WYDRUK WSZYSTKICH SP.			
02 05 22	POMIŃ WYDRUK DANYCH			
02 05 23	OBOW. ODCZYT PRZEZ PC			
02 06	KASJERZY			
02 06 01	EDYCJA KASJERÓW			
02 06 02	KASOWANIE KASJERÓW			
02 06 03	OTWARTE ZMIANY			

2 Menu KONFIGURACJA - adres 02 01 lub B A

Podczas konfiguracji można wyszukać towar korzystając z następujących metod:

- Przeglądać listę towarów za pomocą klawiszy [↓ R *] [↑ K %].
- Wpisać numer towaru z klawiatury.
- Nacisnąć klawisz [Nazwa A A], a następnie wpisać nazwę towaru.
- Przeczytać kod kreskowy (umieszczony na towarze) za pomocą czytnika kodów kreskowych (nie można wprowadzić kodu kreskowego z klawiatury).

2.1 Funkcja DEFINIOWANIE TOWARÓW - adres 02 01 01 lub B A A

Funkcja służy do wprowadzania i korygowania (zmiany) danych o towarach w pamięci kasy.

Towar można zdefiniować na dowolnym pustym miejscu. Puste miejsce to pozycja na której nie został jeszcze zdefiniowany żaden towar lub wcześniej zdefiniowany towar został usunięty z potwierdzeniem na wydruku.

Pierwsze puste miejsce w pamięci kasy można znaleźć naciskając klawisz [→ S Ś].

Po wybraniu funkcji pojawia się napis:

```
0001
NR -    NAZWA TOWARU
```

Wprowadzamy nowy towar o numerze 0021 naciskając [2 U V] [1 T /].

Na wyświetlaczu pojawi się:

```
0021
NR -    NAZWA TOWARU
```

naciśnięcie [Zatwierdź PLU / Menu], pokazuje:

```
0021 _
NR -    NAZWA TOWARU
```

Należy wpisać nazwę towaru o maksymalnej długości 18 znaków wliczając w to przerwy między wyrazami.

Uwaga: ***W nazwie można używać dostępnych na klawiaturze kasy: dużych liter, cyfr oraz przecinka, kropki i ukośnika (/). Pomiędzy kolejnymi znakami nazwy można wprowadzić co najwyżej jedną spację. Należy używać nazw jednoznacznych i dających jak najwięcej informacji o towarze. Na pozycji pierwszej litery nazwy towaru musi być znak różny od spacji.***

Do pamięci kasy niemożliwe jest wpisanie dwóch towarów o dokładnie tej samej nazwie.

Nazwę przed zatwierdzeniem należy sprawdzić ponieważ niemożliwa jest zmiana samej nazwy towaru. W przypadku konieczności zmiany nazwy, należy towar wykasować z kasy (z wydrukiem potwierdzenia) i wprowadzić ponownie.

Kursor pokazuje aktualne miejsce wpisywania nazwy.

Zmianę położenia kursora uzyskujemy klawiszami [← L Ł] [→ S Ś].

Wpisujemy nazwę towaru:

```
00021  DROŻDŻÓWKA Z SEREM
NR -    NAZWA TOWARU
```

naciskamy [Zatwierdź PLU / Menu], pojawia się:

```
PODAJ STAWKĘ PODATKU
(OD A DO G):   @
```

Wpisujemy literę stawki podatkowej np. B (pod literą B zapamiętaliśmy stawkę 7%). Zamiast liter można też użyć cyfr 1 do 7.

Wpisujemy literę stawki podatkowej i pojawia się napis:

```
NACIŚNIJ <ZATW> / <WYJ>
PODATEK =        7,00 %
```

Jeżeli stawka nie jest właściwa naciskamy klawisz [Wyjdź < >] i powtórnie wybieramy literę właściwej stawki,

potwierdzamy stawkę naciskając [Zatwierdź PLU / Menu], wyświetla się:

```
01 NABIAŁ
WYBIERZ GRUPĘ TOWAROWĄ
```

Wybieramy grupę towarową podając numer grupy lub używając klawiszy [↓ R *] [↑ K %],

wyświetli się:

```
02 PIECZYWO
WYBIERZ GRUPĘ TOWAROWĄ
```

potwierdzamy grupę naciskając [Zatwierdź PLU / Menu], wyświetla się:

```
01 szt.
      WYBIERZ JEDNOSTKĘ
```

Mamy możliwość wybrania jednej z 16 zdefiniowanych jednostek miary. Wyboru dokonujemy analogicznie jak dla grup.

Potwierdzamy naciskając [Zatwierdź PLU / Menu], wyświetla się:

```
MIEJSC PO PRZECINKU: 3
```

Ilość miejsc po przecinku zależy od towaru i użytej jednostki miary. Np. towar sprzedawany w butelkach lub niepodzielnych paczkach nie może być sprzedany inaczej niż w całości, wpisujemy więc 0 miejsc po przecinku. Chleb może być sprzedawany cały i w połówkach, więc wpisujemy 1 miejsce po przecinku. Dla towarów ważonych na wadze należy wprowadzić 3 miejsca po przecinku. Maksymalna liczba miejsc po przecinku to 3.

Wpisujemy [0 / x] i wyświetli się:

WPROWADŹ KOD KRESKOWY 0000000000000

Jeżeli towar posiada kod kreskowy to cyfry możemy wpisać ręcznie (wpisywanie zakończyć klawiszem) [Zatwierdź PLU / Menu] lub użyć czytnika kodów kreskowych.

W przypadku ręcznego (z klawiatury) wprowadzania kodu kreskowego z ilością lub wartością towaru (patrz Rozdział 8, „Obsługa kodów kreskowych zawierających ilość lub wartość"), należy wprowadzić pierwszych 6 lub 7 cyfr licząc od lewej strony kodu.

Następnie pojawi się:

WPROWADŹ CENĘ: 0,00

Wprowadzamy cenę [1 / T /] [• / Z Ź] [3 / W ,], wyświetla się:

WPROWADŹ CENĘ: 1,30

Do kasy wprowadzić można bazę towarową bez określenia cen (z ceną zerową) co umożliwia wprowadzanie cen towarów w trakcie sprzedaży. Nazwy towarów powinny być ogólne jak np. CIASTKA, PIECZYWO, SŁODYCZE, itp. Zaleca się wybieranie towarów z ceną zerową za pomocą zdefiniowanych klawiszy na klawiaturze literowej.

Naciskamy [Zatwierdź PLU / Menu], wyświetla się:

TOWAR ZABLOKOWANY ? (T/N) N

Parametr ten umożliwia zablokowanie możliwości sprzedaży towaru wpisanego do pamięci kasy, na przykład przy braku towaru w sklepie.

Zatwierdzamy brak blokowania [Zatwierdź PLU / Menu] i wyświetla się:

CZY TOWAR JEST OPAKOWANIEM ? (T/N) N

Parametr umożliwia wpisanie do pamięci kasy, że towar jest opakowaniem zwrotnym.

Potwierdzamy naciśnięciem klawisza [Zatwierdź PLU / Menu], że towar nie jest opakowaniem.

Wyświetla się:

CZY ZEROWAĆ STANY SPRZEDAŻY ? (T/N) N

W przypadku wprowadzania nowego towaru należy odpowiedzieć Tak, a w przypadku gdy korygowane są dane towaru to należy wpisać Nie. Odpowiedź Tak oznacza wyzerowanie (stanów) liczników ilościowych i wartościowych towaru.

Naciśnięcie klawisza T powoduje wyświetlenie napisu:

0021 DROŻDŻÓWKA Z SEREM NR - NAZWA TOWARU

Sygnalizacja brzęczykiem potwierdza wpis do pamięci. Definiowanie towaru jest zakończone.

Uwaga: Do momentu wydrukowania RAPORTU WPROWADZENIA NOWYCH TOWARÓW nie można skasować ani nie można zmienić stawki podatkowej zdefiniowanego towaru. Raport ten jest drukowany przed kolejnym raportem fiskalnym dobowym. Poniżej przedstawiono przykład tego raportu:

```
      ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
   RAPORT  WPROWADZEŃ
    NOWYCH  TOWARÓW:

      NOWE TOWARY
W STAWCE B= 7,00%
DROŻDŻÓWKA Z SEREM
     #NIEFISKALNY#
#0130              14:28
        00000000
```

Funkcja DEFINIOWANIE TOWARÓW umożliwia zmianę stawki podatkowej wcześniej wprowadzonych towarów. Zmiana stawki podatkowej jest możliwa jedynie po raporcie dobowym a przed pierwszym wystawionym paragonem. Po zmianie próba rozpoczęcia paragonu powoduje wydruk RAPORTU ZMIAN TOWARÓW którego przykład przedstawiony jest poniżej.

```
      ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
 RAPORT ZMIAN TOWARÓW:
KRAKERSY
A = 22,00% -> B =  7,00%
ZIEMNIAKI
C =  0,00% -> G = ZW.PTU
BUTELKA 0,5L
A = 22,00% -> C =  0,00%
     #NIEFISKALNY#
#0130              14:28
        00000000
```

2.2 Funkcja DEFINIOWANIE KLAWISZY - adres 02 01 02 lub B A B

Funkcja umożliwia przypisanie klawiszom (oraz ich kombinacjom z klawiszami [Wybór znaku ←] lub [Wybór znaku →]) sprzedaży towarów, form płatności podstawowych i walutowych, rabatów, narzutów albo dostępu do wybranych funkcji kasjera lub kierownika.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
NACIŚNIJ KLAWISZ DO
ZDEFINIOWANIA ALBO <WYJ>
```

Można zdefiniować kombinacje klawiszy odpowiadające literom, znakom interpunkcyjnym i specjalnym (z wyjątkiem kropki i klawiszy funkcyjnych) oraz znakom od [F1] do [F6] i ich kombinacjom z klawiszami [Wybór znaku ←] lub [Wybór znaku →].

Jeżeli klawisz nie był jeszcze zdefiniowany, pojawi się komunikat:

```
1 – TOWAR  2 – FUNKC.  3 – PŁAT.
4 – WALUTA  5 – RABAT/NARZUT
```

Należy nacisnąć klawisz z zakresu [1 T /] do [5 O ó] w zależności od tego, do czego chcemy go użyć.

2.2.1 Definiowanie klawisza szybkiej sprzedaży towaru

Po naciśnięciu [1 T /] wyświetli się komunikat:

```
0000
 NR -      NAZWA  TOWARU
```

Naciskamy [2 U V] [1 T /] i wyświetli się

```
0021 CIASTO Z SEREM
 NR -      NAZWA  TOWARU
```

Zatwierdzamy wybór towaru klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu] i pojawia się:

```
CZY SPRZEDAĆ
1  SZTUKĘ  ?  (T/N)  N
```

W przypadku jeżeli chcemy podczas sprzedaży mieć możliwość wprowadzenia ilości, należy odpowiedzieć Nie. Jeżeli natomiast chcemy żeby po naciśnięciu klawisza od razu sprzedał się towar z ilością równą jeden, należy odpowiedzieć Tak. Opcja ta ma znaczenie tylko w komputerowym trybie sprzedaży.

Dalej pojawi się:

```
CZY WPROWADZIĆ
CENĘ  ?  (T/N)  N
```

Jeżeli chcemy sprzedawać ten towar z ceną zaprogramowaną, należy odpowiedzieć Nie. Jeżeli chcemy żeby kasa zawsze podczas sprzedaży tego towaru pytała o cenę, należy odpowiedzieć Tak. Opcja ta ma znaczenie tylko w komputerowym trybie sprzedaży.

Dalej pojawi się:

CZY ZAKOŃCZYĆ PARAGON ? (T/N) N

Jeżeli chcemy żeby po sprzedaniu tego towaru paragon został automatycznie zakończony z płatnością gotówką w walucie podstawowej, należy odpowiedzieć Tak. Ten sposób sprzedaży może być np. wykorzystany do sprzedaży biletów: każde naciśnięcie klawisza powoduje wydrukowanie paragonu z jedną pozycją sprzedaży zapłaconego gotówką.

2.2.2 Definiowanie klawisza dostępu do funkcji

Po naciśnięciu [2 U V] wyświetli się komunikat:

WYBIERZ FUNKCJĘ 01 WŁĄCZENIE KASJERA

Za pomocą klawiszy [↑ K %] i [↓ R *] lub klawiszy numerycznych należy wybrać jedną z dostępnych funkcji:

1	WŁĄCZENIE KASJERA	16	KONIEC ZMIANY DOWOLNY
2	WYŁĄCZENIE KASJERA	17	STAN KASY DOWOLNY
3	KONIEC ZMIANY KASJERA	18	SUMACYJNY I ZERUJĄCY
4	STAN KASY	19	SUMACYJNY I NIEZERUJĄCY
5	WPŁATA DO KASY	20	SUMACYJNY II ZERUJĄCY
6	WYPŁATA Z KASY	21	SUMACYJNY II NIEZERUJĄCY
7	ZESTAW RAPORTÓW	22	RAPORT GODZINOWY
8	DOBOWY FISKALNY	23	RAPORT GODZINOWY POPRZEDNI
9	FINANSOWY PODATKOWY	24	RAPORTY OKRESOWE
10	SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY ZERUJĄCY	25	RAPORT MIESIĘCZNY SZCZEGÓŁOWY ZA POPRZEDNI MIESIĄC
11	SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY NIEZERUJĄCY	26	DEFINIOWANIE TOWARÓW
12	ZWROTÓW OPAKOWAŃ ZERUJĄCY	27	ZMIANA CEN
13	ZWROTÓW OPAKOWAŃ NIEZERUJĄCY	28	MENU
14	SPRZEDAŻY WG GRUP ZERUJĄCY	29	ODCZYT Z WAGI
15	SPRZEDAŻY WG GRUP NIEZERUJĄCY	30	WYŁĄCZENIE KASY

Zatwierdzamy wybór funkcji klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu].

Gdy zdefiniowany klawisz zostanie użyty, kasa sprawdzi czy kasjer ma uprawnienia wymagane do wykonania tej funkcji.

Jeżeli nie, to pojawi się komunikat:

BRAK UPRAWNIEŃ NACIŚNIJ DOWOLNY KLAWISZ

2.2.3 Definiowanie klawisza formy płatności

Po naciśnięciu [3 W ,] wyświetli się komunikat:

01 GOTÓWKA NR - NAZWA PŁATNOŚCI

Za pomocą klawiszy [↑ K %] i [↓ R *] lub klawiszy numerycznych należy wybrać jedną z form płatności w walucie podstawowej.

Po jej wybraniu klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu] pojawi się np. komunikat:

01 GOTÓWKA 0,00

Jeżeli chcemy żeby dany klawisz działał np. jak zapłata banknotem 20 zł, to wpisujemy wartość 20,00. W przeciwnym razie wpisujemy 0,00. Wtedy klawisz działa jako zakończenie paragonu z zapłatą w danej płatności takiej kwoty, jakiej brakuje do kwoty paragonu. (Zob. opis sprzedaży w rozdziale 7).

2.2.4 Definiowanie klawisza płatności – waluty dodatkowe

Po naciśnięciu klawisza [4 N Ń] pojawi się komunikat:

```
01 EUR
NR -      NAZWA WALUTY
```

Za pomocą klawiszy [↑ K %] i [↓ R *] lub klawiszy numerycznych należy wybrać jedną z walut.

Po jej wybraniu klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu] pojawi się np. komunikat:

```
01 EUR
                    0,00
```

Jeżeli chcemy żeby dany klawisz działał jako zapłata np. 20 euro (gdzie euro jest zdefiniowaną walutą), to wpisujemy wartość 20,00. W przeciwnym razie wpisujemy 0,00. Wtedy klawisz działa jako zakończenie paragonu z zapłatą w walucie dodatkowej takiej kwoty, jakiej brakuje do kwoty paragonu. (Zob. opis sprzedaży w rozdziale 7).

2.2.5 Definiowanie klawisza rabatu lub narzutu

Po naciśnięciu klawisza [5 O Ó] pojawi się komunikat:

```
RABAT=N      NARZUT=T
   (T/N)      N
```

Jeżeli klawisz ma być zdefiniowany jako rabatowy, należy nacisnąć [0 ta X]. Jeżeli ma służyć jako narzut, należy nacisnąć [1 T /]. Następnie pojawi się komunikat:

```
PROCENTOWY=N   KWOTOWY=T
   (T/N)       N
```

Jeżeli klawisz ma być zdefiniowany jako rabat (lub narzut) procentowy, należy nacisnąć [0 ta X]. Jeżeli ma służyć jako rabat (lub narzut) kwotowy, należy nacisnąć [1 T /].

Jeżeli został zdefiniowany jako rabat (lub narzut) kwotowy, to definiowanie klawisza zostało zakończone. Jeżeli klawisz został zdefiniowany jako rabat (lub narzut) procentowy,

to pojawi się komunikat:

```
PODAJ PROCENT RABATU
LUB NARZUTU:    00 %
```

Należy wprowadzić procent rabatu (lub narzutu) jaki ma udzielać ten klawisz i zatwierdzić [Zatwierdź PLU / Menu]. Jeżeli wprowadzono 00 % to po naciśnięciu w trybie sprzedaży tak zdefiniowanego klawisza kasa zapyta o procent rabatu (lub narzutu) do udzielenia.

Uwaga: kasa w trybie sprzedaży nie sprawdza czy dla klawiszy z rabatem (narzutem) procentowym wartość rabatu (narzutu) nie przekracza wartości maksymalnych, zdefiniowanych w menu USTAWIENIA. Można to wykorzystać do zdefiniowania stałych poziomów rabatu (narzutu), przy wartościach maksymalnych ustawionych na zero (nie można wtedy udzielać dowolnego rabatu/narzutu).

2.2.6 Kasowanie definicji klawisza

Aby skasować zdefiniowany klawisz lub zmienić rodzaj definicji (np. z klawisza towaru na klawisz płatności), należy po wyświetleniu:

```
NACIŚNIJ KLAWISZ DO
ZDEFINIOWANIA ALBO <WYJ>
```

nacisnąć klawisze [Czyść [ ]]. Na wyświetlaczu wyświetli się:

```
NACIŚNIJ KLAWISZ DO
SKASOWANIA ALBO <WYJ>
```

Naciśnięcie zdefiniowanego klawisza (lub kombinacji klawiszy) spowoduje skasowanie jego definicji i wpis do pamięci potwierdzony sygnałem dźwiękowym.

Wyjście z trybu kasowania następuje po naciśnięciu klawisza [Wyjdź < >].

2.3 Funkcja DEFINIOWANIE GRUP - adres 02 01 03 lub B A C

Funkcja definiowania grup umożliwia wprowadzenie do pamięci kasy nazw grup towarowych. Nazwy te używane są w raporcie sprzedaży według grup. Możliwe jest zdefiniowanie 99 grup. Nazwa może składać się z 19 liter.

Po wybraniu funkcji pojawia się:

```
01
NR -        NAZWA GRUPY
```

Za pomocą klawiszy [↑ K %] [↓ R *] należy wybrać numer grupy.

```
02
NR -        NAZWA GRUPY
```

Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] pojawi się migający kursor:

```
02 _
NR -        NAZWA GRUPY
```

który wskazuje miejsce wpisywania liter. Po wpisaniu nazwy (np. PIECZYWO) i naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] wyświetli się:

```
02 PIECZYWO
NR -        NAZWA GRUPY
```

Sygnał dźwiękowy potwierdzi wpis nazwy grupy do pamięci kasy.

Operację kończymy naciskając klawisz [Wyjdź < >].

Uwaga: Towary z grupy nr 15 oraz od 90 do 99 mogą być wyłączone z funkcji udzielania rabatu i narzutu patrz funkcja RABAT/NARZUT SPECJALNY

2.4 Funkcja DEFINIOWANIE JEDNOSTEK - adres 02 01 04 lub B A D

Funkcja umożliwia zdefiniowanie jednostek miary sprzedawanych towarów. Jednostki z tego menu są później przydzielane towarom podczas ich definiowania. Przykłady jednostek: szt., opak (-owanie), but (-elka), kg, gram, tona, litr, dkg.

Operacje przeprowadza się analogicznie jak opisane wyżej DEFINIOWANIE GRUP. Fabrycznie, w pamięci kasy zapamiętanych jest 8 jednostek (numery od 01 do 08), które użytkownik może zmienić. Kasa ma możliwość zdefiniowania 16 jednostek miary. Nazwa jednostki może składać się z 4 liter.

2.5 Funkcja DEFINIOWANIE WIĄZAŃ - adres 02 01 05 lub B A E

Funkcja umożliwia powiązanie dwóch towarów, z których sprzedaż pierwszego towaru powoduje automatyczną sprzedaż towaru drugiego. Przykładem może być sprzedaż WODY MINERALNEJ (towar pierwszy) zawsze wraz z BUTELKĄ (towar drugi). Przykład:

Po wybraniu funkcji na wyświetlaczu pojawi się:

```
0001
  WYBIERZ TOWAR PIERWSZY
```

Wpisujemy nr towaru pierwszego [2 U V] [3 W ,] [00 Y Ż]. Wyświetli się:

```
2300 WODA MINERALNA 05L
  WYBIERZ TOWAR PIERWSZY
```

Naciskamy [Zatwierdź PLU / Menu]. Wyświetli się:

```
0001
   BRAK TOWARU DRUGIEGO
```

Wpisujemy towar drugi [6 P Q] [1 T /] [00 Y Ż]. Pojawi się napis:

```
6100 BUTELKA 0.5L
   BRAK TOWARU DRUGIEGO
```

Klawisz [Zatwierdź PLU / Menu] powoduje zapis do pamięci kasy potwierdzony sygnałem dźwiękowym.

Operację kończymy naciskając klawisz [Wyjdź < >].

2.6 Funkcja DEFINIOWANIE PŁATNOŚCI - adres 02 01 06 lub B A F

Funkcja umożliwia definiowanie dodatkowych rodzajów środków płatniczych (oprócz gotówki), jakimi klient może płacić za towar. Przykładowo mogą to być karta kredytowa, czek, bon okolicznościowy. Nazwa płatności może składać się z maksimum 13 liter. Możliwe jest zdefiniowanie trzech rodzajów płatności.

Operacje przeprowadza się analogicznie jak opisane wcześniej DEFINIOWANIE GRUP.

Na klawiszach do wyboru rodzaju płatności, możliwe jest umieszczenie nazwy płatności.

Kasowanie płatności: należy wybrać płatność do skasowania, nacisnąć klawisz [Zatwierdź PLU / Menu], następnie [Czyść / [ ]].

Na wyświetlaczu dana płatność zostanie skasowana. Należy zatwierdzić klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu]. Sygnał dźwiękowy potwierdza zapis do pamięci kasy.

2.7 Funkcja PRZYPISANIE DO WAG - adres 02 01 07 lub B A G

Funkcja umożliwia przypisanie towaru ważonego do jednej z podłączonych do kasy wag PRIMA. Do kasy można podłączyć do 4 wag PRIMA (patrz PODŁĄCZENIE WAGI). Ma to zastosowanie w sklepach, w których towary muszą być ważone na różnych wagach. Po wejściu do funkcji należy wybrać towar.

Po wybraniu towaru pojawi się np:

```
0221 TRUSKAWKI
NR -   NAZWA TOWARU
```

Naciśnięcie [Zatwierdź PLU / Menu] powoduje pojawienie się:

```
0221 TRUSKAWKI
  DO WAGI PRIMA NUMER: 1
```

Należy wybrać numer podłączonej wagi (od 1 do 4). Rozlegnie się sygnał dźwiękowy oznaczający przypisanie towaru do danej wagi. Od tej chwili podczas sprzedaży towaru jego waga będzie pobierana z wagi o zdefiniowanym numerze.
Domyślnie do każdego towaru przypisana jest waga PRIMA numer 1.

Uwaga: Aby korzystać z systemu wag Prima należy ustawić na Tak funkcję SYSTEM WAG PRIMA oraz wybrać ELZAB Prima w funkcji TYP WAGI/CZYTNIK. Inne funkcje związane to funkcja BLOKADA WPR. Z WAGI oraz WPROWADZANIE WAGI).

2.8 Funkcja KASOWANIE TOWARÓW - adres 02 01 08 lub B A H

Funkcja umożliwia skasowanie towaru z pamięci kasy. Przed skasowaniem towar musi mieć wyzerowane liczniki sprzedaży (i zwrotów, jeżeli jest opakowaniem). Dlatego zaleca się wykonanie zerującego raportu szczegółowego sprzedaży (zwrotów) z zerowaniem liczników.

Po wybraniu funkcji na wyświetlaczu wyświetli się:

```
0001 CUKIER KRYSZT. 1KG
WYBIERZ TOWAR DO SKASOW.
```

Wpisanie numeru towaru np. [2 / U V] [4 / N Ń] spowoduje wyświetlenie:

```
0024 WODA MINERALNA 05L
WYBIERZ TOWAR DO SKASOW.
```

Naciśnięcie klawisza [Zatwierdź PLU / Menu] skasuje towar z pamięci kasy. Sygnał dźwiękowy potwierdzi wykonanie operacji.

Uwaga: Kasowanie towaru możliwe jest jedynie po raporcie dobowym a przed wydrukiem pierwszego paragonu. Nie można skasować nowo zdefiniowanego towaru lub towaru któremu zmieniono stawkę podatkową przed wydrukiem odpowiedniego raportu zmian. W takim przypadku na wyświetlaczu kasjera pojawi się komunikat „NIE MOŻE BYĆ SKASOWANY!”.

Po skasowaniu towaru próba otwarcia paragonu powoduje wydruk raportu skasowanych towarów którego przykład przedstawiony jest poniżej:

```
     ELZAB SA
 ul. Kruczkowskiego 39
    Tel:  0322722021
    Fax:  0322722583
   NIP  648-000-02-55
dn.06r01.23    wydr.0012
     #NIEFISKALNY#
   RAPORT SKASOWANYCH
        TOWARÓW:

    SKASOWANE TOWARY
W STAWCE B=  7,00%
DROŻDŻÓWKA Z SEREM

    SKASOWANE TOWARY
W STAWCE C=  0,00%
HERBATNIKI
MASŁO EXTRA

     #NIEFISKALNY#
#0130              14:28
        00000000
```

2.9 Funkcja KASOWANIE WIĄZAŃ - adres 02 01 09 lub B A I

Funkcja umożliwia skasowanie wcześniej zdefiniowanych wiązań pomiędzy dwoma towarami (patrz funkcja DEFINIOWANIE WIĄZAŃ).

Po wybraniu funkcji wyświetla się pierwsze wiązanie, np.:

```
0023 WODA MINERALNA 05L
6100 BUTELKA 0.5L
```

Kolejnymi naciśnięciami klawisza [↓ R *] znajdujemy wiązanie, które chcemy skasować.

Kasujemy je klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu]. Sygnał dźwiękowy potwierdzi wykonanie tej operacji.

2.10 Funkcja ZMIANA CEN TOWARÓW - adres 02 01 10 lub B A J

Funkcja umożliwia zmianę ceny towaru.

Po wybraniu funkcji pojawia się napis:

```
0001 CUKIER KRYSZT. 1KG
NR -    NAZWA TOWARU
```

Wpisujemy numer towaru np. 21 naciskając [2 U V] [1 T /].

Na wyświetlaczu pojawi się:

```
0021 DROŻDŻÓWKA Z SEREM
NR -    NAZWA TOWARU
```

Naciśnięcie [Zatwierdź PLU / Menu] pokazuje aktualną cenę towaru:

```
0021 DROŻDŻÓWKA Z SEREM
                    1,30
```

Należy wpisać nową cenę.

Po wprowadzeniu ceny np. [1 T /] [• Z Ź] [4 N Ń], wyświetli się:

```
0021 DROŻDŻÓWKA Z SEREM
                    1,40
```

Wpisaną cenę akceptujemy klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu]. Sygnał dźwiękowy potwierdzi wykonanie operacji.

3 Menu RAPORTY ZERUJĄCE - adres 02 02 lub B B

3.1 Raport DOBOWY FISKALNY - adres 02 02 01 lub B B A

Funkcja umożliwia wydruk raportu dobowego fiskalnego. Raport dobowy powinien być wykonywany codziennie po zakończeniu sprzedaży.

Jeżeli w kasie od ostatniego wykonania raportu dobowego zdefiniowano nowe towary to najpierw drukuje się RAPORT WPROWADZENIA NOWYCH TOWARÓW (patrz opis funkcji DEFINIOWANIE TOWARÓW). Przed raportem dobowym mogą drukować się również RAPORT ZMIAN TOWARÓW i RAPORT SKASOWANYCH TOWARÓW, o ile nie zostały wydrukowane wcześniej (patrz opisy funkcji DEFINIOWANIE TOWARÓW i KASOWANIE TOWARÓW).

Jeżeli w okresie od ostatniego raportu dobowego nie wystąpiła sprzedaż, na wyświetlaczu kasjera pojawia się pytanie:

BRAK NOWYCH SPRZEDAŻY WYKONAĆ RAPORT ? N

Poniżej przedstawiono przykład raportu dobowego fiskalnego:

```
                 ELZAB SA                      1
            ul. Kruczkowskiego 39
               Tel:  0322722021
               Fax:  0322722583
              NIP  648-000-02-55
2 -   dn.06r02.01    wydr.1008                - 3
            RAPORT  FISKALNY                   4
                 DOBOWY
             PTU A   22,00%
             PTU B    7,00%
             PTU C    0,00%                    5
             PTU D    3,00%
                 G   ZW.PTU
      ------------------------
2 -   dn.06r02.01       nr0059                - 6
      Sprzedaż opod.A   142,53
      Sprzedaż opod.B    84,35                 7
      Sprzedaż opod.C    34,20
      Sprzedaż opod.D     8,22
      Sprzedaż zwol.G     4,34
      Kwota PTU A        31,36
      Kwota PTU B         5,90                 8
      Kwota PTU D         0,25
      Suma PTU           37,51                - 9
      Suma należn.      311,15                - 10
      ------------------------
      Zerowanie RAM*Z   nr0001                - 11
      06r01.31         g.14:25                - 12
      ------------------------
      Nowych towarów      0001                - 13
      Zmian stawek        0000                - 14
      Skasow. towarów     0000                - 15
      Wykonano zmiany
        w bazie towarowej 0001                - 16
      ------------------------
      Anulowane paragony  0001                - 17
                          3,28                - 18
      ------------------------
      L. paragonów        0014                - 19
      L. pozycji          0026                - 20
      ------------------------
21 -  #0130              11:16                - 22
23 -        PL AEJ 00000000                   - 24
```

linie występujące opcjonalnie jeżeli zdarzenie wystąpiło

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- stawki podatkowe
6- numer kolejny raportu dobowego
7- wartość sprzedaży w danej stawce podatkowej (bez podatku)
8- kwota podatku w danej stawce podatkowej
9- sumaryczna kwota podatku
10- sumaryczna kwota sprzedaży (z podatkiem)
11- numer zerowania RAM
12- data i godzina zerowania RAM
13- ilość towarów wprowadzonych do kasy od ostatniego raportu dobowego
14- ilość towarów w których zmieniono stawkę podatku od ostatniego raportu dobowego
15- ilość towarów skasowanych od ostatniego raportu dobowego
16- sumaryczna ilość zmian w bazie towarowej od ostatniego raportu dobowego (13+14+15)
17- ilość anulowanych paragonów
18- kwota anulowanych paragonów
19- liczba paragonów
20- ilość wierszy raportu liczona od pierwszej linii definicji stawki podatkowej do linii poprzedzającej niniejszą (do linii 19) z pominięciem linii rozdzielających
21- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
22- godzina wydruku dokumentu
23- logo fiskalne
24- numer unikatowy

Na raporcie drukowane są:

- aktualne stawki podatku,
- wartość sprzedaży netto (bez podatku) dla każdej ze zdefiniowanych stawek,
- wartości podatku dla stawek oprócz stawki zwolnionej i stawki zerowej,
- łączna kwota podatku,
- łączna kwota sprzedaży brutto.

Jeżeli wykonywane były zmiany w bazie towarowej drukowane są linie:

- „Nowych towarów" – jest to ilość towarów wydrukowanych przed raportem dobowym w RAPORCIE WPROWADZENIA NOWYCH TOWARÓW,
- „Zmian stawek" - jest to ilość towarów wydrukowanych na RAPORTACH ZMIAN TOWARÓW wydrukowanych od ostatniego raportu dobowego,
- „Skasow. towarów" – jest to ilość towarów wydrukowanych na RAPORTACH SKASOWANYCH TOWARÓW, wydrukowanych od ostatniego raportu dobowego,
- „Wykonano zmiany w bazie towarowej" – jest to suma zmian (opisanych powyżej) w bazie towarowej wykonanych od ostatniego raportu dobowego.

Jeżeli od ostatniego raportu dobowego wystąpiły anulowane paragony to drukowana jest ich ilość i sumaryczna kwota. Do kwoty anulowanych paragonów zaliczana jest suma pozycji do zapłaty w momencie anulowania paragonu.

Ilość pozycji podaje liczbę wierszy raportu dobowego od linii z pierwszą definicją stawki podatkowej do linii ilość paragonów włącznie, z pominięciem linii z poziomymi kreskami.

Jeżeli w okresie który obejmuje raport dobowy zostało wykonane zerowanie pamięci RAM to na raporcie pojawią się wiersze z napisem „ZEROWANIE RAM Z" z podaną datą, godziną i kolejnym numerem zerowania. Litera Z oznacza zewnętrzne zerowanie pamięci RAM. Gwiazdka po napisie ZEROWANIE RAM oznacza, że po zerowaniu pamięci RAM, a przed raportem dobowym była prowadzona sprzedaż lub anulowano paragony.

3.2 Raport SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY - adres 02 02 02 lub B B B

Umożliwia wydrukowanie raportu sprzedaży towarów w oparciu o niefiskalne liczniki sprzedaży (ilość i wartość sprzedaży). Na raporcie wyszczególnione są ilości i wartości sprzedaży każdego towaru.

Treść raportu zależy od następujących funkcji:

- WYDRUK WSZYSTKICH SP. (adres 02 05 21 FUNKCJE KIEROWNIKA):
  - ustawiony na Tak powoduje, że wydruk obejmuje wszystkie towary, których liczniki są różne od zera,
  - ustawiony na Nie powoduje, że wydruk obejmuje tylko towary, które od poprzedniego raportu zostały sprzedane,
- PROGRAM MAGAZYNOWY (adres 02 05 18 FUNKCJE KIEROWNIKA):
  - ustawienie na Tak powoduje że po wydrukowaniu raportu, niefiskalne liczniki sprzedaży dla towarów nie są zerowane, w takim przypadku raport jest identyczny z odpowiednim raportem niezerującym oraz na wydruku nie wystąpią linie „WYZEROWANO LICZNIKI"
  - ustawiony na Nie, powoduje że po wydrukowaniu raportu wyzerowane zostaną niefiskalne liczniki sprzedaży dla towarów a wydruk będzie zawierał linie: „WYZEROWANO LICZNIKI"
- POMIŃ WYDRUK DANYCH (adres 02 05 22 FUNKCJE KIEROWNIKA):
  - ustawiony na Tak powoduje pominięcie wydruku danych o sprzedażach; na wydruku pojawia się napis „POMINIĘTY WYDRUK DANYCH",
  - ustawiony na Nie powoduje wydruk danych o sprzedażach.

Poniżej przedstawiono przykład raportu:

```
      ELZAB SA
  ul. Kruczkowskiego 39
     Tel:  0322722021
     Fax:  0322722583
    NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r02.01    wydr.1009   - 3
     #NIEFISKALNY#
    RAPORT SZCZEGÓŁOWY
        SPRZEDAŻY              - 4
    od 06r02.01  09:42
    do 06r02.01  16:11
-NR---NAZWA TOWARU------
------ILOŚĆ--------KWOTA
0001 MCCHICKEN
          7        18,70
0020 GRUSZKI
      7,325        19,10
0041 PIWO 0.5 L
          1         1,80
0501 BUTELKA 0.5 L
          1         0,35
------------------------
RAZEM:             39,95
W TYM OPAK:         0,35
------------------------
      WYZEROWANO
       LICZNIKI
     #NIEFISKALNY#
8 - #0130             16:11   - 9
        00000000             - 10
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- okres z którego dane znajdują się na raporcie
6- dane o sprzedaży poszczególnych towarów
7- suma sprzedaży z wyszczególnioną sumą opakowań
8- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
9- godzina wydruku dokumentu
10- numer unikatowy

Wydrukowane ilości i wartości sprzedaży dla danego towaru obejmują okres od ostatniego raportu z zerowaniem liczników.
Napis „W OKRESIE WYSTĄPIŁO ZEROWANIE Z KOMPUTERA” oznacza, że w okresie od ostatniego raportu z zerowaniem wystąpiło zerowanie niefiskalnych liczników sprzedaży z komputera.

3.3 Raport ZWROTÓW OPAKOWAŃ - adres 02 02 03 lub B B C

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu zwrotów opakowań z podaniem ilości i wartości przyjętych opakowań zwrotnych.

Uwaga: Treść tego raportu zależy od parametrów ustawianych w menu USTAWIENIA i opisanych w punkcie 3.2 (Raport SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY).

Poniżej przedstawiono przykład raportu:

```
      ELZAB SA
  ul. Kruczkowskiego 39
     Tel:  0322722021
     Fax:  0322722583
    NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r02.01    wydr.1010   - 3
     #NIEFISKALNY#
RAPORT ZWROTÓW OPAKOWAŃ        - 4
    od 06r02.01  09:42
    do 06r02.01  16:11
-NR---NAZWA TOWARU------
------ILOŚĆ--------KWOTA
0501 BUTELKA 0.5 L
         15         5,25
------------------------
ZWR.RAZEM:          5,25     - 7
------------------------
      WYZEROWANO
       LICZNIKI
     #NIEFISKALNY#
8 - #0130             16:11   - 9
        00000000             - 10
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- okres z którego dane znajdują się na raporcie
6- dane o zwrotach opakowań
7- suma zwrotów
8- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
9- godzina wydruku dokumentu
10- numer unikatowy

Wydrukowane ilości i wartości zwrotów obejmują okres od ostatniego raportu z zerowaniem liczników.

Napis „W OKRESIE WYSTĄPIŁO ZEROWANIE Z KOMPUTERA” oznacza, że w okresie od ostatniego raportu z zerowaniem wystąpiło zerowanie niefiskalnych liczników sprzedaży z komputera.

3.4 Raport SPRZEDAŻY WG GRUP - adres 02 02 04 lub B B D

Umożliwia wydrukowanie raportu sprzedaży według zdefiniowanych grup towarowych z podaniem wartości sprzedaży dla poszczególnych grup. Wydrukowanie raportu powoduje wyzerowanie liczników sprzedaży dla poszczególnych grup.

```
      ELZAB SA
   ul. Kruczkowskiego 39
      Tel:  0322722021
      Fax:  0322722583
     NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r02.01    wydr.1011   - 3
      #NIEFISKALNY#
    RAPORT SPRZEDAŻY WG GRUP   - 4
     od 06r02.01  09:42
     do 06r02.01  16:11
    G.01 PIECZYWO
                   118,50
    G.03 NABIAŁ
                   420,35
    -----------------------
    RAZEM:         538,85      - 7
    -----------------------
      WYZEROWANO
       LICZNIKI
      #NIEFISKALNY#
8 - #0130            16:11     - 9
          00000000             - 10
```

1 (linie 1–3)
5 (linie 5–6)
6 (linie 6–8)

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- okres z którego dane znajdują się na raporcie
6- dane o sprzedaży w poszczególnych grupach
7- suma sprzedaży w grupach
8- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
9- godzina wydruku dokumentu
10- numer unikatowy

3.5 Raport KONIEC ZMIANY KASJERA - adres 02 02 05 lub B B E

Funkcja drukuje dane o operacjach wykonanych przez kasjera, takich jak sprzedaż, przyjęte zwroty, rabaty, narzuty itd. oraz o uzyskanych ze sprzedaży kwotach. Zrealizowanie funkcji zamknięcia zmiany powoduje wyłączenie kasjera i wyzerowanie liczników zmiany tego kasjera. Funkcję można wykonać dla dowolnego kasjera który ma w danej chwili otwartą zmianę.

Po wybraniu funkcji na wyświetlaczu pojawi się napis:

```
30  SZEF
NR-        NAZWA  KASJERA
```

Za pomocą strzałek: [↑ K %] i [↓ R *] należy wybrać kasjera dla którego chcemy wykonać raport końca zmiany oraz po wybraniu zatwierdzić za pomocą klawisza: [Zatwierdź PLU / Menu].

Jeżeli wybrany kasjer ma otwartą zmianę, to nastąpi otwarcie szuflady na pieniądze i przejście do wprowadzenia zliczonej kwoty gotówki oraz innych rodzajów płatności oraz płatności walutowych (jeżeli są używane) identycznie jak to ma miejsce w raporcie końca zmiany opisanym w funkcji: KONIEC ZMIANY KASJERA w menu kasjera.

Przykład raportu zamieszczono w opisie wspomnianej funkcji.

Jeżeli wybrany kasjer nie ma otwartej zmiany na wyświetlaczy pojawi się informacja o niemożliwości wykonania raportu dla wybranego kasjera:

```
ZMIANA NIE JEST OTWARTA
NACIŚNIJ DOWOLNY KLAWISZ
```

3.6 Raport SUMACYJNY I i SUMACYJNY II - adres 02 02 06 lub B B F i 02 02 07 lub B B G

Funkcja pozwala na drukowanie informacji podobnych do zawartych na raportach kasjerskich (RAPORT ZAMKNIĘCIA ZMIANY oraz RAPORT STANU KASY). Zasadnicza różnica polega na tym że raporty SUMACYJNE można wykonywać dla dowolnie wybranych okresów, w zależności od potrzeb rozliczania występujących w sklepie.

Przykładowy system użycia raportów SUMACYJNYCH może być zorganizowany następująco:

- RAPORT SUMACYJNY I- jest robiony na koniec tygodnia i zawiera informacje o obrotach w okresie tygodnia,
- RAPORT SUMACYJNY II- jest robiony na koniec miesiąca i zawiera informacje o obrotach miesięcznych.

Na raportach SUMACYJNYCH nie występują informacje o płatnościach zliczonych w szufladzie. Numeracja raportów SUMACYJNYCH jest niezależna dla raportu typu I oraz typu II. Numer raportu, podobnie jak dla RAPORTU KOŃCA ZMIANY jest niezerowalny.

Poniżej przedstawiono przykład raportu SUMACYJNEGO II:

```
      ELZAB SA                    1
  ul. Kruczkowskiego 39
     Tel:  0322722021
     Fax:  0322722583
    NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r02.01    wydr.1012      - 3
     #NIEFISKALNY#
------------------------
RAPORT SUMACYJNY OKR. II          - 4
------------------------
        NR 0003                   - 5
   od 06r02.01  09:42             6
   do 06r02.01  16:11
ILOŚĆ PARAGONÓW      107          7
SPRZ. OGÓŁEM     2172,79
SKUP. OPAK.         2,28
SPRZ. OPAK.        28,50
ILOŚĆ ANUL. POZ.       3
KW. ANUL. POZ.      5,07
RAB. NA POZ.        1,70
RAB. NA PAR.       84,50
NARZ. NA POZ.       1,70
NARZ. NA PAR.      17,07
ILOŚĆ ANUL. PAR.       7
KW. ANUL. PAR.     89,57
DOD. OTWARĆ SZUFL.     0
------------------------
  GOTÓWKA
WPŁYWY ZE SPRZ.  2022,52
WPŁATY DO KASY     25,00
W SZUFLADZIE     2047,52
------------------------
  KARTA
WPŁYWY ZE SPRZ.    32,11
W SZUFLADZIE       32,11
------------------------
  GOTÓWKA €
WPŁYWY ZE SPRZ.    30,93
RÓWNOWARTOŚĆ ZŁ   118,16
WYMIANA NA ZŁ      18,45
W SZUFLADZIE       30,93
------------------------
  WYZEROWANO
   LICZNIKI
------------------------
     #NIEFISKALNY#
8 - #0130             16:11       - 9
        00000000                  - 10
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- numer raportu SUMACYJNEGO II
6- okres z którego dane znajdują się na raporcie
7- dane o sprzedaży w okresie RAPORTU SUMACYJNEGO II (jak w raporcie końca zmiany opisanym w funkcji: KONIEC ZMIANY KASJERA w menu kasjera)
8- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
9- godzina wydruku dokumentu
10- numer unikatowy

4 Menu RAPORTY NIEZERUJĄCE - adres 02 03 lub B C

4.1 Raport FINANSOWY PODATKOWY - adres 02 03 01 lub B C A

Funkcja służy do wydrukowania aktualnego stanu liczników fiskalnych. Pola drukowane w raporcie są identyczne z polami raportu dobowego fiskalnego z tym że wydrukowanie raportu finansowego nie powoduje wyzerowania tych liczników. Numer raportu finansowego jest zgodny z numerem kolejnego raportu dobowego (tego w którym bieżące liczniki zostaną uwzględnione).

Poniżej przedstawiono przykład raportu FINANSOWEGO PODATKOWEGO:

```
      ELZAB SA
   ul. Kruczkowskiego 39
      Tel:  0322722021
      Fax:  0322722583
     NIP  648-000-02-55
2 -  dn.06r02.01    wydr.1005   - 3
       #NIEFISKALNY#
      RAPORT FINANSOWY
         PODATKOWY
       PTU A   22,00%
       PTU B    7,00%
       PTU C    0,00%
       PTU D    3,00%
           G   ZW.PTU
  ------------------------
2 -  dn.06r02.01       nr0058   - 6
     Sprzedaż opod.A   786,00
     Sprzedaż opod.B   184,45
     Sprzedaż opod.C    39,13
     Sprzedaż opod.D     4,45
     Sprzedaż zwol.G     1,49
     Kwota PTU A       172,92
     Kwota PTU B        12,91
     Kwota PTU D         0,13
     Suma PTU          185,96   - 9
     Suma należn.     1201,48   - 10
  ------------------------
     L. paragonów        0019   - 11
  ------------------------
       #NIEFISKALNY#
12 - #0130              11:16   - 13
          00000000              - 14
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- stawki podatkowe
6- numer kolejny raportu dobowego
7- wartość sprzedaży w danej stawce podatkowej (bez podatku)
8- kwota podatku w danej stawce podatkowej
9- sumaryczna kwota podatku
10- sumaryczna kwota sprzedaży (z podatkiem)
11- liczba paragonów
12- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
13- godzina wydruku dokumentu
14- numer unikatowy

4.2 Raport SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY - adres 02 03 02 lub B C B

Umożliwia wydrukowanie raportu sprzedaży towarów w oparciu o niefiskalne liczniki sprzedaży (ilość i wartość sprzedaży). Na raporcie wyszczególnione są ilości i wartości sprzedaży każdego towaru.

Treść raportu zależy od następujących funkcji:

- WYDRUK WSZYSTKICH SPRZEDAŻY (adres 02 05 21 FUNKCJE KIEROWNIKA):
  - ustawiony na Tak powoduje, że wydruk obejmuje wszystkie towary których liczniki są różne od zera,
  - ustawiony na Nie powoduje, że wydruk obejmuje tylko towary które od poprzedniego raportu zostały sprzedane,
- POMIŃ WYDRUK DANYCH (adres 02 05 22 FUNKCJE KIEROWNIKA):
  - ustawiony na Tak powoduje pominięcie wydruku danych o sprzedażach; na wydruku pojawia się, napis „POMINIĘTY WYDRUK DANYCH”,
  - ustawiony na Nie powoduje wydruk danych o sprzedażach.

Treść raportu jest identyczna z odpowiednim raportem zerującym z tą różnicą, że liczniki sprzedaży nie są zerowane oraz nie występują linie „WYZEROWANO LICZNIKI”.

4.3 Raport ZWROTÓW OPAKOWAŃ - adres 02 03 03 lub B C C

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu zwrotów opakowań z podaniem ilości i wartości przyjętych opakowań zwrotnych.

Uwaga: Treść tego raportu zależy od parametrów ustawianych w menu USTAWIENIA i opisanych w punkcie 4.2 (Raport SZCZEGÓŁOWY SPRZEDAŻY).

Treść raportu jest identyczna z odpowiednim raportem zerującym z tą różnicą, że liczniki sprzedaży nie są zerowane oraz nie występują linie „WYZEROWANO LICZNIKI”.

4.4 Raport SPRZEDAŻY WG GRUP - adres 02 03 04 lub B C D

Umożliwia wydrukowanie raportu sprzedaży według zdefiniowanych grup towarowych z podaniem wartości sprzedaży dla poszczególnych grup.
Treść raportu jest identyczna z odpowiednim raportem zerującym z tą różnicą, że liczniki sprzedaży nie są zerowane oraz nie występują linie „WYZEROWANO LICZNIKI”.

4.5 Raport STANU KASY - adres 02 03 05 lub B C E

Funkcja drukuje dane o operacjach wykonanych przez kasjera, takich jak sprzedaż, przyjęte zwroty, rabaty, narzuty itd. oraz o uzyskanych ze sprzedaży kwotach. Zrealizowanie funkcji nie powoduje zamknięcia zmiany kasjera i wyzerowania liczników. Kasa nie pyta o stan poszczególnych płatności w szufladzie. Na wydruku pojawiają się tylko wartości w płatnościach obliczone przez kasę. Do wykonania tej funkcji niezbędne są takie same uprawnienia jak dla funkcji KONIEC ZMIANY KASJERA. Opis poszczególnych pozycji na raporcie jest analogiczny do raportu zamknięcia zmiany.

4.6 Raport SUMACYJNY I i SUMACYJNY II - adres 02 03 06 lub B C F i 02 03 07 lub B C G

Funkcja pozwala na drukowanie informacji podobnych do zawartych na raportach kasjerskich (RAPORT ZAMKNIĘCIA ZMIANY oraz RAPORT STANU KASY). Zasadnicza różnica polega na tym że raporty SUMACYJNE można wykonywać dla dowolnie wybranych okresów, w zależności od potrzeb rozliczania występujących w sklepie. Raporty sumacyjne niezerujące nie powodują wyzerowania liczników dla danych okresów i mają charakter kontrolny. Pola drukowane w raporcie są identyczne z polami raportu zerującego z tym że nie ma wśród nich numeru raportu. Przykładowy system użycia raportów SUMACYJNYCH wraz z przykładem wydruku pokazano w opisie raportów zerujących.

4.7 Raport GODZINOWY AKTUALNY - adres 02 03 08 lub B C H

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu godzinowego z bieżącego dnia pracy kasy. W raporcie tym drukowane są dane z kolejnych godzin pracy kasy, czyli od pierwszej do ostatniej sprzedaży w danym dniu.

Poniżej przedstawiono przykład raportu GODZINOWEGO:

```
      ELZAB SA                    }
  ul. Kruczkowskiego 39           }
     Tel:  0322722021             } 1
     Fax:  0322722583             }
    NIP  648-000-02-55            }
2 - dn.06r02.06    wydr.1015      - 3
      #NIEFISKALNY#
    SPRZEDAŻ GODZINOWO            } 4
    W DNIU: 06r02.06              }
09:00-59           19,00          }
POZYCJI    8 PARAG.    5          } 5
10:00-59           10,00          }
POZYCJI    1 PARAG.    1          }
------------------------          }
RAZEM              29,00          - 6
------------------------
      #NIEFISKALNY#
7 - #0130             10:30       - 8
         00000000                 - 9
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- zestawienie kolejnych godzin w których wystąpił obrót oraz wartość obrotu, ilość pozycji i paragonów dla danej godziny
6- razem obrót w danym dniu
7- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
8- godzina wydruku dokumentu
9- numer unikatowy

Dane liczbowe na raportach godzinowych: aktualnym i poprzednim mogą zawierać lub nie, obrót opakowaniami zwrotnymi. O tym czy opakowania będą zaliczane do raportów godzinowych decyduje ustawienie kasy za pomocą programu komputerowego współpracującego z kasą. Pozycja „PARAG.” oznacza liczbę paragonów i liczbę niefiskalnych wydruków przyjęcia lub sprzedaży opakowań, o ile nie wystąpiły one łącznie z paragonem.

Napis „POZYCJI” oznacza ilość pozycji sprzedaży na paragonach oraz pozycji sprzedaży i zwrotów opakowań.

4.8 Raport GODZINOWY POPRZEDNI - adres 02 03 09 lub B C I

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu godzinowego z poprzedniego dnia pracy kasy. Wydruk będzie analogiczny jak dla raportu godzinowego aktualnego.

4.9 Raport DANYCH O TOWARACH - adres 02 03 10 lub B C J

Funkcja umożliwia wydrukowanie danych o towarach z wyszczególnieniem numeru towaru (PLU), jego nazwy, stawki podatkowej, grupy towarowej, jednostki miary, kodu kreskowego, zdefiniowanej ilości miejsc po przecinku, informacji czy towar jest zablokowany, informacji czy towar jest opakowaniem oraz ceny. Wydrukowanie tego raportu wymaga podania numeru początkowego, tzn. towaru, od którego chcemy rozpocząć drukowanie danych.

Pojawia się napis:

```
PODAJ NUMER POCZĄTKOWY
TOWARU:   0000
```

Wpisanie numeru towaru i naciśnięcie klawisza [Zatwierdź PLU / Menu] rozpoczyna drukowanie.

Wydruk można przerwać naciśnięciem dowolnego klawisza.

Poniżej przedstawiono przykład raportu:

```
        ELZAB SA                  }
    ul. Kruczkowskiego 39         }
       Tel:  0322722021           } 1
       Fax:  0322722583           }
      NIP  648-000-02-55          }
2 - dn.06r02.06    wydr.1016      - 3
       #NIEFISKALNY#
       DANE O TOWARACH:           - 4
-NR---NAZWA TOWARU------          }
PTU-GR-JM-----KOD KRES.-          } 5
-MP--B-OP----------CENA-          }
0012 WODA MINERAL. 0.5L           }
 B  08 07  9770137680994          }
 0                   0,79         }
0015 SOK POMARAŃCZOWY             }
 D  08 07  5900045789364          }
 0                   2,45         } 6
0034 GRUSZKI                      }
 B  06 04          270001         }
 3                   2,50         }
0501 BUTELKA 0.5L                 }
 C  14 01        ----             }
 0     OP            0,49         }
       #NIEFISKALNY#
7 - #0130               14:43     - 8
          00000000                - 9
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- legenda objaśniająca zawartość 3-liniowych danych o towarach:
- NR numer towaru,
- NAZWA TOWARU,
- PTU stawka podatkowa,
- GR grupa,
- JM jednostka miary,
- KOD KRES. kod kreskowy,
- MP zdefiniowana ilość miejsc po przecinku,
- B informacja czy towar jest zablokowany,
- OP informacja czy towar jest opakowaniem,
- CENA.

6- dane o towarach w kasie
7- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
8- godzina wydruku dokumentu
9- numer unikatowy

4.10 RAPORTY OKRESOWE - adres 02 03 11 lub B C K

W menu tym znajdują się funkcje umożliwiające wydrukowanie raportów okresowych: szczegółowych oraz skróconych. Raporty szczegółowe są raportami fiskalnymi, a raporty skrócone są raportami niefiskalnymi. Sposób określenia okresu za który mają być wykonane raporty jest taki sam dla raportów szczegółowych i skróconych.

Wydruki raportów można wytworzyć określając zakres raportu na cztery różne sposoby:

- miesięczny (raport obejmujący okres za podany zakończony miesiąc),
- według dat (raport obejmujący okres pomiędzy podanymi datami raportów fiskalnych dobowych),
- według numerów (raport obejmujący okres pomiędzy podanymi numerami raportów fiskalnych dobowych),
- za miesiąc poprzedni (raport za miesiąc poprzedzający aktualny miesiąc).

Jeżeli w podanym okresie brak raportów fiskalnych dobowych, na wyświetlaczu pojawia się komunikat:

BRAK RAPORTÓW W OKRESIE NACIŚNIJ DOWOLNY KLAWISZ

Wydruk raportu okresowego szczegółowego można przerwać w dowolnym momencie naciskając dowolny klawisz i odpowiadając na pytanie Tak.

Na wyświetlaczu pojawi się komunikat:

CZY PRZERWAĆ WYDRUK ? (T/N) N

Twierdząca odpowiedź na pytanie spowoduje wydruk tekstu „WYDRUK PRZERWANY PRZEZ UŻYTKOWNIKA” oraz zakończenie raportu.

4.10.1 RAPORT SZCZEGÓŁOWY - adres 02 03 11 01 lub B C K A

4.10.1.1 RAPORT SZCZEGÓŁOWY MIESIĘCZNY - adres 02 03 11 01 01 lub B C K A A

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu fiskalnego okresowego (szczegółowego) za zakończony miesiąc. W raporcie drukowane są dane z raportów fiskalnych dobowych podanego miesiąca. Raport ten został wyróżniony nagłówkiem o treści: „RAPORT FISKALNY MIESIĘCZNY” wraz z miesiącem i rokiem którego dotyczy raport.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

PODAJ ROK I MIESIĄC RR.MM

Określamy miesiąc, za jaki ma być wydrukowany raport wpisując

w kolejności ROK, MIESIĄC np. 0 6 0 1.

Raport miesięczny można wydrukować tylko za zakończony miesiąc, na przykład raport miesięczny za marzec można wydrukować najwcześniej 1 kwietnia.

Poniżej przedstawiono przykład raportu fiskalnego (szczegółowego) miesięcznego:

```
      ELZAB SA
  ul. Kruczkowskiego 39
     Tel:  0322722021
     Fax:  0322722583
    NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r02.14
     RAPORT  FISKALNY
    MIESIĘCZNY 01.2006
------------------------
06r01.03   do   06r01.23
rap.0050        rap.0051
------------------------
dn.05r11.24
      PTU A   22,00%
      PTU B    7,00%
      PTU C    0,00%
      PTU D    3,00%
          G   ZW.PTU
------------------------
dn.06r01.03       nr0050
Sprzedaż opod.A   140,52
Sprzedaż opod.B    33,32
Sprzedaż opod.C    18,27
Sprzedaż opod.D     9,84
Sprzedaż zwol.G     9,81
Kwota PTU A        30,92
Kwota PTU B         2,33
Kwota PTU D         0,30
Suma PTU           33,55
Suma należn.      245,31
------------------------
7 Wykonano zmiany
   w bazie towarowej 0001
------------------------
```

1 (nagłówek, data wydruku)
3 (nazwa raportu)
4 (daty i numery raportów)
5 (stawki podatkowe)
6 (dzień i numer raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane)

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- nazwa raportu wraz z miesiącem za który wykonywany jest raport
4- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu (w tym wypadku w miesiącu)
5- stawki podatkowe obowiązujące na początek raportu oraz data wprowadzenia tych stawek
6- dzień i numer raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane (opis poszczególnych pozycji w rozdziale dotyczącym raportu fiskalnego dobowego)
7- sumaryczna ilość zmian w bazie towarowej od poprzedniego raportu dobowego

```
 8 -  Anulowane paragony  0002
 9 -                      3,38
      ----------------------
10 -  L. paragonów        0044
11 -  L. pozycji          0022
      ----------------------
      dn.06r01.23       nr0051
      Sprzedaż opod.A    69,54
      Sprzedaż opod.B     5,02
      Sprzedaż opod.C     0,00
      Sprzedaż opod.D     0,00
      Sprzedaż zwol.G     5,95
      Kwota PTU A        15,30
      Kwota PTU B         0,35
      Kwota PTU D         0,00
      Suma PTU           15,65
      Suma należn.       96,16
      ----------------------
10 -  L. paragonów        0049
13 -  L. pozycji          0012
      ----------------------
            ŁĄCZNY
       RAPORT  OKRESOWY
      ----------------------
      06r01.03   do   06r01.23
      rap.0050        rap.0051
      ----------------------
      Sp.op.A           210,06
      Sp.op.B            38,34
      Sp.op.C            18,27
      Sp.op.D             9,84
      Sp.zw.G            15,76
      Kwota PTU A        46,22
      Kwota PTU B         2,68
      Kwota PTU D         0,30
      Suma PTU           49,20
      Suma należn.      341,47
      L. paragonów          93
      ----------------------
17 -  Wykonano zmiany
        w bazie towarowej 0001
      ----------------------
18 -  Anul. paragony         2
      ----------------------
19 -  #0130              12:32
21 -        PL AEJ 00000000
```

6

12

14

15

16

- 20

- 22

8- ilość anulowanych paragonów od poprzedniego raportu dobowego
9- kwota anulowanych paragonów od poprzedniego raportu dobowego
10- liczba paragonów objętych raportem dobowym
11- ilość wierszy raportu liczona od pierwszej linii wydruku obowiązujących stawek (linia z datą), do linii poprzedzającej niniejszą (do linii 10), z pominięciem linii rozdzielających
12- dzień i numer kolejnego raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane
13- ilość wierszy raportu liczona od pierwszej linii wydruku danych z raportu dobowego (chyba że bezpośrednio przed raportem była zmiana stawek podatkowych, wtedy ilość linii liczona jest od pierwszej linii z datą zmiany stawek), do linii poprzedzającej niniejszą (do linii 10), z pominięciem linii rozdzielających
14- nazwa sekcji łącznej
15- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
16- dane sumaryczne za okres którego raport dotyczy
17- liczba raportów fiskalnych dobowych w okresie, w których były zmiany w bazie towarowej
18- liczba anulowanych paragonów w okresie raportu
19- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
20- godzina wydruku dokumentu
21- logo fiskalne
22- numer unikatowy

4.10.1.2 RAPORT SZCZEGÓŁOWY WEDŁUG DAT - adres 02 03 11 01 02 lub B C K A B

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu fiskalnego okresowego (szczegółowego). W raporcie drukowane są dane z raportów fiskalnych dobowych za okres między podaną datą początkową i końcową.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

PODAJ POCZĄTKOWĄ DATĘ RR.MM.DD

Wpisujemy datę początkową okresu, za jaki ma być wydrukowany raport,

w kolejności ROK, MIESIĄC, DZIEŃ np. 0 6 0 2 0 5.

Na wyświetlaczu wyświetli się:

PODAJ KOŃCOWĄ DATĘ RR.MM.DD

Następnie wpisujemy datę końcową okresu, za jaki ma być wydrukowany raport,

np. 0 6 0 2 0 7

Po wpisaniu, rozpoczyna się drukowanie raportu:

```
      ELZAB SA
  ul. Kruczkowskiego 39
     Tel:  0322722021
     Fax:  0322722583
    NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r02.14
     RAPORT  FISKALNY
         OKRESOWY
------------------------
06r02.05   do   06r02.07
rap.0011        rap.0013
------------------------
dn.05r12.05
     PTU A   22,00%
     PTU B    7,00%
     PTU C    0,00%
         D   ZW.PTU
------------------------
dn.06r02.05       nr0011
Sprzedaż opod.A   290,98
Sprzedaż opod.B     0,00
Sprzedaż opod.C   534,22
Sprzedaż zwol.D     0,00
Kwota PTU A        64,02
Kwota PTU B         0,00
Suma PTU           64,02
Suma należn.      889,22
------------------------
13 - L. paragonów        0004
14 - L. pozycji          0015
------------------------
dn.06r02.06
     PTU A   22,00%
     PTU B    7,00%
     PTU C    3,00%
         G   ZW.PTU
------------------------
dn.06r02.06       nr0012
Sprzedaż opod.A     8,20
Sprzedaż opod.B    46,73
Sprzedaż opod.C     4,85
Sprzedaż zwol.G     0,00
Kwota PTU A         1,80
Kwota PTU B         3,27
Kwota PTU C         0,15
Suma PTU            5,22
Suma należn.       65,00
------------------------
9  Zerowanie RAM*Z   nr0003
   06r02.06         g.10:48
------------------------
10 Wykonano zmiany
     w bazie towarowej 0007
------------------------
11 - Anulowane paragony  0001
12 -                     2,20
------------------------
13 - L. paragonów        0002
14 - L. pozycji          0022
------------------------
dn.06r02.07       nr0013
Sprzedaż opod.A    11,48
Sprzedaż opod.B     9,35
Sprzedaż opod.C     2,91
Sprzedaż zwol.G     0,00
Kwota PTU A         2,52
Kwota PTU B         0,65
Kwota PTU C         0,09
Suma PTU            3,26
Suma należn.       27,00
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- nazwa raportu
4- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
5- stawki podatkowe obowiązujące na początek raportu oraz data wprowadzenia tych stawek
6- dzień i numer raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane (opis poszczególnych pozycji w rozdziale dotyczącym raportu fiskalnego dobowego)
7- data zmiany stawek podatkowych oraz poszczególne stawki
8- dzień i numer kolejnego raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane
9- numer, data i godzina zerowania RAM które zostało wykonane przed bieżącym raportem dobowym
10- sumaryczna ilość zmian w bazie towarowej od ostatniego raportu dobowego
11- ilość anulowanych paragonów od poprzedniego raportu dobowego
12- kwota anulowanych paragonów od poprzedniego raportu dobowego
13- liczba paragonów objętych raportem dobowym
14- ilość wierszy raportu liczona od pierwszej linii wydruku danych z raportu dobowego (chyba że bezpośrednio przed raportem była zmiana stawek podatkowych, wtedy ilość linii liczona jest od pierwszej linii wydruku stawek), do linii poprzedzającej niniejszą (do linii 13), z pominięciem linii rozdzielających
15- dzień i numer kolejnego raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane

```
        ------------------------
        L. paragonów        0002
        L. pozycji          0011
        ------------------------
                ŁĄCZNY
            RAPORT  OKRESOWY
        ------------------------
        06r02.05   do   06r02.07
        rap.0011        rap.0013
        ------------------------
        Sp.op.A           310,66
        Sp.op.B            56,08
        Sp.op.C           541,98
        Sp.zw.D,G           0,00
        Kwota PTU A        68,34
        Kwota PTU B         3,92
        Kwota PTU C+        0,24
        Suma PTU           72,50
        Suma należn.      981,22
        L. paragonów           8
        ------------------------
19 -    Zerowanie RAM          1
        ------------------------
20 -    Wykonano zmiany
          w bazie towarowej 0001
        ------------------------
21 -    Anul. paragony         1
        ------------------------
22 -    #0130             08:27   - 23
24 -          PL AEJ 00000000     - 25
```

15- dzień i numer kolejnego raportu fiskalnego dobowego oraz jego dane
16- nazwa sekcji łącznej
17- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
18- dane sumaryczne za okres którego raport dotyczy
19- liczba zerowań RAM w okresie raportu
20- liczba raportów fiskalnych dobowych w okresie raportu, w których były zmiany w bazie towarowej
21- liczba anulowanych paragonów w okresie raportu
22- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
23- godzina wydruku dokumentu
24- logo fiskalne
25- numer unikatowy

Jeżeli w okresie którego dotyczy raport wystąpiły zmiany stawek podatkowych, to w części łącznej raportu przy odpowiedniej kwocie PTU pojawia się znak „+" (plus). Przez zmianę stawki rozumie się przejście ze stawki liczbowej na inną stawkę liczbową (np. zmiana PTU C z 0,00% na 3,00%). Zmianą stawki nie jest przejście ze stawki liczbowej na stawkę rezerwową lub zwolnioną (oraz ze stawki rezerwowej lub zwolnionej na inną stawkę).

4.10.1.3 RAPORT SZCZEGÓŁOWY WEDŁUG NUMERÓW - adres 02 03 11 01 03 lub B C K A C

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu fiskalnego okresowego (szczegółowego). W raporcie drukowane są dane z raportów fiskalnych dobowych za okres obejmujący numery raportów dobowych, które należy podać.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
PODAJ NUMER POCZĄTKOWY
0 0 0 0
```

Wpisujemy numer początkowy raportu fiskalnego dobowego, od którego ma być rozpoczęty wydruk

np. [2 U V] [Zatwierdź PLU / Menu]. Na wyświetlaczu wyświetli się:

```
PODAJ NUMER KOŃCOWY
0 0 0 0
```

Następnie wpisujemy końcowy numer raportu fiskalnego dobowego, np. [5 O Ó] i naciskamy klawisz [Zatwierdź PLU / Menu].

Jeżeli numery wpisane są błędnie wyświetla się komunikat:

```
BŁĘDNE NUMERY RAPORTÓW
NACIŚNIJ DOWOLNY KLAWISZ
```

Przykład raportu przedstawiony jest w punkcie 4.10.1.2.

4.10.1.4 RAPORT SZCZEGÓŁOWY ZA MIESIĄC POPRZEDNI - adres 02 03 11 01 04 lub B C K A D

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu fiskalnego okresowego (szczegółowego) za poprzedni miesiąc. W raporcie drukowane są dane z raportów fiskalnych dobowych. Raport ten został wyróżniony nagłówkiem o treści: „RAPORT FISKALNY MIESIĘCZNY" wraz z miesiącem i rokiem którego dotyczy raport.

Przykład raportu przedstawiony jest w punkcie 4.10.1.1.

4.10.2 RAPORT SKRÓCONY - adres 02 03 11 02 lub B C K B

4.10.2.1 RAPORT SKRÓCONY MIESIĘCZNY - adres 02 03 11 02 01 lub B C K B A

Funkcja umożliwia wydrukowanie niefiskalnego (skróconego) raportu okresowego zawierającego sumaryczne dane z raportów fiskalnych dobowych za miesiąc, który należy podać w sposób analogiczny jak w raporcie fiskalnym

miesięcznym (patrz punkt 4.10.1.1).

W raporcie drukowane są podsumowania danych z raportów fiskalnych dobowych w podokresach obowiązywania danych stawek podatkowych, a następnie drukowane są dane łączne za cały okres raportu.

Przykład raportu niefiskalnego (skróconego) miesięcznego przedstawiono poniżej.

```
      ELZAB SA                    }
  ul. Kruczkowskiego 39           }
     Tel:  0322722021             } 1
     Fax:  0322722583             }
    NIP  648-000-02-55            }
2 - dn.06r03.07
     #NIEFISKALNY#
------------------------
    RAPORT  SKRÓCONY              } 3
   MIESIĘCZNY 02.2006             }
------------------------
06r02.16   do   06r02.21          } 4
rap.0001        rap.0004          }
------------------------
     PTU A   22,00%               }
     PTU B    7,00%               }
     PTU C    0,00%               } 5
     PTU D    3,00%               }
         G   ZW.PTU               }
------------------------
06r02.16   do   06r02.21          } 6
rap.0001        rap.0004          }
------------------------
Sp.op.A            79,51          }
Sp.op.B           260,56          }
Sp.op.C            26,86          }
Sp.op.D            12,84          }
Sp.zw.G             2,13          }
Kwota PTU A        17,50          } 7
Kwota PTU B        18,24          }
Kwota PTU D         0,39          }
Suma PTU           36,13          }
Suma należn.      418,03          }
L. paragonów          56          }
------------------------
     RAZEM W OKRESIE          - 8
------------------------
06r02.16   do   06r02.21          } 9
rap.0001        rap.0004          }
------------------------
Sp.op.A            79,51          }
Sp.op.B           260,56          }
Sp.op.C            26,86          }
Sp.op.D            12,84          }
Sp.zw.G             2,13          }
Kwota PTU A        17,50          } 10
Kwota PTU B        18,24          }
Kwota PTU D         0,39          }
Suma PTU           36,13          }
Suma należn.      418,03          }
L. paragonów          56          }
------------------------
11 - Zerowanie RAM          1
------------------------
12 { Wykonano zmiany
       w bazie towarowej 0001
------------------------
Anul. paragony         6      - 13
------------------------
     #NIEFISKALNY#
14 - #0130             14:58   - 15
        00000000               - 16
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- nazwa raportu
4- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
5- stawki podatkowe obowiązujące na początek raportu
6- data i numer pierwszego i ostatniego raportu pomiędzy którymi obowiązywały powyższe stawki podatkowe
7- zsumowane dane z raportów dobowych fiskalnych należących do wskazanego wyżej zakresu
8- nazwa sekcji RAZEM W OKRESIE
9- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
10- zsumowane dane z raportów dobowych fiskalnych należących do całego okresu za który wykonywany jest raport
11- liczba zerowań RAM w okresie raportu
12- liczba raportów fiskalnych dobowych w okresie raportu, w których były zmiany w bazie towarowej
13- liczba anulowanych paragonów w okresie raportu
14- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
15- godzina wydruku dokumentu
16- cyfry numeru unikatowego

4.10.2.2 RAPORT SKRÓCONY WEDŁUG DAT - adres 02 03 11 02 02 lub B C K B B

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu niefiskalnego (skróconego) okresowego. W raporcie drukowane są podsumowania danych z raportów fiskalnych dobowych w podokresach obowiązywania danych stawek podatkowych, a następnie drukowane są dane łączne za cały okres raportu.

Okres raportu należy podać analogicznie jak w punkcie 4.10.1.2.

Przykład raportu niefiskalnego (skróconego) przedstawiono poniżej.

```
      ELZAB SA
  ul. Kruczkowskiego 39
     Tel:  0322722021
     Fax:  0322722583
    NIP  648-000-02-55
2 - dn.06r03.07
      #NIEFISKALNY#
------------------------
     RAPORT  SKRÓCONY
        OKRESOWY
------------------------
06r02.16   do   06r03.07
rap.0001        rap.0007
------------------------
     PTU A   22,00%
     PTU B    7,00%
     PTU C    0,00%
     PTU D    3,00%
         G   ZW.PTU
------------------------
06r02.16   do   06r03.07
rap.0001        rap.0006
------------------------
Sp.op.A           169,64
Sp.op.B           459,95
Sp.op.C            49,50
Sp.op.D            24,10
Sp.zw.G            11,29
Kwota PTU A        37,34
Kwota PTU B        32,20
Kwota PTU D         0,72
Suma PTU           70,26
Suma należn.      784,74
L. paragonów         301
------------------------
dn.06r03.07
     PTU A   22,00%
     PTU B    7,00%
     PTU C    0,00%
     PTU D    5,00%
         G   ZW.PTU
------------------------
06r03.07   do   06r03.07
rap.0007        rap.0007
------------------------
Sp.op.A            17,99
Sp.op.B             1,21
Sp.op.C             1,38
Sp.op.D             0,94
Sp.zw.G             0,29
Kwota PTU A         3,96
Kwota PTU B         0,08
Kwota PTU D         0,05
Suma PTU            4,09
Suma należn.       25,90
L. paragonów           2
------------------------
     RAZEM W OKRESIE
------------------------
```

1 - 1
3 - 3
4 - 4
5 - 5
6 - 6
7 - 7
8 - 8
9 - 9
10 - 10
11 - 11

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- nazwa raportu
4- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
5- stawki podatkowe obowiązujące na początek raportu
6- data i numer pierwszego i ostatniego raportu pomiędzy którymi obowiązywały powyższe stawki podatkowe
7- zsumowane dane z raportów dobowych fiskalnych należących do wskazanego wyżej zakresu
8- data zmiany stawek oraz zmienione stawki podatkowe
9- data i numer pierwszego i ostatniego raportu pomiędzy którymi obowiązywały powyższe stawki podatkowe
10- zsumowane dane z raportów dobowych fiskalnych należących do wskazanego wyżej zakresu
11- nazwa sekcji RAZEM W OKRESIE

```
      06r02.16   do   06r03.07   } 12
      rap.0001        rap.0007
      ------------------------
      Sp.op.A           187,63
      Sp.op.B           461,16
      Sp.op.C            50,88
      Sp.op.D            25,04
      Sp.zw.G            11,58
      Kwota PTU A        41,30   } 13
      Kwota PTU B        32,28
      Kwota PTU D+        0,77
      Suma PTU           74,35
      Suma należn.      810,64
      L. paragonów         303
      ------------------------
14 -  Zerowanie RAM          3
      ------------------------
15 -  Wykonano zmiany
        w bazie towarowej 0002
      ------------------------
16 -  Anul. paragony        27
      ------------------------
          #NIEFISKALNY#
17 -  #0130              14:51   - 18
            00000000              - 19
```

12- data i numer pierwszego oraz ostatniego raportu mieszczącego się w okresie raportu
13- zsumowane dane z raportów dobowych fiskalnych należących do całego okresu za który wykonywany jest raport
14- liczba zerowań RAM w okresie raportu
15- liczba raportów fiskalnych dobowych w okresie raportu, w których były zmiany w bazie towarowej
16- liczba anulowanych paragonów w okresie raportu
17- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
18- godzina wydruku dokumentu
19- cyfry numeru unikatowego

4.10.2.3 RAPORT SKRÓCONY WEDŁUG NUMERÓW - adres 02 03 11 02 03 lub B C K B C

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu niefiskalnego (skróconego) okresowego. W raporcie drukowane są podsumowania danych z raportów fiskalnych dobowych w podokresach obowiązywania danych stawek podatkowych, a następnie drukowane są dane łączne za cały okres raportu.

Okres raportu należy podać analogicznie jak w punkcie 4.10.1.3.

Przykład raportu przedstawiony jest w punkcie 4.10.1.2

4.10.2.4 RAPORT SKRÓCONY ZA MIESIĄC POPRZEDNI - adres 02 03 11 02 04 lub B C K B D

Funkcja umożliwia wydrukowanie raportu niefiskalnego (skróconego) okresowego za poprzedni miesiąc. W raporcie drukowane są podsumowania danych z raportów fiskalnych dobowych w podokresach obowiązywania danych stawek podatkowych, a następnie drukowane są dane łączne za cały okres raportu. Raport ten został wyróżniony nagłówkiem o treści: „RAPORT SKRÓCONY MIESIĘCZNY” wraz z miesiącem i rokiem którego dotyczy raport.

Przykład raportu przedstawiony jest w punkcie 4.10.2.1.

4.11 Raport KONFIGURACJI - adres 02 03 12 lub B C L

Raport konfiguracji kasy zawiera dane o wprowadzonych do pamięci kasy kasjerach, grupach towarowych, płatnościach, jednostkach miary oraz innych ustawieniach kasy.

Wydruk raportu konfiguracji przedstawiony jest poniżej.

```
          ELZAB SA
     ul. Kruczkowskiego 39
        Tel:  0322722021
        Fax:  0322722583
       NIP  648-000-02-55
2 -  dn.06r02.14    wydr.1025   - 3
        #NIEFISKALNY#
      RAPORT KONFIGURACJI       - 4
KASJERZY I UPRAWNIENIA:
01  OLEK KOWALSKI
NIE TAK NIE TAK                 5
30  SZEF
TAK TAK TAK TAK
GRUPY:
01 PIECZYWO
02 SŁODYCZE
03 NABIAŁ                       6
04 MIĘSO
05 OWOCE
06 WARZYWA
14 OPAKOWANIA
90 GRUPA SPECJALNA
JEDNOSTKI:
01 szt.  02 opak
03 but.  04 kg
05 gram  06 tona
07 litr  08 dkg                 7
09       10
11       12
13       14
15       16
PŁATNOŚCI:
01 GOTÓWKA
02 CZEK                         8
03 KARTA
04 BON
DEFINICJE KLAWISZY:
!      FUNKCJA: 12
&      FUNKCJA: 22
C      PLU: 0041  T N T
D      PLU: 0001  T N N
E      PLU: 4000  T N N
N      RABAT  PROC. 25 %        9
O      RABAT  KWOT.
R      NARZUT PROC. 10 %
S      NARZUT KWOT.
KLF1   CZEK         0,00
KLF2   BON         10,00
RKLF6  EU           0,00
LKLF6  US           0,00
DEFINICJE WIĄZAŃ:
0009 - 0010  0040 -0503         10
0041 - 0501  0042 -0504
NUMER KASY: #01                 - 11
TRANSMISJA: 19200 bit/s         - 12
SKŁAD ZEST. RAPORTÓW:
TAK TAK TAK TAK TAK TAK
TAK                             13
NIE NIE NIE NIE     NIE
NIE
KASJERZY: NIE                   - 14
CZAS WYŁĄCZENIA:  1 min         - 15
PODWÓJNE ZERO: TAK              - 16
```

1- nagłówek (użytkownik kasy)
2- data wydruku dokumentu
3- numer kolejny wydruku
4- nazwa raportu
5- dane o zdefiniowanych kasjerach oraz ich uprawnieniach, kolejno:
   - numer kasjera; nazwa kasjera;
   - czy ma uprawnienia administratora;
   - czy ma uprawnienia do raportu końca zmiany;
   - czy ma uprawnienia do zestawu raportów;
   - czy ma uprawnienia do wpłat/wypłat

PONIŻSZE POZYCJE ODPOWIADAJĄ <u>MENU KONFIGURACJI</u> W FUNKCJACH KIEROWNIKA

6- definicje grup towarowych:
   - numer grupy; nazwa grupy
7- definicje jednostek:
   - numer jednostki; nazwa jednostki
8- definicje płatności
   - numer płatności; nazwa płatności
9- definicje klawiszy: nazwa klawisza oraz:
   a.) dla klawisza PLU:
   - numer PLU;
   - czy sprzedać 1 sztukę;
   - czy wprowadzić cenę;
   - czy zakończyć paragon;
   b.) dla klawisza funkcji:
   - numer funkcji zgodnie z opisem funkcji „Definiowanie klawiszy/Definiowanie klawisza dostępu do funkcji”
   c.) dla klawisza płatności:
   - nazwa płatności pod klawiszem;
   - kwota przypisana do klawisza płatności
   d.) dla klawisza waluty:
   - nazwa waluty pod klawiszem;
   - kwota waluty przypisana do klawisza
   e.) dla klawisza rabatu/narzutu
   - RABAT lub NARZUT;
   - procentowy lub kwotowy;
   - zdefiniowany procent.
10- definicje wiązań:
   - pierwszy numer PLU – drugi numer PLU

PONIŻSZE POZYCJE ODPOWIADAJĄ <u>MENU USTAWIEŃ</u> W FUNKCJACH KIEROWNIKA

11- numer kasy
12- prędkość transmisji
13- skład zestawu raportów, kolejno:
   - czy wykonać raport kasjera
   - czy wykonać raport sprzedaży wg. grup
   - czy wykonać raport szczegółowy sprzedaży
   - czy wykonać raport zwrotów opakowań
   - czy wykonać raport godzinowy
   - czy wykonać raport dobowy fisk.
   - czy wykonać raport sumacyjny okresowy I

oraz odpowiednio do powyższych pozycji czy dany raport ma być raportem zerującym (za wyjątkiem raportu godzinowego)

14- czy używana funkcja kasjerów
15- czas do automatycznego wyłączenia kasy
16- czy aktywny klawisz podwójnego zera

```
KURS WYMIANY:
1:  1 € =       4,15 ZŁ   } 17
2:  1 USD =     3,20 ZŁ
8:  1 HUF = 0,015796 ZŁ
RESZTA W WALUCIE: NIE     - 18
NUMER TYPU WAGI: 02       - 19
SYSTEM WAG PRIMA: TAK     - 20
WPR. TYLKO Z WAGI: TAK    - 21
BLOKADA WPR. KLAWISZEM    - 22
NA WADZE: NIE
PRZEDROSTKI KODÓW KR.:
   Z ILOŚCIĄ: 27 29       } 23
      Z CENĄ: 23 24
SUMA KONTROLNA: TAK       - 24
DŁUGOŚĆ KODÓW             - 25
Z CENĄ/WAGĄ: 7 CYFR
KOD KR. NA PARAGON: TAK   - 26
TRYB KOMPUTEROWY          - 27
SPRZEDAŻY: NIE
ZMIENNA CENA: TAK         - 28
DRUKOWANIE JEDNOS.: TAK   - 29
KWOTY BEZ PRZEC.: TAK     - 30
MAKS. RABAT:  10 %        } 31
MAKS. NARZUT: 99 %
RABAT I NARZUT SP.: TAK   - 32
RABATY/NARZ. KWOTOWE:
 - NA POZYCJĘ: TAK        } 33
 - NA PARAGON: TAK
MAKSYMALNA SUMA NA        - 34
PARAGON:          0,00
OBOWIĄZEK WPISANIA        - 35
ZAPŁATY: TAK
PŁATNOŚĆ #4 BONEM: TAK    - 36
PŁAT. KOŃCZY PAR.: NIE    - 37
TEKST DODATKÓW:           - 38
  ZAPRASZAMY
BLOKADA OTWARCIA          - 39
SZUFLADY: NIE
MAKS.GOT.W SZUFL.:  0,00  - 40
KONTROLA LICZNIKÓW: TAK   - 41
NADPISYWANIE LICZ.: NIE   - 42
KONTROLA BUFORA POZYCJI:  - 43
TAK
PROGRAM MAGAZYNOWY: NIE   - 44
UPROSZ.WPŁ.I WYPŁ.: TAK   - 45
PODPISY WPŁ/WYPŁ: TAK     - 46
DRUK.WSZYSTKIE SP.: TAK   - 47
POMIŃ WYDR. DANYCH: NIE   - 48
OBOW. ODCZYT Z PC: NIE    - 49
     #NIEFISKALNY#
50 - #0130          10:54 - 51
        00000001          - 52
```

17- kursy wymiany dla zdefiniowanych walut - numer waluty; nazwa waluty; kurs wymiany w jednostkach waluty podstawowej
18- czy resztę wypłacać w ostatnio wprowadzonej walucie
19- typ wagi
20- czy włączony system wag Prima
21- czy zablokowane wprowadzanie ilości z klawiszy kasy dla towarów o 3 miejscach po przecinku
22- czy zablokowane wprowadzanie wagi za pomocą klawisza na wadze
23- przedrostki kodów kreskowych dla kodów z ilością i ceną
24- czy sprawdzanie wewnętrznej cyfry kontrolnej dla kodów z ilością i wartością
25- długość kodów kreskowych z ilością i wartością
26- czy drukować kod kreskowy na paragonie
27- czy tryb komputerowy włączony
28- czy dozwolona zmienna cena
29- czy drukować jednostki na paragonie
30- czy wprowadzać kwoty bez przecinka (w groszach)
31- maksymalny rabat i narzut
32- czy pomijać w rabacie/ narzucie grupy towarowe 15 i 90-99
33- czy dozwolone rabaty i narzuty kwotowe na poz./ paragon
34- maksymalna suma na paragon
35- czy włączony obowiązek wpisania zapłaty
36- czy płatność nr 4 jest bonem, wg zasad opisanych dalej
37- czy klawisz płatności kończy paragon
38- teksty dodatkowych linii na paragonie
39- blokada otwarcia szuflady poza paragonem
40- maksymalna suma gotówki w szufladzie
41- kontrola liczników sprzedaży przy wpisie towaru z komputera
42- czy liczniki sprzedaży zerować przy wpisie towaru z komputera
43- czy kontrolować zapełnienie bufora pozycji
44- czy kasa współpracuje z progr. magazynowym
45- czy wpłaty / wypłaty bez nazwy wpłacającego / otrzymującego
46- czy podpisy na wpłatach / wypłatach
47- czy na raporcie sprzedaży drukować towary, dla których nie było sprzedaży od ostatniego raportu
48- czy na raporcie sprzedaży pominąć dane dotyczące poszczególnych towarów
49- czy obowiązkowy codzienny odczyt danych przez komputer
50- numer kasy (2 cyfry), numer kasjera (2 cyfry)
51- godzina wydruku dokumentu
52- cyfry numeru unikatowego

5 Funkcja WYŚWIETL SPRZEDAŻ - adres 02 04 lub A D

Funkcja umożliwia przeglądanie ilości i wartości sprzedaży, a dla opakowań zwrotnych dodatkowo ilości i wartości zwrotów dla poszczególnych towarów.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
0001 CUKIER KRYSZT. 1KG
NR -      NAZWA TOWARU
```

Wpisujemy np. numer towaru [2 U V] [1 T /], wyświetli się:

```
0021 DROŻDŻÓWKA Z SEREM
NR -      NAZWA TOWARU
```

Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] wyświetla się:

SPRZEDAŻY	
ILOŚĆ:	27 szt

Kolejne naciśnięcie [Zatwierdź PLU / Menu] pokazuje:

SPRZEDAŻY	
WARTOŚĆ:	35,10 ZŁ

Po następnym naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] możliwe jest wybranie następnego numeru towaru.

Jeżeli towar jest opakowaniem po następnym naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] pojawia się informacja o ilości i wartości zwrotów (przyjętych) opakowań.

Operację kończymy naciskając klawisz [Wyjdź / < >].

6 Menu USTAWIENIA - adres 02 05 lub B E

6.1 Funkcja WPROWADZANIE UŻYTKOWNIKA - adres 02 05 01 lub B E A

Funkcja umożliwia wprowadzenie danych użytkownika do pamięci kasy. Dane te będą drukowane w nagłówku każdego wydruku.

Po wybraniu funkcji wyświetla się:

WPROWADZENIE UŻYTKOWNIKA
01 NAZWA UŻYTKOWNIKA

Należy wtedy wybrać którą z pięciu linii nagłówka chcemy wprowadzać. Linię szóstą (z numerem NIP) wprowadza się w funkcjach serwisowych i nie może ona zostać zmieniona po fiskalizacji kasy.

Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] pojawia się:

ILE ZNAKÓW W LINII?
12 ALBO 24 (1/2) 2

W zależności od tego czy chcemy użyć znaków o podwójnej szerokości (w linii mieści się 12 znaków), czy znaków o normalnej szerokości (w linii mieszczą się 24 znaki) należy nacisnąć klawisz 1 lub 2. Pojawia się okno edycji nazwy użytkownika. Wpisanie nazwy użytkownika

i naciśnięcie klawisza [Zatwierdź PLU / Menu], powoduje pojawienie się:

CENTROWAĆ TEKST?
(T/N) T

Można wtedy zdecydować czy wprowadzony tekst ma zostać automatycznie wyrównany do środka.

Następnie pojawia się pytanie:

WYDRUK O PODWÓJNEJ
WYSOKOŚCI ? (T/N) N

Można wtedy zdecydować, czy linia ma być drukowana znakami o podwójnej wysokości. W nagłówku mogą wystąpić maksymalnie dwie linie o podwójnej wysokości.

Odpowiedź na powyższe pytanie powoduje zapisanie linii danych użytkownika. Analogicznie należy wprowadzić dane do pozostałych linii.

6.2 Funkcja NUMER KASY - adres 02 05 02 lub B E B

Funkcja służy do zapisu w kasie, numeru kasy, który umożliwia identyfikację dokumentów oraz adresowanie przy współpracy z komputerem (z zakresu od 01 do 99).

Po wybraniu funkcji pojawia się komunikat,
który umożliwia wpisanie numeru kasy:

NUMER KASY
#01

Po wpisaniu liczby następuje zapis do pamięci zasygnalizowany sygnałem dźwiękowym.
Fabryczne ustawienie to 01.

6.3 Funkcja SZYBKOŚĆ TRANSMISJI - adres 02 05 03 lub B E C

Funkcja umożliwia ustawienie szybkości transmisji z komputerem. Możliwy jest wybór jednej z trzech szybkości:

- 9600 bitów/s
- 19200 bitów/s
- 28800 bitów/s

Ustawienie fabryczne to 9600 bitów/sekundę.

Po wybraniu funkcji wyświetla się napis:

```
SZYBKOŚĆ TRANSMISJI
01 9600 bitów/s
```

Potwierdzamy wybór naciskając [Zatwierdź PLU / Menu], lub używając klawiszy: [↑ K %] [↓ R *] zmieniamy prędkość. Ogólną zasadą jest stosowanie niższych prędkości transmisji dla dłuższych połączeń.

6.4 Funkcja SKŁAD ZESTAWU RAPORTÓW - adres 02 05 04 lub B E D

Funkcja służy do ustalenia zawartości zestawu raportów, który jest drukowany za pomocą funkcji ZESTAW RAPORTÓW (adres 01 07 FUNKCJE KASJERA lub z zdefiniowanego klawisza). W skład zestawu raportów mogą wchodzić raporty:

- raport końca zmiany kasjera (jako zerujący) albo raport stanu kasy (jako niezerujący),
- raport sprzedaży wg grup,
- raport szczegółowy sprzedaży,
- raport zwrotów opakowań,
- raport godzinowy,
- raport dobowy fiskalny (jako zerujący) albo raport finansowy podatkowy (jako niezerujący).
- raport sumacyjny okresowy I.

Drukowanie każdego z wymienionych raportów może zostać włączone lub wyłączone. Ponadto każdy z nich (z wyjątkiem raportu godzinowego) może być wykonywany jako raport zerujący lub niezerujący. Raport godzinowy jest zawsze raportem niezerującym. Kasa kolejno dla każdego z raportów zada pytanie czy raport drukować i czy ma być to raport zerujący.

Np. dla raportu końca zmiany kasjera/stanu kasy pojawi się pytanie:

```
RAPORT KASJERA
WYKONAĆ ? (T/N) N
```

Jeżeli raport ma być wydrukowany w zestawie, nacisnąć [1 T /], w przeciwnym przypadku [0 X]. Jeżeli raport nie ma być drukowany, kasa przejdzie do pytania o kolejny raport.

Jeżeli raport ma być drukowany, kasa zapyta:

```
WYKONAĆ JAKO RAPORT
NIEZERUJĄCY ? (T/N) N
```

Jeżeli ma być raportem niezerującym należy nacisnąć [1 T /], jeżeli zerującym - nacisnąć [0 X].

Dla pozostałych raportów definiowanie przebiega analogicznie.

6.5 Funkcja UŻYCIE KASJERÓW - adres 02 05 05 lub B E E

Funkcja umożliwia wybór czy po włączeniu kasy ma być automatycznie włączony kasjer SZEF, któremu zostaną przypisane uprawnienia administratora.

Po wybraniu pojawia się napis:

```
CZY KASJERZY SĄ
UŻYWANI ? (T/N) N
```

Możliwość wyłączenia kasjerów jest użyteczna jeżeli kasa jest np. obsługiwana tylko przez jedną osobę.

6.6 Funkcja CZAS WYŁĄCZENIA KASY - adres 02 05 06 lub B E F

Funkcja pozwala ustalić czas po jakim (przy braku aktywności) kasa wyłącza się, jeżeli pracuje na wewnętrznym akumulatorze. Można ustawić czas w zakresie 1 do 15 minut.

Po wybraniu wyświetla się:

```
PODAJ CZAS WYŁĄCZENIA
KASY: 15 min
```

Należy wpisać czas za pomocą klawiszy cyfrowych. Fabryczne ustawienie to 15 minut.

6.7 Funkcja PODWÓJNE ZERO - adres 02 05 07 lub B E G

Funkcja pozwala ustalić czy klawisz [00 Y Ż] ma działać jako dwa zera czy pozostać nieaktywnym.

Po wybraniu wyświetla się:

```
KLAWISZ PODWÓJNEGO ZERA
AKTYWNY ? (T/N) T
```

Fabryczne ustawienie to klawisz aktywny.

6.8 Funkcja WALUTY - adres 02 05 08 lub B E H

Funkcja umożliwia zdefiniowanie ośmiu walutowych form (posiadających kurs wymiany).

Po wybraniu funkcji pojawi się:

```
01 EUR
      WYBIERZ WALUTĘ
```

Należy wybrać klawiszami [↑ K %] i [↓ R *] walutę do zdefiniowania i zatwierdzić wybór klawiszem [Zatwierdź PLU Menu].

Pojawi się pytanie o kurs wymiany w stosunku do zł, np.:

```
WPROWADŹ KURS WYMIANY:
*046014*
```

Jeżeli chcemy wprowadzić np. kursy wymiany 1 euro = 4,6014 zł należy wprowadzić kurs 046014, a jako pozycję przecinka podać 4 (miejsce przecinka liczone od prawej strony).

Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU Menu] pojawi się:

```
WPROWADŹ PRZECINEK:
4
```

Następnie wprowadzić należy nazwę tej waluty:

```
NAZWA WALUTY
*EUR*
```

Zaleca się wprowadzić dla waluty Euro skrót EUR a dla dolara amerykańskiego skrót USD bo wtedy kasa wyświetlać będzie kwotę sumy do zapłaty w drugiej walucie na wyświetlaczu klienta. Waluta zdefiniowana jako EUR na drukarce będzie drukowana jako znak euro €.

Jeżeli płatność walutowa nie ma być używana, należy wprowadzić kurs wymiany równy 000000.

6.9 Funkcja RESZTA W WALUCIE - adres 02 05 09 lub B E I

Funkcja umożliwia wybranie, czy reszta w paragonie ma być wypłacana w walucie podstawowej (złotych lub euro po zmianie waluty), czy w ostatniej wprowadzonej walucie na paragonie (odpowiednio: podstawowej lub jednej z dodatkowych). Funkcja ma znaczenie tylko jeżeli na paragonie użyto płatności walutowych i wystąpiła reszta.

Po wybraniu wyświetla się:

```
RESZTA WYDANA W OSTATNIO
WPROWADZ. WALUCIE ? (T/N) N
```

Fabryczne ustawienie to wydawanie reszty w walucie podstawowej.

6.10 Funkcja USTAWIENIA WAGI - adres 02 05 10 lub B E J

Ta grupa funkcji pozwala zmienić ustawienia związane z wagą lub szeregowym czytnikiem kodów kreskowych podłączonymi do kasy.

6.10.1 Funkcja TYP WAGI / CZYTNIK - adres 02 05 10 01 lub B E J A

Funkcja służy do wyboru typu podłączonej do kasy wagi lub zamiennie czytnika kodów kreskowych z interfejsem szeregowym.

Po wybraniu pojawi się:

TYP WAGI / CZYTNIK SZEREG. 02 ELZAB PRIMA

Możliwe jest podłączenie czytnika kodów lub jednego z 15 rodzajów wag. Można podać numer typu wagi lub przeglądać je klawiszami [↓ R *] [↑ K %]. Po wybraniu z menu właściwego typu wagi potwierdzamy klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu] (wybieramy typ wagi zgodnie z wagą podłączoną do kasy).

W rozdziale 2 załączono wykaz wag oraz informacje o ich podłączeniu i obsłudze.

Fabryczne ustawienie to waga nr 02.

6.10.2 Funkcja SYSTEM WAG PRIMA - adres 02 05 10 02 lub B E J B

Funkcja służy do określenia czy kasa obsługuje system wag Prima, podłączony przez ROZDZIELACZ WAG (kod wyrobu 01613).

Po wybraniu wyświetla się:

PODŁĄCZONY SYSTEM WAG PRIMA ? (T/N) N

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Adresy wag ustawia się w wagach PRIMA zgodnie z instrukcją obsługi wagi.

Towary przypisuje się do wag funkcją PRZYPISANIE DO WAG.

6.10.3 Funkcja WPROWADZANIE WAGI - adres 02 05 10 03 lub B E J C

Funkcja umożliwia zablokowanie wprowadzania ilości towaru z klawiatury kasy dla towarów, które mają zdefiniowane 3 miejsca po przecinku. W przypadku gdy jedynymi towarami, które mają 3 miejsca po przecinku są towary ważone (w kg), funkcja umożliwia ich sprzedaż przez odczytanie wyniku ważenia z podłączonej wagi.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

NIEMOŻLIWE WPR. WAGI Z KLAWIATURY ? (T/N) N

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.10.4 Funkcja BLOKADA WPROWADZANIA Z WAGI - adres 02 05 10 04 lub B E J D

Funkcja służy do zablokowania możliwości przesyłania wagi towaru przez naciśnięcie przycisku na wadze.

Po wybraniu wyświetla się:

BLOKADA WPROWADZ. WAGI Z KLAW. NA WADZE ? (T/N) N

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.11 Funkcja USTAWIENIA KODÓW KRESKOWYCH - adres 02 05 11 lub B E K

Ta grupa funkcji pozwala zmienić ustawienia związane z obsługą kodów kreskowych.

6.11.1 Funkcja PRZEDROSTKI KODÓW KRESKOWYCH - adres 02 05 11 01 lub B E K A

Funkcja dotyczy kodów kreskowych zawierających ilość lub cenę (wartość) danego towaru. Po wybraniu funkcji pojawią się (pisane obok siebie) dwucyfrowe przedrostki kodów. Możliwe jest zdefiniowanie do trzech par przedrostków dla każdego rodzaju kodów. Na pierwszym znaku pojawi się migający kursor.

Zmianę położenia kursora uzyskujemy klawiszami [← L Ł] [→ S Ś], natomiast klawisz [Zatwierdź PLU / Menu] powoduje przejście kursora do przedrostków dla kodów z ceną.

Dla kodów zawierających ilość zalecane wartości to 27 oraz 29.
Dla kodów zawierających cenę zalecane wartości to 23 oraz 24.

Z ILOŚCIĄ	Z CENĄ
*2729 *	*2324 *

Skasowanie danego przedrostka uzyskujemy przez wpisanie w jego miejsce dwóch spacji.

Klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu] potwierdzamy wprowadzone przedrostki. Klawiszem [Wyjdź / < >] rezygnujemy ze zmian.

Fabryczne ustawienia to 27 29 i 23 24.

6.11.2 Funkcja CYFRA KONTROLNA - adres 02 05 11 02 lub B E K B

Funkcja umożliwia włączenie kontroli wewnętrznej cyfry kontrolnej dla kodów z ilością i wartością (patrz Rozdział 8, „Obsługa kodów kreskowych zawierających ilość lub wartość"). Jeżeli wszystkie towary z kodami kreskowymi zawierającymi ilość i wartość, posiadają zgodnie z normą wyliczaną wewnętrzną cyfrę kontrolną to zaleca się ustawienie na Tak.

Po wybraniu wyświetli się:

```
KONTROLA SUMY DLA KODÓW
WEWNĘTRZNYCH ? (T/N) N
```

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienia to Nie.

6.11.3 Funkcja DŁUGOŚĆ KODÓW Z CENĄ/WAGĄ - adres 02 05 11 03 lub B E K C

Funkcja umożliwia wybór czy kasa ma interpretować kody kreskowe zawierające ilość lub wartość jako zawierające sześć albo siedem cyfr numeru identyfikacyjnego towaru. Fabryczne ustawienie to sześć cyfr. Opcję tą należy ustawić zależnie od możliwości wagi etykietującej, z kodami której, ma pracować kasa. Do pracy z wagą etykietującą ELZAB Eta-Prima zaleca się ustawienie 6-ciu cyfr.

Uwaga: Sprawdzanie dodatkowej sumy kontrolnej dla kodu kreskowego z ilością lub wartością jest możliwe tylko w przypadku, jeżeli wybrano ustawienie sześć cyfr.

6.11.4 Funkcja KOD KRESKOWY NA PARAGON - adres 02 05 11 04 lub B E K D

Funkcja umożliwia wydrukowanie cyfr kodu kreskowego na paragonie. Są one drukowane nad pozycją sprzedaży której dotyczą (czcionką o zmniejszonej wysokości znaku) w przypadku jeśli towar został sprzedany przy użyciu czytnika kodów kreskowych lub kod kreskowy został wpisany ręcznie. Jeżeli towar został wybrany w inny sposób a opcja jest włączona, drukowany jest numer towaru.

Po wybraniu wyświetla się:

```
DRUKOWAĆ KOD KRESKOWY
NA PARAGONIE ? (T/N) N
```

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12 Funkcja USTAWIENIA PARAGONU - adres 02 05 12 lub B E L

Ta grupa funkcji pozwala zmienić ustawienia związane z paragonem.

6.12.1 Funkcja TRYB KOMPUTEROWY - adres 02 05 12 01 lub B E L A

Funkcja służy do przełączenia sposobu sprzedaży na kasie (patrz Rozdział 7).

Po wybraniu wyświetla się:

```
TRYB KOMPUTEROWY
SPRZEDAŻY ? (T/N) T
```

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienie to Tak.

6.12.2 Funkcja ZMIENNA CENA - 02 05 12 02 lub B E L B

Funkcja umożliwia tymczasową zmianę ceny podczas wystawiania paragonu. Ustawienie dotyczy wszystkich towarów.

Po wybraniu funkcji wyświetla się:

SPRZEDAŻ ZE ZMIENNĄ CENĄ DOZWOLONA ? (T/N) T

Fabryczne ustawienie to Tak.

6.12.3 Funkcja DRUKOWANIE JEDNOSTEK - adres 02 05 12 03 lub B E L C

Funkcja umożliwia drukowanie jednostek miary po cyfrach ilości w pozycji paragonowej.

Po wybraniu wyświetla się:

JEDNOSTKI NA PARAGONIE WŁĄCZONE ? (T/N) N

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.4 Funkcja WPROWADZANIE KWOT - adres 02 05 12 04 lub B E L D

Funkcja pozwala ustalić sposób wprowadzania kwot (dotyczy wszystkich miejsc wprowadzania kwot, cen itp.). Możliwe jest wprowadzanie kwot w złotych tzn. z przecinkiem lub w groszach tzn. bez przecinka.

Np.: 2,5 naciskamy [2 u v] [• z ź] [5 o ó] (gdy z przecinkiem) lub 250 [2 u v] [5 o ó] [0 t x] (gdy bez przecinka).

Po wybraniu wyświetli się:

WPROWADZANIE KWOT BEZ PRZECINKA ? (T/N) N

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.5 Funkcja RABATY I NARZUTY - adres 02 05 12 05 lub B E L E

Ta grupa funkcji pozwala zmienić ustawienia związane z udzielaniem rabatów i narzutów.

6.12.5.1 Funkcja MAKSYMALNY RABAT - 02 05 12 05 01 lub B E L E A

Funkcja umożliwia ustalenie maksymalnego poziomu rabatu, który jest realizowany podczas wystawiania paragonu. Funkcja nie dotyczy rabatu udzielanego za pomocą zdefiniowanych klawiszy z określonym procentem rabatu. Rabaty udzielane kwotowo w celu sprawdzenia maksymalnego poziomu są przeliczane na procent rabatu.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

PODAJ MAKSYMALNY RABAT: 10 %

Należy podać procent maksymalnego rabatu jako dwie cyfry od 00 do 99. Sygnał dźwiękowy potwierdza wpis do pamięci. Fabryczne ustawienie to 10%.

6.12.5.2 Funkcja MAKSYMALNY NARZUT - adres 02 05 12 05 02 lub B E L E B

Funkcja umożliwia ustalenie maksymalnego poziomu narzutu. Funkcja nie dotyczy narzutu udzielanego za pomocą zdefiniowanych klawiszy z określonym procentem narzutu. Narzuty udzielane kwotowo w celu sprawdzenia maksymalnego poziomu są przeliczane na procent narzutu.

Po wybraniu funkcji pojawia się napis:

PODAJ MAKSYMALNY NARZUT: 10 %

Zasada postępowania jak w przypadku funkcji MAKSYMALNY RABAT.

Fabryczne ustawienie to 10%.

6.12.5.3 Funkcja RABAT/NARZUT SPECJALNY - adres 02 05 12 05 03 lub B E L E C

Funkcja dotyczy udzielania rabatów i narzutów na towary z grup towarowych 15 oraz 90 do 99.

Po wybraniu funkcji pojawi się pytanie:

```
TOWARY GR. SPEC. NIE PODL.
RABAT. I NARZUT. ? (T/N) N
```

Ustawienie opcji na Tak powoduje, że towary które zdefiniowano jako należące do grup numer 15 oraz 90 do 99 nie będą objęte rabatem/narzutem na pozycję i na cały paragon. Może to mieć zastosowanie np. dla towarów z akcyzą, lub takich na które nie chcemy udzielać rabatów i narzutów.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.5.4 Funkcja KWOTOWY NA POZYCJĘ - adres 02 05 12 05 04 lub B E L E D

Funkcja dotyczy udzielania rabatów/narzutów kwotowych na pozycję sprzedaży.

Po wybraniu funkcji pojawi się pytanie:

```
KWOTOWY NA POZYCJĘ
DOZWOLONY ? (T/N) N
```

Ustawienie opcji na Tak powoduje, że możliwe jest udzielanie rabatów/narzutów kwotowych na pojedynczą pozycję sprzedaży. Fabryczne ustawienie to Tak.

6.12.5.5 Funkcja KWOTOWY NA PARAGON - adres 02 05 12 05 05 lub B E L E E

Funkcja dotyczy udzielania rabatów/narzutów kwotowych na cały paragon.

Po wybraniu funkcji pojawi się pytanie:

```
KWOTOWY NA PARAGON
DOZWOLONY ? (T/N) N
```

Ustawienie opcji na Tak powoduje, że możliwe jest udzielanie rabatów/narzutów kwotowych na cały paragon.

Fabryczne ustawienie to Tak.

6.12.6 Funkcja MAKSYMALNA SUMA PARAGONU - adres 02 05 12 06 lub B E L F

Funkcja służy do określania kwoty sumy paragonu, której przekroczenie sygnalizowane będzie wyświetleniem komunikatu z możliwością dalszej sprzedaży.

Po wybraniu funkcji wyświetla się:

```
MAKS. SUMA NA PARAGON
                 0,00
```

Należy wpisać sumę i nacisnąć klawisz [Zatwierdź PLU / Menu]. Wartość 0,00 oznacza brak ograniczenia.

Jeżeli suma paragonu w czasie realizacji paragonu przekracza wprowadzoną kwotę, na wyświetlaczu kasjera pojawi się napis:

```
ZA DUŻA KWOTA PARAGONU
WYKONAĆ ? <ZATW/WYJ>
```

Naciśnięcie klawisza [Zatwierdź PLU / Menu] spowoduje wystawienie pozycji, a naciśnięcie klawisza [Wyjdź / < >] wycofanie z wystawienia pozycji.

6.12.7 Funkcja OBOWIĄZEK WPISANIA ZAPŁATY - adres 02 05 12 07 lub B E L G

Funkcja umożliwia wprowadzenie obowiązku wpisania kwoty zapłaconej podczas zakończenia paragonu.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
CZY OBOWIĄZEK WPISANIA
KWOTY ZAPŁACONEJ ? (T/N) N
```

Wpisanie Tak oznacza obowiązek wprowadzenia kwoty zapłaty przy zakończeniu paragonu.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.8 Funkcja PŁATNOŚĆ BONEM - adres 02 05 12 08 lub B E L H

Funkcja dotyczy bonów towarowych (lub innej płatności), które nie mogą podlegać wymianie na gotówkę podczas sprzedaży (nie można wydawać reszty gotówką).

Po wybraniu funkcji pojawi się pytanie:

PŁATNOŚĆ NR 4 JEST BONEM TOWAROWYM ? (T/N) N

Jeśli funkcja ustawiona jest na Tak, wówczas płatność zdefiniowana jako czwarta (patrz definiowanie płatności) traktowana jest przez kasę jako bon towarowy (bez względu na nazwę przypisaną tej płatności). Przy zakończeniu paragonu z użyciem czwartej płatności (czyli bonu towarowego), wartość sprzedaży musi być równa lub większa od wartości bonu (patrz Rozdział 7). Nie można wydać reszty z bonu towarowego.

Jeśli funkcja ustawiona jest na Nie, wówczas płatność czwarta traktowana jest jak pozostałe.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.9 Funkcja PŁATNOŚĆ KOŃCZY PARAGON - adres 02 05 12 09 lub B E L I

Funkcja decyduje czy jednokrotne naciśnięcie klawisza płatności powoduje zakończenie paragonu i jego wydruk, czy też powoduje tylko przejście do podsumowania paragonu i oczekiwanie na wprowadzenie kwoty w tej płatności.

Po wybraniu funkcji pojawi się pytanie:

KLAWISZ PŁATNOŚCI KOŃCZY PARAGON OD RAZU ? (T/N) N

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.10 Funkcja WŁĄCZENIE DODATKÓW - adres 02 05 12 10 lub B E L J

Funkcja służy do włączenia linii z treścią dodatku na paragon drukowanej na końcu paragonu i wybieranej w funkcji WYBÓR DODATKÓW.

Po wybraniu wyświetla się:

DODATKI NA PARAGONIE WŁĄCZONE ? (T/N) N

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.
Fabryczne ustawienie to Nie.

6.12.11 Funkcja WYBÓR DODATKÓW - adres 02 05 12 11 lub B E L K

Funkcja umożliwia wybranie tekstu dodatku drukowanego na końcu paragonu.

Po wybraniu wyświetli się:

01 ZAPRASZAMY

Dodatki można wybierać z listy klawiszami [↑ K %] i [↓ R *]. Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] dodatek zostanie wybrany, co potwierdza sygnał dźwiękowy. Możliwe są następujące komunikaty:

01	ZAPRASZAMY	06	DZIĘKUJEMY ZA ZAKUPY
02	DZIĘKUJEMY	07	DZIĘKUJEMY WESOŁYCH ŚWIĄT
03	ZAPRASZAMY PONOWNIE	08	ZAPRASZAMY NA PROMOCYJNE ZAKUPY
04	DZIĘKUJEMY I ZAPRASZAMY	09	U NAS Z KARTĄ KLIENTA TANIEJ
05	DZIĘKUJEMY I ZAPRASZAMY PONOWNIE	10	ZACHOWAJ PARAGON DO REKLAMACJI

Fabryczne ustawienie to tekst nr 01.

6.13 Funkcja BLOKADA OTWARCIA SZUFLADY - adres 02 05 13 lub B E M

Funkcja umożliwia zablokowanie funkcji dodatkowego (poza paragonem) otwierania szuflady.

Po wybraniu wyświetla się:

ZABLOKOWANE DODATKOWE OTW. SZUFLADY ? (T/N) N

Wpisanie Tak lub Nie spowoduje zapisanie wybranej wartości, potwierdzone sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.14 Funkcja MAKSYMALNA GOTÓWKA W SZUFLADZIE - adres 02 05 14 lub B E N

Funkcja służy do ustalania kwoty gotówki (w walucie podstawowej) w szufladzie, po przekroczeniu której wystąpi sygnalizacja na wyświetlaczu kasjera.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

MAKS. GOTÓWKA W SZUFLAD. 0,00

Należy wpisać kwotę i nacisnąć klawisz [Zatwierdź PLU / Menu]. Wartość 0,00 oznacza brak ograniczenia. W przypadku gdy kwota gotówki zostanie przekroczona podczas sprzedaży, na wyświetlaczu operatora pojawią się dodatkowe symbole „$” po prawej i lewej stronie napisów.

6.15 Funkcja KONTROLA LICZNIKÓW - adres 02 05 15 lub B E O

Funkcję należy ustawić na podstawie instrukcji programu magazynowego. Jeśli kasa nie współpracuje z programem magazynowym, wówczas zalecane jest ustawienie na Tak.

Po wybraniu funkcji pojawi się na wyświetlaczu:

CZY KONTROLOWAĆ STANY LICZNIKÓW ? (T/N) T

Ustawienie na Nie pozwala na zmianę lub kasowanie towarów z niezerową sprzedażą, za pomocą komputera.

Fabryczne ustawienie to Tak.

6.16 Funkcja NADPISYWANIE LICZNIKÓW - adres 02 05 16 lub B E P

Funkcja umożliwia wyłączenie zerowania liczników sprzedaży i zwrotów dla danego PLU podczas wpisywania nowych danych o towarze z komputera. Należy ustawić ją zgodnie z instrukcją obsługi programu magazynowego.

Po wybraniu wyświetla się:

ZEROWANIE LICZ. TOWARU PRZY WPISIE Z PC ? (T/N) N

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.17 Funkcja KONTROLA BUFORA POZYCJI - 02 05 17 lub B E Q

Funkcję należy ustawić na podstawie instrukcji programu magazynowego. Jeśli kasa nie współpracuje z programem magazynowym, wówczas należy ustawić na Nie.

Po wybraniu funkcji pojawi się na wyświetlaczu:

CZY KONTROLOWAĆ BUFOR POZYCJI ? (T/N) N

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.18 Funkcja PROGRAM MAGAZYNOWY - adres 02 05 18 lub B E R

Funkcja może być wykorzystana w przypadku współpracy kasy z komputerem. Umożliwia zablokowanie funkcji definiowania i kasowania towarów oraz kasowania liczników sprzedaży w celu wyeliminowania ewentualnych błędów operatora kasy.

Po wybraniu funkcji wyświetla się komunikat:

CZY PRACA Z MAGAZYNEM NA KOMPUTERZE ? (T/N) N

Zaleca się ustawiać funkcję zgodnie z instrukcją oprogramowania magazynowego. Sygnał dźwiękowy potwierdza wpis do pamięci. Fabryczne ustawienie to Nie.

6.19 Funkcja UPROSZCZONE WPŁATY / WYPŁATY - adres 02 05 19 lub B E S

Funkcja umożliwia uproszczenie funkcji WPŁATA i WYPŁATA.

Po wybraniu pojawia się napis:

UPROSZCZONE WPŁATY I WYPŁATY ? (T/N) N

Ustawienie na Tak powoduje, że podczas wpłat i wypłat nie są zadawane pytania o wpłacającego względnie otrzymującego.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.20 Funkcja PODPISY WPŁAT/WYPŁAT - adres 02 05 20 lub B E T

Funkcja umożliwia drukowanie miejsca na podpis na wydrukach pokwitowania wpłaty do kasy i wypłaty z kasy.

Po wybraniu pojawia się napis:

CZY PODPISY NA WPŁATACH I WYPŁATACH ? (T/N) N

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.21 Funkcja WYDRUK WSZYSTKICH SPRZEDAŻY - adres 02 05 21 lub B E U

Funkcja dotyczy RAPORTU SZCZEGÓŁOWEGO SPRZEDAŻY.

Po wybraniu pojawi się:

CZY DRUKOWAĆ WSZYSTKIE SPRZEDAŻE ? (T/N) N

Jeśli funkcja ustawiona jest na Nie, wówczas na raporcie szczegółowym sprzedaży wydrukowane będą tylko te towary, których ilość sprzedaży zmieniła się od ostatniego raportu szczegółowego sprzedaży. Jeśli ustawione jest na Tak, wtedy na raporcie szczegółowym sprzedaży wydrukowany zostanie każdy towar, który ma niezerowy licznik sprzedaży (czyli przynajmniej raz został sprzedany na danej kasie). Operacja zapisu do pamięci kasy potwierdzona zostanie sygnałem dźwiękowym.

Fabryczne ustawienie to Tak.

6.22 Funkcja POMIŃ WYDRUK DANYCH - adres 02 05 22 lub B E V

Funkcja umożliwia drukowanie raportów SZCZEGÓŁOWEGO SPRZEDAŻY i ZWROTÓW OPAKOWAŃ z pominięciem wydruku danych o sprzedaży towarów i przyjętych opakowaniach. Umożliwia to wyzerowanie liczników sprzedaży, bez konieczności drukowania zbędnego wydruku.

Po wybraniu pojawia się napis:

CZY POMINĄĆ WYDRUK TOW. I OPAK. NA RAP. ? (T/N) N

Wpisanie Nie pozostawia wydruk raportów w pełnej wersji.

Fabryczne ustawienie to Nie.

6.23 Funkcja OBOWIĄZKOWY ODCZYT PRZEZ PC - adres 02 05 23 lub B E W

Funkcja ta związana jest ze współpracą kasy z komputerem i umożliwia włączenie kontroli codziennego odczytu danych przez komputer.

Po wybraniu funkcji wyświetla się:

CZY OBOWIĄZKOWY ODCZYT DANYCH PRZEZ PC ? (T/N) N

Funkcję należy ustawić zgodnie z instrukcją programu magazynowego.

Fabryczne ustawienie to Nie.

7 Menu KASJERZY - adres 02 06 lub B F

7.1 Funkcja EDYCJA KASJERÓW - adres 02 06 01 lub B F A

Funkcja umożliwia wprowadzanie nazwy, hasła oraz uprawnień kasjera do pamięci kasy. Kasjerowi można udzielić lub nie uprawnienia do wykonywania ZAMKNIĘCIA ZMIANY i STANU KASY, drukowania ZESTAWU RAPORTÓW oraz wykonywania WPŁAT i WYPŁAT.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
0 1  EWELINA
NR -        NAZWA  KASJERA
```

można wpisać numer kasjera np.: [4 N Ń] i nacisnąć [Zatwierdź PLU / Menu]. Jeżeli nie znamy wolnego numeru, możemy klawiszami [↑ K %] i [↓ R *] wyszukać wolne miejsce.

```
0 4
NR -        NAZWA  KASJERA
```

Naciśnięcie [Zatwierdź PLU / Menu] umożliwi wpisanie nazwy. Należy wpisać nazwę (o długości do 13 znaków) np.: imię lub nazwisko. Po wpisaniu wyświetli się np.:

```
0 4  JANINA
NR -        NAZWA  KASJERA
```

Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] wyświetli się:

```
0 4  _
NR -        HASŁO  KASJERA
```

Należy wpisać hasło (4 lub mniej cyfr i liter).

Po naciśnięciu [Zatwierdź PLU / Menu] wyświetli się:

```
CZY  MA  UPRAWNIENIA
ADMINISTRATORA  ?  (T/N)  N
```

Wpisanie Tak potwierdza przyznanie uprawnienia administratora (dostęp do wszystkich funkcji).

Po dokonaniu wyboru wyświetli się:

```
CZY  UPR.  DO  RAPORTU  KOŃCA
ZMIANY  KASJERA  ?  (T/N)  N
```

Wpisanie Tak potwierdza przyznanie uprawnienia.

Po dokonaniu wyboru wyświetli się:

```
CZY  UPR.  DO  ZESTAWU
RAPORTÓW  ?  (T/N)  N
```

Wpisanie Tak potwierdza przyznanie uprawnienia.

Po dokonaniu wyboru wyświetli się:

```
CZY  MA  UPRAWNIENIA  DO
WPŁAT  I  WYPŁAT  ?  (T/N)  N
```

Uprawnienie dotyczy funkcji WPŁATA i WYPŁATA.
Wpisanie Tak potwierdza przyznanie uprawnienia.

UWAGA:

Należy pamiętać, aby zawsze jednemu z kasjerów (kierownikowi) pozostawić uprawnienia administratora. W przeciwnym razie będzie zablokowany dostęp do funkcji, które wymagają takich uprawnień tzn. funkcji kierownika i funkcji serwisowych. Jeżeli jednak kasjer taki został skasowany lub zapomniał swojego hasła, to dla każdej kasy na podstawie jej numeru unikatowego można wygenerować specjalne hasło pozwalające na dostęp do tych funkcji.

W tym celu niezbędny jest komputer z programem serwisanta (komputer nie musi się znajdować w punkcie sprzedaży, całą operację można przeprowadzić kontaktując się z dealerem lub serwisantem).

Należy uruchomić program WINECRSERW.EXE. W zakładce FUNKCJE SERWISOWE należy wejść do funkcji HASŁO SERWISOWE. Na pytanie o numer unikatowy należy odpowiedzieć wprowadzając osiem cyfr numeru (bez początkowych trzech liter). Zostanie wygenerowane hasło składające się z czterech cyfr.

Te cztery cyfry należy wpisać do kasy po jej załączeniu i pojawieniu się na wyświetlaczu kasjera napisu:

```
PODAJ HASŁO:
_ _ _ _
```

Pojawi się wtedy napis:

```
TRYB  SPRZEDAŻY
KASJER  WYŁĄCZONY
```

Nie można wtedy jeszcze prowadzić sprzedaży, ale po naciśnięciu klawisza [Wybór znaku ←] [Zatwierdź PLU / Menu] będzie możliwy dostęp do funkcji kierownika i serwisowych, gdzie jak wyżej opisano można przyznać odpowiednie uprawnienia kasjerom.

7.2 Funkcja KASOWANIE KASJERÓW - adres 02 06 02 lub B F B

Funkcja umożliwia wykasowanie kasjera z pamięci kasy.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
01  EWELINA
NR -        NAZWA  KASJERA
```

Wybieramy kasjera przez wpisanie numeru kasjera np. [4 N Ń] lub za pomocą klawiszy [↑ K %] i [↓ R *]. Naciśnięcie klawisza [Zatwierdź PLU / Menu] spowoduje usunięcie wyświetlonego kasjera z pamięci kasy, co potwierdza sygnał dźwiękowy.

7.3 Funkcja OTWARTE ZMIANY - adres 02 06 03 lub B F C

Funkcja umożliwia wyświetlenie listy kasjerów posiadających otwarte zmiany. Aktualnie włączony kasjer sygnalizowany jest gwiazdką obok jego numeru i nazwy. Naciśnięcie dowolnego klawisza powoduje wyświetlenie kolejnego kasjera. Wyświetli się np.:

```
04 * JANINA  NOWAK
        OTWARTE  ZMIANY
```

co oznacza – kasjer aktualnie włączony

```
30  SZEF
        OTWARTE  ZMIANY
```

co oznacza – kasjer z otwartą zmianą

Rozdział 6 Menu główne FUNKCJE SERWISOWE

1 Opis ogólny

Dostęp do menu głównego FUNKCJE SERWISOWE opisany jest w rozdziale **Zasady obsługi funkcji kasy**.

Na wyświetlaczu powinien pojawić się napis:

FUNKCJE SERWISOWE
01 PRZESTAWIENIE ZEGARA

Schemat menu wraz z podanymi adresami funkcji pokazano poniżej.

03	**FUNKCJE SERWISOWE**
03 01	**PRZESTAWIENIE ZEGARA**
03 02	**STAWKI PODATKU**
03 03	**SPRAWDZ. STANU MODUŁU**
03 04	**USTAWIANIE ZEGARA**
03 05	**RAPORT STANU MODUŁU**
03 06	**WPROWADZENIE NIP**
03 07	**FISKALIZACJA KASY**
03 08	**TESTY PODZESPOŁÓW**
03 08 01	**TEST WYŚWIETLACZA KL.**
03 08 02	**TEST DRUKARKI**
03 08 03	**TEST SZUFLADY**
03 08 04	**TEST KLAWIATURY**
03 08 05	**TEST BRZĘCZYKA**
03 08 06	**TEST WAGI**
03 08 07	**TEST CZYTNIKA KODÓW**
03 08 08	**TEST DŁUGOTRWAŁY**
03 08 09	**TEST PAMIĘCI PROM**
03 09	**PROGRAM SERWISU Z PC**
03 10	**KASOW. LICZN. SPRZED.**
03 11	**RAPORT ROZLICZENIOWY**
03 11 01	**RAPORT WEDŁUG DAT**
03 11 02	**RAPORT WEDŁUG NUMERÓW**
03 11 03	**RAPORT CAŁOŚCI**
03 12	**WYDR.TEKSTÓW STAŁYCH**
03 13	**NASTĘPNY PRZEGLĄD**
03 14	**WPROWADZENIE EURO**
03 15	**KASOWANIE BAZY TOW.**

W menu FUNKCJE SERWISOWE dla użytkownika kasy, przeznaczone są poniżej opisane funkcje tzn. przestawianie zegara (np. zmiana czasu na letni i zimowy), programowanie stawek podatku, podgląd terminu następnego przeglądu i wprowadzenie euro. Pozostałe funkcje przeznaczone są wyłącznie dla autoryzowanego serwisanta.
Opis pozostałych funkcji tego menu, przeznaczonych dla serwisanta znajduje się w odrębnym dokumencie pt. „Instrukcja Serwisowa ELZAB Eco”.

2 Funkcja PRZESTAWIENIE ZEGARA - adres 03 01 lub C A

Funkcja umożliwia przestawienie wskazań zegara bieżącego czasu. Ma zastosowanie przy koniecznej niewielkiej korekcji wskazań zegara. Przestawienia można dokonać raz na dobę, tylko po wykonanym raporcie fiskalnym dobowym.

Po wybraniu funkcji wyświetli się:

```
2006r01.10          09:34
W PRZÓD / TYŁ  ( 1 / 2 ) ?  _
```

Przestawienie czasu wymaga określenia kierunku zmiany. Wpisanie znaku "1" oznacza przestawienie czasu wprzód a wpisanie znaku "2" oznacza przestawienie czasu wstecz.

Następnie należy wpisać o ile minut ma być czas przestawiony.

```
2006r01.10          09:34
O ILE MINUT ?       +  _ _
```

Przy podawaniu minut, należy podawać zawsze dwie cyfry i potwierdzić klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu].
Przestawienie zegara jest możliwe do max 60 minut w ramach jednej doby.

3 Funkcja STAWKI PODATKU - adres 03 02 lub C B

Wybranie tej funkcji umożliwia wpisanie do pamięci kasy stawek podatkowych (PTU) jakie będą obowiązywały przy sprzedaży towarów. Jeżeli była na kasie wykonana sprzedaż, dostęp do funkcji jest możliwy po wykonaniu raportu fiskalnego dobowego. Definiuje się siedem stawek podatkowych, przy czym jako stawkę należy rozumieć także stawkę zdefiniowaną jako rezerwową (za pomocą klawisza R) oraz jako zwolnioną (za pomocą klawisza Z).

Zaleca się zdefiniowanie stawki zwolnionej jako G ze względu na zgodność bazy towarowej z poprzednimi wersjami kas i możliwość dodefiniowania nowych stawek przed stawką zwolnioną.

Definiowanie poszczególnych stawek odbywa się następująco:
Na wyświetlaczu pojawia się napis:

```
PODAJ STAWKĘ PODATKU X
Z/R/CYFRA            100 , 00
```

Gdzie X jest literą od A do G. Można wtedy podać jedną z możliwych danych:

- wpisać wartość podatku w zakresie od 0,00 do 99,99 procent i zatwierdzić klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu],
- nacisnąć klawisz R aby zdefiniować stawkę jako rezerwową (nie można będzie sprzedawać towarów w tej stawce),
- nacisnąć klawisz Z aby zdefiniować stawkę jako zwolnioną.

Uwaga: Jeżeli w kasie została ustawiona opcja WPROWADZANIE KWOT na tryb „bez przecinka", należy wartość podatku wpisywać także bez przecinka, np.: 700, 2200, itd.

Po wpisaniu wszystkich stawek drukarka wydrukuje raport wprowadzenia stawek podatku. Stawki które zostały zdefiniowane jako rezerwowe nie są drukowane.

4 Funkcja NASTĘPNY PRZEGLĄD - adres 03 13 lub C M

Funkcja ta umożliwia użytkownikowi sprawdzenie, a serwisantowi ustawienie daty następnego przeglądu kasy. Data 00r00.00 oznacza, że kasa nie będzie sygnalizowała konieczności wykonania przeglądu. Jeżeli data jest ustawiona, to przed raportem dobowym kasa będzie przypominała o konieczności przeglądu na miesiąc przed tą datą, np. jeżeli ustawiono datę 07r11.20 to kasa zacznie przypominać o przeglądzie od 21 października 2007r.

Po wejściu do funkcji pojawi się informacja:
Oznacza to datę przeglądu 20 listopada 2007r.

```
NASTĘPNY PRZEGLĄD PRZED:
        07r11.20
```

Jeżeli zwora serwisowa jest w pozycji normalnej, naciśnięcie dowolnego klawisza powoduje powrót do menu serwisowego. Zmienić datę może serwisant, po przestawieniu zwory serwisowej w pozycję „S". Wtedy po naciśnięciu klawisza [Zatwierdź PLU / Menu] kasa przejdzie do edycji daty.

Jeżeli kasa przed raportem fiskalnym dobowym wyświetli napis:

```
NASTĘPNY PRZEGLĄD PRZED:
        07r11.20
```

to w celu wykonania raportu należy nacisnąć klawisz [Zatwierdź PLU / Menu].

Dodatkowo przed raportem fiskalnym dobowym, kasa wydrukuje informację o zbliżającym się terminie przeglądu.

Wydruk pojawi się trzykrotnie, poczynając od chwili gdy przypomnienie pojawi się po raz pierwszy. Każda edycja daty przeglądu przez serwisanta powoduje, że licznik powtórzeń tego wydruku zacznie liczyć od nowa.

Przykład takiego wydruku przedstawiono obok:

```
ELZAB SA
ul. Kruczkowskiego 39
Tel: 032 272 20 21
Fax: 032 272 81 90
NIP  648-000-02-55
dn.07r10.21    wydr.0013
#NIEFISKALNY#
NASTĘPNY OBOWIĄZKOWY
PRZEGLĄD PRZED 07r11.20
POWIADOM  SERWIS
#NIEFISKALNY#
#0130              14:28
00000000
```

5 Funkcja WPROWADZENIE EURO - adres 03 14 lub C N

Funkcja związana jest z wprowadzeniem waluty EURO jako podstawowego środka płatniczego zamiast polskiego złotego. Operacja przełączenia kasy „na EURO” składa się z następujących kroków:

- wprowadzenie daty przejścia na EURO (operację wykonuje serwisant autoryzowany),
- przełączenie kasy w dniu przejścia (operację wykonać może użytkownik kasy).

Funkcja umożliwia wykonanie wymienionych operacji oraz sprawdzenie daty przełączenia kasy w tryb pracy z walutą podstawową EURO (wprowadzenia EURO).

1. Wprowadzenie daty przejścia na EURO (wykonuje serwisant autoryzowany).

W celu wprowadzenia daty należy przełączyć zworę serwisową w pozycję „S”, a następnie wybrać funkcję WPROWADZENIE EURO. Kasa umożliwi wtedy edycję daty wprowadzenia EURO.

Wprowadzenie np.:

```
DATA WPROWADZENIA EURO
10r01.02
```

oznacza że kasa 2 stycznia 2010r umożliwi użytkownikowi przejście na EURO.
Wprowadzenie daty 00r00.00 oznacza bezterminową pracę kasy ze złotówką jako walutą podstawową.

2. Sprawdzenie daty wprowadzenia EURO.

Wejście do funkcji WPROWADZENIE EURO w okresie przed datą wprowadzenia EURO umożliwia sprawdzenie daty wprowadzenia EURO.

Wyświetlenie np.:

```
DATA WPROWADZENIA EURO
10r01.02
```

oznacza że kasa 2 stycznia 2010r umożliwi użytkownikowi przejście na EURO.
Data 00r00.00 oznacza, że kasa bezterminowo będzie działać z złotówką jako walutą podstawową.
Naciśnięcie dowolnego klawisza powoduje wyjście z funkcji.

3. Przełączenie kasy na EURO.

W dniu przejścia na EURO, przy pierwszej próbie rozpoczęcia paragonu kasa wydrukuje informację o treści: **WPROWADZENIE EURO PROSZĘ WYKONAĆ CZYNNOŚCI WG INSTRUKCJI OBSŁUGI**. Jeżeli kasa jest po wykonaniu raportu fiskalnego dobowego, a przed wydrukiem pierwszego paragonu, to do czasu przełączenia kasy na EURO dalsza sprzedaż nie będzie możliwa i każda próba wystawiania paragonu będzie powodowała wydruk informacji o przełączeniu na EURO. W przypadku gdy na kasie wykonano paragony i nastąpił dzień przejścia na EURO kasa przy pierwszej próbie wystawienia paragonu wydrukuje informację jak wyżej i sprzedaż będzie dalej możliwa do momentu wykonania raportu dobowego. **W przypadku jeżeli użytkownik nie zamierza jeszcze przejść na EURO (np. data była wprowadzona błędnie) należy wezwać serwisanta w celu zmiany daty.**

W celu przełączenia kasy na EURO należy wykonać następujące czynności:

- Wykonać raport fiskalny dobowy (jeżeli nie został wykonany po ostatniej sprzedaży).
- Jeżeli kasa współpracuje z komputerem i programem magazynowym na nim działającym, należy wykonać odczyt danych o sprzedaży z kasy. Jeżeli program magazynowy dysponuje opcją przeliczania i zmiany cen w kasach (z cen w złotych na ceny w euro), należy jej użyć.
- Wykonać raport szczegółowy sprzedaży i raport zwrotów opakowań z zerowaniem liczników.
- Wykonać raport sprzedaży wg grup z zerowaniem liczników.
- Wykonać obydwa raporty sumacyjne z zerowaniem liczników.
- Wykonać raporty zamknięcia zmian kasjerów w celu ich rozliczenia.
- Jeżeli nie wykonano zmiany cen za pomocą programu magazynowego, należy je przeliczyć i zmienić za pomocą funkcji ZMIANA CEN TOWARÓW w kasie.

Po wykonaniu tych operacji na kasie jest rozliczony okres sprzedaży w złotych. Użytkownik teraz powinien przejść do funkcji WPROWADZENIE EURO.

Pojawi się teraz pytanie:

CZY ROZLICZONO JUŻ OKRES PŁATNOŚCI W ZŁOTYCH ? N

Aby kontynuować należy nacisnąć klawisz Tak.
Pojawi się następnie informacja:

PRZEŁĄCZENIE NA EURO JEST NIEODWRACALNE >>

Oznacza to, że:

walutą podstawową stanie się euro i nie będzie możliwości powrotu do złotego jako waluty podstawowej.

Aby kontynuować należy nacisnąć

Zatwierdź PLU Menu

Pojawi się pytanie:

CZY NA PEWNO WYKONAĆ ? (T/N) N

Żeby dokonać przełączenia na euro, należy nacisnąć Tak lub 1. Kasa potwierdzi wykonanie operacji sygnałem dźwiękowym. Od tej chwili walutą podstawową będzie euro.

Uwaga: Jeżeli kasa ma przyjmować inne waluty (np. złotówki), należy w FUNKCJACH KIEROWNIKA menu USTAWIENIA w funkcji WALUTY zdefiniować kursy i nazwy tych walut, ponieważ dotychczasowe ustawienia zostaną usunięte.

Rozdział 7 - Sprzedaż

1 Opis ogólny

Sprzedaż na kasie można podzielić na następujące etapy:

1. sprzedaż towarów,
2. przeglądanie z możliwością kasowania pozycji,
3. podsuma,
4. zakończenie paragonu.

Sprzedaż na kasie można rozpocząć po włączeniu kasjera w menu KASJERA.

W przypadku, gdy wykonywane były inne funkcje na kasie, należy użyć klawisza [Wyjdź < >] do momentu wyświetlenia napisu: TRYB SPRZEDAŻY.

W zależności od ustawienia, kasa może prowadzić sprzedaż w trybie komputerowym lub w trybie ECR. Wybór zależy od preferencji osób używających kasy. Przełączanie pomiędzy trybami sprzedaży dokonuje się w funkcji pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA/USTAWIENIA/USTAWIENIA PARAGONU/TRYB KOMPUTEROWY.

2 Sprzedaż towarów

2.1 Sprzedaż towarów w trybie komputerowym

Sprzedażą towaru nazywamy wybranie towaru, określenie jego ilości i wydrukowanie na paragonie. Obowiązuje następująca kolejność:

- wybieramy towar, który ma być sprzedany;
- wybieramy jego ilość.

Możliwe metody wytworzenia pozycji sprzedaży:

- przez wpisanie numeru towaru
- za pomocą kodu kreskowego
- przez wpisanie nazwy towaru
- za pomocą zdefiniowanych klawiszy
- za pomocą wagi (dotyczy wybranych typów wag)

Poszczególne metody opisane są poniżej.

2.1.1 Sprzedaż towaru za pomocą numeru towaru

2.1.1.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową

Należy wpisać numer towaru bez początkowych zer (tylko cyfry znaczące).

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
[2 U V] [1 T /]	0021 MIÓD PSZCZELI	wprowadź numer towaru

Jeżeli chcemy sprzedać towar inny, o numerze w bliskiej okolicy podanego numeru, to możemy klawiszami [↑ K %] [↓ R *] wyszukać właściwy towar. Naciskamy:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
[Zatwierdź PLU Menu]	0021 MIÓD PSZCZELI 1 szt. 6,00	zatwierdź wybór towaru i przejdź do wprowadzenia ilości

W drugiej linii wyświetliła się ilość jednostkowa towaru oraz cena jednostkowa.

Następnym krokiem jest wpisanie ilości. W przypadku gdy sprzedaż dotyczy ilości jednostkowej należy nacisnąć:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
[Zatwierdź PLU Menu]	1. MIÓD PSZCZELI 1 szt. 6,00	po zatwierdzeniu ilości następuje wydruk pozycji sprzedaży

Na wyświetlaczu w pierwszej linii pojawi się numer pozycji sprzedaży i drukuje się wprowadzona pozycja.

2.1.1.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 U V / 3 W , / 4 N Ń	0234 KIEŁBASA	wprowadź numer towaru
Zatwierdź PLU Menu	0234 KIEŁBASA 1,000 kg 8,00	zatwierdź wybór towaru
1 T / / • Z Ź / 5 O Ó	0234 KIEŁBASA 1,500 kg 12,00	Ilość z wagi można wprowadzić naciskając przycisk na wadze lub naciskając klawisz L Ł na kasie.

W przypadku poprawiania błędnej ilości należy użyć klawisza Czyść [ ] i ponownie wprowadzić właściwą ilość. Kończymy:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Zatwierdź PLU Menu	2. KIEŁBASA 1,500 kg 12,00	po zatwierdzeniu ilości następuje wydruk pozycji sprzedaży

2.1.2 Sprzedaż towaru za pomocą kodu kreskowego

2.1.2.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	1. CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	po odczycie kodu kreskowego następuje wydruk pozycji sprzedaży

2.1.2.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Ilość C Ć	UŻYJ CZYTNIKA LUB PODAJ ILOŚĆ:	
2 U V	UŻYJ CZYTNIKA LUB PODAJ ILOŚĆ: 2	wprowadzenie ilości
	1. CIASTO OWOCOWE 2 szt. 9,20	po odczycie kodu kreskowego następuje wydruk pozycji sprzedaży

2.1.2.3 Sprzedaż towaru z ręcznie wprowadzonego kodu kreskowego

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Kod kres. G)	WPROWADŹ KOD KRESKOWY TOWARU:	
5960032005471 Zatwierdź PLU Menu	0070 CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	wprowadzenie kodu kreskowego z klawiatury
Zatwierdź PLU Menu	1. CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	wydruk pozycji sprzedaży

Uwaga: Dla kodów kreskowych z ilością lub wartością, wydruk pozycji sprzedaży następuje po wprowadzeniu cyfr i pierwszym naciśnięciu klawisza Zatwierdź PLU Menu ***.***

2.1.3 Sprzedaż towaru za pomocą zdefiniowanych klawiszy

Metoda ta zalecana jest przy częstej sprzedaży tych samych towarów lub grup towarów. Wcześniej w funkcji pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA / KONFIGURACJA / DEFINIOWANIE KLAWISZY należy przypisać poszczególnym klawiszom towary.

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
F1	0348 BUŁKA ZWYKŁA 1 szt. 2,00	F1 klawisz skrótu do towaru BUŁKA ZWYKŁA
Zatwierdź PLU Menu	1. BUŁKA ZWYKŁA 1 szt. 2,00	zatwierdź ilość jednostkową

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
F1	0348 BUŁKA ZWYKŁA 1 szt. 2,00	F1 klawisz skrótu do towaru BUŁKA ZWYKŁA
1 T / 0 ½ X Zatwierdź PLU Menu	0348 BUŁKA ZWYKŁA 10 szt. 20,00	zatwierdź wybrany towar i wprowadzoną ilość

W zależności od tego jak zdefiniowany jest klawisz, możliwe jest różne działanie:

- jeżeli opcja SPRZEDAĆ JEDNĄ SZTUKĘ jest włączona, to w trybie komputerowym sprzedaży kasa nie będzie czekać na wprowadzenie ilości ale od razu sprzeda jedną sztukę towaru,
- jeżeli opcja WPROWADZIĆ CENĘ jest włączona, to w trybie komputerowym sprzedaży kasa zawsze będzie pytać o cenę z jaką ten towar ma zostać sprzedany,
- jeżeli opcja ZAKOŃCZYĆ PARAGON jest włączona, to po sprzedaniu tego towaru paragon zostanie zakończony z płatnością gotówką.

2.1.4 Sprzedaż towaru ze zdefiniowaną zerową ceną

Jeżeli towar ma zdefiniowaną cenę zerową, kasa zawsze w trakcie tworzenia pozycji sprzedaży poprosi o wprowadzenie ceny:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 U V 1 T /	0021 GWOŹDZIE	wprowadź numer towaru
Zatwierdź PLU Menu	0021 GWOŹDZIE PODAJ CENĘ: 0,00	wprowadź cenę towaru
2 U V • Z Ź 2 U V 5 O Ó Zatwierdź PLU Menu	0021 GWOŹDZIE 1,000 kg 2,25	przed zatwierdzeniem możliwe jest wprowadzenie ilości
Zatwierdź PLU Menu	1. GWOŹDZIE 1,000 kg 2,25	zatwierdź wybrany towar

2.1.5 Sprzedaż towarów z użyciem wagi

Uwaga: towar taki powinien mieć zdefiniowane trzy miejsca po przecinku dla ilości.

W celu sprzedaży towarów z użyciem wagi należy najpierw wybrać towar dowolną z metod.

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
lub	0215 SER EDAMSKI 1,000 kg 15,00	nacisnąć przycisk na wadze lub klawisz na kasie
	1. SER EDAMSKI 0,100 kg 1,50	przesłanie z wagi powoduje wydruk pozycji sprzedaży

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	0215 SER EDAMSKI 1,000 kg 15,00	naciśnięcie klawisza na kasie przechodzi do wyświetlania aktualnej masy z wagi i odpowiadającej jej wartości
Zatwierdź PLU Menu	1. SER EDAMSKI 0,250 kg 3,75	zatwierdzenie ilości powoduje wydruk pozycji sprzedaży

2.1.6 Sprzedaż towaru przez wpisanie nazwy towaru

Sprzedaż należy rozpocząć od wyszukania towaru do sprzedaży według nazwy towaru. Szczegółowy opis wyszukiwania znajduje się w tym rozdziale, w punkcie "Wyszukiwanie towarów". Po wyszukaniu towaru i zatwierdzeniu klawiszem Zatwierdź PLU Menu należy dokończyć pozycję sprzedaży, wprowadzając ewentualnie ilość i cenę według powyższego opisu.

2.2 Sprzedaż towarów w trybie ECR

2.2.1 Zasada działania klawiatury w trybie ECR

W trybie tym dla każdego towaru można łatwo podawać ilość, cenę i numer towaru. Zasadniczo kolejność wprowadzania ilości, ceny i numeru towaru jest dowolna.

2.2.1.1 Wprowadzanie ilości towaru

W celu wprowadzenia ilości np.: 2,5 naciskamy klawisze: [2 U V] [• Z Ź] [5 O Ó] [Ilość C Ć]

Na wyświetlaczu pojawi się ona tak:

```
2,5x
```

Można również użyć klawisza ilości na początku wprowadzania zamiast na końcu: [Ilość C Ć] [2 U V] [• Z Ź] [5 O Ó]

Wyświetlenie przyjmie wtedy postać:

```
x:2,5
```

Ilość z wagi można wprowadzić naciskając przycisk [E] na wadze lub naciskając klawisz [L Ł].
Jeżeli chcemy sprzedać jednostkową ilość danego towaru (1 sztukę, 1 kg itd.) to nie ma potrzeby wpisywania ilości. Ilość jeden zostanie przyjęta automatycznie.

2.2.1.2 Wprowadzanie ceny towaru

Cenę towaru można wprowadzić dla towarów które mają zdefiniowaną zerową cenę lub jeżeli włączona jest funkcja ZMIENNA CENA (FUNKCJE KIEROWNIKA/USTAWIENIA/USTAWIENIA PARAGONU/ZMIENNA CENA).

W przeciwnym razie pojawi się komunikat:

```
NIE MOŻNA WPROW. CENY
NACIŚNIJ KLAWISZ <WYJDŹ>
```

W zależności od ustawienia funkcji (FUNKCJE KIEROWNIKA/USTAWIENIA/USTAWIENIA PARAGONU/ WPROWADZANIE KWOT) cena wpisywana jest w groszach (bez użycia przecinka) lub w złotych. Na przykład przy wprowadzaniu w złotych, cena 3,95 może być wprowadzona jako:

[3 W ,] [• Z Ź] [9 J =] [5 O Ó] [Cena B &], na wyświetlaczu pokazana jako:

```
3,95c
```

lub też:

[Cena B &] [3 W ,] [• Z Ź] [9 J =] [5 O Ó], na wyświetlaczu pokazana jako:

```
c:3,95
```

Jeżeli cena dla danego towaru jest już zdefiniowana w bazie towarowej, to nie ma potrzeby wprowadzania jej podczas sprzedaży. Automatycznie zostanie użyta cena wpisana przy definiowaniu towaru.

2.2.1.3 Wprowadzanie numeru towaru

Numer towaru wprowadza się na końcu.

Jeżeli chcemy sprzedać towar numer 21, to wpisujemy go tak: [2 U V] [1 T /] [Zatwierdź PLU Menu], co powoduje wydrukowanie pozycji sprzedaży.

Możliwe jest też wprowadzenie go w postaci: [Zatwierdź PLU Menu] [2 U V] [1 T /] [Zatwierdź PLU Menu].

Pojawi się wtedy wyświetlenie towaru o tym numerze:

```
0021 BRZOSKWINIA
  1,000 kg                1,99
```

Można wtedy wpisać ilość lub zmienić cenę towaru. Sprzedaż tej pozycji zatwierdzamy klawiszem [Zatwierdź PLU Menu].
Zamiast wpisywać numer towaru można użyć zdefiniowanego klawisza – wtedy numer towaru zostanie pobrany z definicji klawisza.

2.2.2 Sprzedaż towaru za pomocą numeru towaru

2.2.2.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
5 (O Ó)	5	wybór numeru towaru
Zatwierdź PLU Menu	1. HAMBURGER 1 szt. 1,19	wydruk pozycji sprzedanej

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
5 (O Ó) Cena (B &) 4 (N Ń) 0 (0 X)	5,00c 40	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
Zatwierdź PLU Menu	2. PIWO 0.33L 1 but. 5,00	wydruk pozycji sprzedanej

2.2.2.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 (U V) Ilość (C Ć) 1 (T /) 5 (O Ó)	2x 15	
Zatwierdź PLU Menu	3. SOK POMARAŃCZOWY 2 but. 2,78	wydruk pozycji sprzedanej

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 (U V) Ilość (C Ć) 1 (T /) • (Z Ź) 2 (U V) Cena (B &) 1 (T /) 5 (O Ó)	2x 1,20c 15	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
Zatwierdź PLU Menu	4. SOK POMARAŃCZOWY 2 but. 2,40	wydruk pozycji sprzedanej

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 (U V) • (Z Ź) 3 (W ,) Ilość (C Ć) 2 (U V) 1 (T /)	2,3x 21	
Zatwierdź PLU Menu	5. BRZOSKWINIA 2,300 kg 4,58	wydruk pozycji sprzedanej

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
4 (N Ń) • (Z Ź) 5 (O Ó) Ilość (C Ć) 3 (W ,) • (Z Ź) 2 (U V) Cena (B &) 2 (U V) 2 (U V)	4,5x 3,20c 22	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
Zatwierdź PLU Menu	6. JABŁKA 4,500 kg 14,40	wydruk pozycji sprzedanej

Uwaga: Kolejność wprowadzania ceny i ilości jest dowolna.

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
3 (W ,) • (Z Ź) 2 (U V) Cena (B &) 4 (N Ń) • (Z Ź) 5 (O Ó) Ilość (C Ć) 2 (U V) 2 (U V)	3,20c 4,5x 22	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
Zatwierdź PLU Menu	7. JABŁKA 4,500 kg 14,40	wydruk pozycji sprzedanej

2.2.3 Sprzedaż towaru za pomocą kodu kreskowego

2.2.3.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	1. CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	po odczycie kodu kreskowego następuje wydruk pozycji sprzedaży

2.2.3.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 U V	2	wprowadzenie ilości
	1. CIASTO OWOCOWE 2 szt. 9,20	po odczycie kodu kreskowego następuje wydruk pozycji sprzedaży

2.2.3.3 Sprzedaż towaru z ręcznie wprowadzonego kodu kreskowego

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Kod kres. G)	k:	
5960032005471 Zatwierdź PLU Menu	0070 CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	wprowadzenie kodu kreskowego z klawiatury
Zatwierdź PLU Menu	1. CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	wydruk pozycji sprzedaży

Uwaga: Dla kodów kreskowych z ilością lub wartością, wydruk pozycji sprzedaży następuje po wprowadzeniu cyfr i pierwszym naciśnięciu klawisza Zatwierdź PLU Menu.

2.2.4 Sprzedaż towaru za pomocą zdefiniowanych klawiszy

2.2.4.1 Sprzedaż towaru z ilością jednostkową

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
F1	8.KANAPKA 1 szt. 0,36	F1 klawisz skrótu do towaru KANAPKA

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 U V	2	towar ESPRESSO ma zdefiniowaną cenę równą zero
F3	9. ESPRESSO 1 szt. 2,00	F3 klawisz skrótu do towaru ESPRESSO

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
4 N Ń • Z Ź 3 W , Cena B &	4,30c	opcja zmiennej ceny włączona
F6	10. MCCHICKEN 1 szt. 4,30	F6 klawisz skrótu do towaru MCCHICKEN

2.2.4.2 Sprzedaż towaru z ilością inną niż jednostkowa

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
3 W ,	3	towar ma zdefiniowaną cenę różną od zera
F1	11. KANAPKA 3 szt. 1,08	F1 klawisz skrótu do towaru KANAPKA

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
5 (O Ó) Cena (B &) 3 (W ,)	5,00c 3	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
F4	12. PIWO 0.33L 3 but. 15,00	F4 klawisz skrótu do towaru PIWO 0,33L

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 (U V) Ilość (C Ć) 5 (O Ó)	2x 5	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
F4	13. PIWO 0.33L 2 but. 10,00	F4 klawisz skrótu do towaru PIWO 0,33L

2.2.5 Sprzedaż towaru z użyciem wagi

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
lub	2,300x	nacisnąć przycisk na wadze lub klawisz na kasie
2 (U V) • (Z Ź) 1 (T /)	2,300x 2,1	opcja zmiennej ceny włączona lub cena towaru równa zero
F3	1. OWOCE 2,300 kg 4,83	F3 klawisz skrótu do towaru OWOCE posiadający ilość miejsc po przecinku równą 3

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
F5	2,300x	F5 klawisz zdefiniowany jako funkcja odczytu wagi
2 (U V) 1 (T /) Zatwierdź PLU Menu	2.BRZOSKWINIA 2,300 kg 4,58	towar nr 21 posiada ilość miejsc po przecinku równą 3

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Zatwierdź PLU Menu 2 (U V) 1 (T /) 5 (O Ó) (S Ś)	0215 SER EDAMSKI 0,250 kg 3,75	naciśnięcie klawisza (S Ś) na kasie przechodzi do wyświetlania aktualnej masy z wagi i odpowiadającej jej wartości
Zatwierdź PLU Menu	3. SER EDAMSKI 0,250 kg 3,75	zatwierdzenie ilości powoduje wydruk pozycji sprzedaży

2.3 Sprzedaż towarów ze zmienną ceną

Kasa posiada możliwość prowadzenia sprzedaży wszystkich towarów ze zmienną ceną. Parametr zezwolenia na zmienną cenę ustawia się pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA/USTAWIENIA/USTAWIENIA PARAGONU/ ZMIENNA CENA.

Tryb ten wykorzystuje się w przypadku, kiedy nie chcemy wprowadzać do pamięci kasy dokładnych cen każdego towaru. Sprzedaż odbywa się w ten sposób, że po wybraniu towaru możliwe jest podanie jego ceny.

Przy sprzedaży towarów ze zmienną ceną, szczególnie zalecana jest metoda wyboru towaru za pomocą zdefiniowanych klawiszy.

W takim przypadku klawiszom, do których przypisane są towary, należy nadać nazwy ogólne jak np. MIĘSO, NABIAŁ, PIECZYWO, SŁODYCZE, itp.

Sprzedaż w trybie komputerowym:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	0160 PIECZYWO 1 kg 1,00	po wybraniu towaru dowolną metodą
Cena B &	0160 PIECZYWO PODAJ CENĘ: 0,00	możliwość wprowadzenia ceny
2 U V • Z Ź 5 O Ó	0160 PIECZYWO PODAJ CENĘ: 2,50	
Zatwierdź PLU Menu	0160 PIECZYWO 1 kg 2,50	zatwierdzenie ceny
Zatwierdź PLU Menu	1. PIECZYWO 1 kg 2,50	wydruk pozycji sprzedaży

2.4 Sprzedaż wiązana

Kasa umożliwia prowadzenie sprzedaży wiązanej, tj. sprzedaży towaru pierwszego zawsze ze zdefiniowanym towarem drugim. Wiązania towarów definiuje się pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA/KONFIGURACJA/ DEFINIOWANIE WIĄZAŃ. Metoda ta przyspiesza sprzedaż tych towarów, których sprzedaż prowadzona jest zawsze razem. Po powiązaniu towarów sprzedaż towaru pierwszego wymusza automatyczną sprzedaż towaru drugiego w takiej samej ilości jak towaru pierwszego. Postępowanie podczas sprzedaży towarów wiązanych jest analogiczne jak dla normalnej sprzedaży.

3 Zakończenie paragonu

3.1 Zakończenie paragonu z użyciem płatności gotówką

W celu zakończenia paragonu należy nacisnąć klawisz Razem Spc. ◷, co spowoduje wyświetlenie informacji o liczbie pozycji oraz kwocie do zapłaty. W przypadku gdy nastąpiła zapłata gotówką w kwocie zgodnej z podaną należy nacisnąć klawisz Zatwierdź PLU Menu, co spowoduje wydruk zakończenia paragonu (gdy opcja pod adresem FUNKCJE KIEROWNIKA/ USTAWIENIA/USTAWIENIA PARAGONU/OBOWIĄZEK WPISANIA ZAPŁATY jest ustawiona na Nie).

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	16. MLEKO 0.5% 1 litr 2,40	wytworzono kilka pozycji paragonowych
Razem Spc. ◷	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 89,41	
Zatwierdź PLU Menu	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 89,41	paragon zakończony

W przypadku gdy zapłata następuje kwotą wyższą od sumy do zapłaty

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	16. MLEKO 0.5% 1 litr 2,40	wytworzono kilka pozycji paragonowych
Razem Spc. ◷	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 89,41	
1 T / 00 Y Ż	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 100,00	opcja WPROWADZANIE KWOT jest ustawiona na Nie
Zatwierdź PLU Menu	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 RESZTA ZŁ 10,59	paragon zakończony reszta 10,59 zł

Jeżeli opcja PŁATNOŚĆ KOŃCZY PARAGON jest ustawiona na Tak, możliwe jest także szybkie zakończenie paragonu bez ręcznego podawania kwoty wpłaconej przez klienta. Wtedy zamiast klawisza [Razem / Spc.] naciska się od razu klawisz [Gotówka / ? _]. W ten sam sposób można zakończyć paragon innymi płatnościami naciskając odpowiadający im klawisz. Dotyczy to także klawiszy zdefiniowanych jako płatności w walutach dodatkowych.

3.2 Zakończenie paragonu z użyciem innej płatności niż gotówka

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	16. MLEKO 0.5% 1 litr 2,40	wytworzono kilka pozycji paragonowych
[Razem / Spc.]	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 89,41	
[5] [0]	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 50,00	opcja WPROWADZANIE KWOT jest ustawiona na Nie
[Płatn.2 / ; ,]	DO ZAPŁATY ZŁ 39,41 GOTÓWKA ZŁ 39,41	płatność nr 2 jest zdefiniowana jako CZEK
[Gotówka / ? _]	DO ZAPŁATY ZŁ 39,41 GOTÓWKA ZŁ 39,41	paragon zakończony, 50 zł zapłacono czekiem, pozostałe 39,41 gotówka

Możliwe jest także szybkie zakończenie paragonu bez ręcznego podawania kwoty wpłaconej przez klienta, opisane w poprzednim punkcie.

***Uwaga:** W przypadku zapłaty płatnością inną niż gotówka w kwocie większej od sumy do zapłaty, wypłata reszty traktowana jest przez kasę jako wypłata gotówką.*

3.3 Płatności walutami dodatkowymi

Kasa umożliwia płatności w ośmiu dodatkowych walutach. Aby można było płacić daną walutą, należy najpierw zdefiniować dla niej nazwę i kurs wymiany w funkcji WALUTY (MENU KIEROWNIKA/USTAWIENIA). Jeżeli kasa ma wydawać resztę w jednej z walut dodatkowych, należy ustawić opcję RESZTA W WALUCIE na Tak. Wtedy kasa będzie wydawać resztę w tej walucie dodatkowej, która została wprowadzona jako ostatnia.

Po naciśnięciu klawisza [Razem / Spc.] na wyświetlaczu pojawi się:

1 P. RAZEM ZŁ	21,00
GOTÓWKA ZŁ	21,00

Można wtedy naciskając klawisz [Waluta / F (] wybrać walutę dodatkową, w której ma nastąpić zapłata. Jeżeli zdefiniowano więcej niż jedną walutę dodatkową, kasa zapyta o numer wpłacanej waluty. Jeżeli zdefiniowano tylko jedną walutę, kasa od razu przeliczy kwotę pozostałą do zapłaty i wyświetli np. tak:

DO ZAPŁATY EU	5,25
GOTÓWKA EU	5,25

Następnie należy postępować identycznie jak dla płatności gotówką: wprowadzić wpłaconą przez klienta kwotę i zatwierdzić klawiszem [Zatwierdź PLU / Menu]. W dowolnym momencie można przerwać operację przyjmowania płatności za paragon klawiszem [Wyjdź / < >] i rozpocząć od nowa.

Kwota wypłaconej reszty jest odliczana na raportach kasjerskich odpowiednio od wpływów w gotówce waluty podstawowej (jeżeli reszta w walucie jest ustawiona na Nie) albo od wpływów w odpowiedniej walucie dodatkowej (jeżeli reszta w walucie jest ustawiona na Tak).

Na jednym paragonie można użyć zarówno wielu płatności w walucie podstawowej, jak i wielu walut dodatkowych.

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	1. MIÓD KORZENNY 1 but. 21,00	wytworzono pozycję paragonową

Razem Spc.	1 P. RAZEM ZŁ 21,00 GOTÓWKA ZŁ 21,00	
Waluta F (	DO ZAPŁATY EU 5,25 GOTÓWKA EU 5,25	klawisz Waluta F (służy do przejścia do płatności w walucie dodatkowej, kurs 4 zł/euro
6 P Q; Zatwierdź PLU Menu	DO ZAPŁATY EU 5,25 RESZTA ZŁ 3,00	paragon zakończony, klient wpłacił 6 euro, otrzymał 3 zł reszty

3.4 Zakończenie paragonu z użyciem klawisza płatności w trybie ECR

Jeżeli opcja PŁATNOŚĆ KOŃCZY PARAGON jest ustawiona na Tak, naciśnięcie klawisza płatności w walucie podstawowej lub klawisza zdefiniowanego jako waluta dodatkowa zakończy paragon bez przejścia do podsumowania paragonu:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
1 T /; 00 Y Ż	100	wytworzono kilka pozycji paragonowych
Płatn.2 ; ,	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 RESZTA ZŁ 10,59	klawisz Płatn.2 ; , jest zdefiniowany jako forma płatności CZEK

Uwaga: W trybie ECR brak wpisanej kwoty przed naciśnięciem klawisza płatności spowoduje zamknięcie paragonu na dwa różne sposoby. Jeżeli kwota przypisana do klawisza płatności jest:

- ***niezerowa to kasa przyjmie że klient wpłacił kwotę taką jak zdefiniowana (wystąpi reszta)***
- ***zerowa to kasa przyjmie że klient wpłacił kwotę zgodną z sumą paragonu (brak reszty)***

3.5 Zakończenie paragonu z rabatem lub narzutem na cały paragon

Kasa posiada możliwość udzielenia rabatu lub narzutu (procentowego lub kwotowego) na cały paragon za wyjątkiem pozycji opakowań zwrotnych oraz w zależności od ustawienia RABAT/NARZUT SPECJALNY towarów w grupach specjalnych. Maksymalny rabat i maksymalny narzut definiuje się odpowiednio w funkcjach MAKSYMALNY RABAT i MAKSYMALNY NARZUT, ograniczenia te odnoszą się zarówno do rabatów i narzutów udzielanych procentowo, jak i kwotowo. Zablokowanie możliwości udzielania rabatu lub narzutu następuje przez ustawienie maksymalnych wartości na 0.

Rabatu (narzutu) na cały paragon udziela się w podsumowaniu paragonu (po naciśnięciu klawisza Razem Spc.) następującymi klawiszami:

1 Rabat% Narzut% E Ę - rabat procentowy

2 Rabat Narzut D " - rabat kwotowy

3 Wybór znaku ←; Wybór znaku →; Rabat% Narzut% E Ę - narzut procentowy

4 Wybór znaku ←; Wybór znaku →; Rabat Narzut D " - narzut kwotowy

Poniżej przedstawiono przykład udzielania rabatu procentowego:

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Razem Spc.	1 P. RAZEM ZŁ 210,80 GOTÓWKA ZŁ 210,80	suma paragonu bez rabatu
Rabat% Narzut% E Ę	RAZ. DO RABATU 210,80 PODAJ RABAT 0%	kwota do rabatu uwzględnia grupy specjalne, w zależności od ustawienia RABAT/NARZUT SPECJALNY

8 / Zatwierdź PLU Menu	1 P. RAZEM ZŁ 193,94 GOTÓWKA ZŁ 193,94	suma paragonu po rabacie

Dalej postępujemy jak w wyżej opisanych przypadkach zakończenia paragonu.

4 Funkcje dodatkowe

4.1 Rabat lub narzut na pozycję sprzedaży

Kasa posiada możliwość udzielenia rabatu albo narzutu (procentowego lub kwotowego) na pozycję za wyjątkiem pozycji opakowań zwrotnych oraz w zależności od ustawienia RABAT/NARZUT SPECJALNY towarów w grupach specjalnych. Maksymalny rabat i maksymalny narzut definiuje się odpowiednio w funkcjach MAKSYMALNY RABAT i MAKSYMALNY NARZUT, ograniczenia te odnoszą się zarówno do rabatów i narzutów udzielanych procentowo, jak i kwotowo. Zablokowanie możliwości udzielania rabatu lub narzutu następuje przez ustawienie maksymalnych wartości na 0.

Rabatu (narzutu) na pozycję sprzedaży udziela się następującymi klawiszami:

1 [Rabat% Narzut%] - rabat procentowy

2 [Rabat Narzut] - rabat kwotowy

3 [Wybór znaku] [Wybór znaku] [Rabat% Narzut%] - narzut procentowy

4 [Wybór znaku] [Wybór znaku] [Rabat Narzut] - narzut kwotowy

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	3. PIWO 12 but. 28,20	rabat można wytworzyć po wykonaniu pozycji sprzedaży
Rabat% Narzut%	PIWO PODAJ RABAT 0%	
5 / Zatwierdź PLU Menu	PIWO RABAT 1.41	wartość rabatu na pozycję
Zatwierdź PLU Menu	PIWO RABAT 1.41	wydruk rabatu 5%

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	3. PIWO 12 but. 28,20	narzut można wytworzyć po wykonaniu pozycji sprzedaży
Wybór znaku / Wybór znaku / Rabat Narzut	PIWO KWOTA NARZUTU: 0,00	
2 / Zatwierdź PLU Menu	PIWO NARZUT 2,00	wydruk narzutu

4.2 Podsuma paragonu

Pomiędzy poszczególnymi pozycjami sprzedaży możliwe jest wyświetlenie ilości zrealizowanych pozycji i ich sumarycznej kwoty do zapłaty.

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Razem	16 P. RAZEM ZŁ 89,41 GOTÓWKA ZŁ 89,41	
Wyjdź	TRYB SPRZEDAŻY PARAGON OTWARTY	

4.3 Edycja paragonu i kasowanie pozycji sprzedaży

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	3. HAMBURGER 1 szt. 2,29	wytworzono kilka pozycji paragonowych
Czyść [ ]	-HAMBURGER 1 szt. 2,29	wybrany do skasowania ostatnio sprzedany towar
↑ K %	-SOK POMARAŃCZOWY 5 but. 6,95	strzałkami wybrać żądany towar do skasowania
Zatwierdź PLU Menu	skas.SOK POMARAŃCZOWY 5 but. 6,95	pozycja usunięta z paragonu

Za pomocą klawiszy strzałek [↑ K %] i [↓ R *] możliwe jest przesuwanie się po wszystkich pozycjach na paragonie w celu sprawdzenia ich poprawności.

4.4 Anulowanie całego paragonu

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	3. HAMBURGER 1 szt. 2,29	wytworzono kilka pozycji paragonowych
Czyść [ ]	-HAMBURGER 1 szt. 2,29	
Razem Spc.	TRYB SPRZEDAŻY	paragon anulowany, wydruk zakończony słowem ANULOWANY

4.5 Sprzedaż i przyjmowanie opakowań zwrotnych

Kasa umożliwia sprzedaż i przyjęcie opakowań zwrotnych. Sprzedaż i zwrot opakowań sygnalizowana jest sygnałem brzęczyka, a ich wydruk następuje po linii ze znakiem loga fiskalnego.
Sprzedaż opakowań zwrotnych odbywa się w taki sam sposób jak przy sprzedaży normalnego towaru.
W trybie komputerowym przyjęcie opakowania wygląda podobnie do sprzedaży: najpierw należy wybrać opakowanie, a następnie wprowadzić ilość i nacisnąć klawisz [Opak.zw. M :]

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
5 O Ó 00 Y Ż	0500 BUTELKA	wprowadź numer towaru
Zatwierdź PLU Menu	0500 BUTELKA 1 szt. 0,19	zatwierdź wybór towaru
2 U V	0500 BUTELKA 2 szt. 0,38	ilość opakowań
Opak.zw. M :	zwrt.BUTELKA 2 szt. 0,38	

W trybie ECR w przypadku przyjęcia opakowania zwrotnego postępujemy tak samo, z tym że zamiast zatwierdzenia ilości towaru naciskamy klawisz [Opak.zw. M :].

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
5 O Ó Opak.zw. M :	5zw	po wprowadzeniu ilości naciskamy klawisz zwrotu
F4	zwrt.BUTELKA 0.5 5 szt. 0,95	[F4] klawisz skrótu do opakowania BUTELKA 0,5

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
2 U V / Opak.zw. M : / 5 O Ó / 00 Y Ż	2zw 500	po wprowadzeniu ilości naciskamy klawisz zwrotu
Zatwierdź PLU Menu	zwrt.BUTELKA 2 szt. 0,38	opakowanie ma numer 500

4.6 Zwrot ostatnio sprzedanych opakowań

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
	sprz.BUTELKA 3 szt. 0,57	sprzedano 3 opakowania
Opak.zw. M :	zwrt.BUTELKA 3 szt. 0,57	zwrot tej samej liczby opakowań, która poprzednio została sprzedana

4.7 Wyszukiwanie towarów

4.7.1 Wyszukiwanie towaru wg numeru towaru w trybie komputerowym

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
1 T / / 2 U V	0012 WODA MINERAL. 0.5L	
Zatwierdź PLU Menu	0012 WODA MINERAL. 0.5L 1 but. 0,79	
↓ R *	0013 WODA MINERAL. 1.5L 1 but. 1,29	towar następny
2 U V	0013 WODA MINERAL. 1.5L 2 but. 2,58	dla sprzedaży jednostkowej towaru pominąć wprowadzanie ilości
Zatwierdź PLU Menu	1. WODA MINERAL. 1.5L 2 but. 2,58	wydruk pozycji sprzedaży

4.7.2 Wyszukiwanie towaru wg numeru towaru w trybie ECR

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Zatwierdź PLU Menu / 1 T / / 2 U V	PLU:12	
Zatwierdź PLU Menu	0012 WODA MINERAL. 0.5L 1 but. 0,79	dalsze postępowanie jak w trybie komputerowym

4.7.3 Wyszukiwanie towaru według nazwy

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Nazwa A A	PODAJ NAZWĘ TOWARU	
Wybór znaku / ↑ K %	0002 KAPUSTA 1,000 kg 2,20	wprowadzenie litery K
Wybór znaku / 5 O Ó	0035 KORNISZONY 1,000 kg 2,70	wprowadzenie litery O
Zatwierdź PLU Menu	0035 KORNISZONY 1,000 kg 2,70	
Zatwierdź PLU Menu	1. KORNISZONY 1,000 kg 2,70	wydruk pozycji sprzedaży

4.7.4 Wyszukiwanie towarów o tym samym początku nazwy

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
Nazwa A A	PODAJ NAZWĘ TOWARU	
Wybór znaku ← ↑ K %	0002 KAPUSTA 1,000 kg 2,20	wprowadzenie litery K
Wybór znaku ← Nazwa A A	0039 KARMELKI 1 pacz 3,40	wprowadzenie litery A
→ S Ś	0081 KALAREPA 1,000 kg 2,50	kolejny towar o początku nazwy KA
← L Ł	0039 KARMELKI 1 pacz 3,40	powrót do pierwszego towaru na KA
Zatwierdź PLU Menu	0039 KARMELKI 1 pacz 3,40	
Wyjdź < >	TRYB SPRZEDAŻY	wyjście bez sprzedaży

4.7.5 Sprawdzenie ceny towaru z kodem kreskowym bez możliwości sprzedaży

Procedura	Wyświetlacz kasjera	Uwagi
? Waluta F (	WPROWADŹ KOD KRESKOWY	
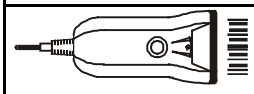 lub **5960032005471** Zatwierdź PLU Menu	0070 CIASTO OWOCOWE 1 szt. 4,60	odczyt kodu kreskowego lub ręczne wprowadzenie
Wyjdź < >	TRYB SPRZEDAŻY	wyjście bez sprzedaży

5 Przykładowe wydruki paragonów

Poniżej przedstawione są przykładowe paragony zawierające towar i opakowania zwrotne.

```
        ELZAB SA                      }
   ul. Kruczkowskiego 39              }
      Tel:  0322722021                } 1
      Fax:  0322722583                }
     NIP  648-000-02-55               }
2 - dn.06r02.17    wydr.0396          - 3
      PARAGON FISKALNY
    JABŁKA                            - 4
    2,305 * 2,99 =      6,89B         - 5
    Sp.op.B               6,89        - 6
    PTUB= 7,00%           0,45        - 7
    Razem PTU             0,45        - 8
    RAZEM ZŁ             6,89         - 9
10 - #0130  0012/0041   11:28         - 11
        PL  AEJ 00000000              - 12
    OPAK.ZWROTNE #00501               }
    2 * 0,39 =            0,78        } 13
    OPAK.ZWROTNE #00500               }
    -1 * 0,19 =          -0,19        } 14
    ------------------------          }
    RAZEM ZŁ             7,48         }
    ZAPŁ.GOT.ZŁ         10,00         } 15
    RESZTA ZŁ            2,52         }
    ------------------------          }
```

1- Nagłówek paragonu (nazwa, adres i numer NIP)
2- data rozpoczęcia paragonu
3- numer wydruku
4- nazwa sprzedanego towaru
5- ilość, cena, wartość i stawka podatku sprzedanego towaru
6- kwota brutto sprzedaży w danej stawce podatkowej
7- kwota podatku w danej stawce podatkowej
8- sumaryczna kwota podatku
9- sumaryczna kwota sprzedaży (bez obrotu opakowaniami)
10- numer kasy i numer kasjera
11- numer paragonu dla danego raportu dobowego / numer raportu dobowego do którego zostanie zaliczona sprzedaż, czas zakończenia paragonu
12- logo fiskalne i numer unikatowy
13- sprzedaż opakowania zwrotnego
14- przyjęcie opakowania zwrotnego
15- sumaryczna kwota do zapłaty, wpłacona gotówka i zwrócona reszta

Uwaga: Jeżeli sprzedaż zakończyła się w innym dniu niż data rozpoczęcia paragonu jest to sygnalizowane znakiem plus (+) przed godziną wydrukowania paragonu.

Przykładowy paragon z płatnością w dodatkowej walucie pokazano poniżej

```
        ELZAB SA                      }
   ul. Kruczkowskiego 39              }
      Tel:  0322722021                } 1
      Fax:  0322722583                }
     NIP  648-000-02-55               }
2 - dn.06r02.17    wydr.0546          - 3
      PARAGON FISKALNY
    PIZZA                             - 4
    1 * 24,00 =        24,00A         - 5
    Sp.op.A              24,00        - 6
    PTUB=22,00%           4,33        - 7
    Razem PTU             4,33        - 8
    RAZEM ZŁ            24,00         - 9
10 - #0130  0014/0041   12:28         - 11
        PL  AEJ 00000000              - 12
    ------------------------
    RAZEM ZŁ            24,00         - 13
    ZAPŁ.GOT.€          10,00         - 14
    KURS WYMIANY:                     }
    1 € =      4,00 ZŁ                } 15
    RÓWNOWARTOŚĆ ZŁ     40,00         - 16
    RESZTA ZŁ           16,00         - 17
    ------------------------
```

1- Nagłówek paragonu (nazwa, adres i numer NIP)
2- data rozpoczęcia paragonu
3- numer wydruku
4- nazwa sprzedanego towaru
5- ilość, cena, wartość i stawka podatku sprzedanego towaru
6- kwota brutto sprzedaży w danej stawce podatkowej
7- kwota podatku w danej stawce podatkowej
8- sumaryczna kwota podatku
9- sumaryczna kwota sprzedaży
10- numer kasy i numer kasjera
11- numer paragonu dla danego raportu dobowego / numer raportu dobowego do którego zostanie zaliczona sprzedaż, czas zakończenia paragonu
12- logo fiskalne i numer unikatowy
13- sumaryczna kwota do zapłaty
14- wpłacona gotówka w dodatkowej walucie
15- kurs wymiany waluty dodatkowej na podstawową
16- równowartość wpłaconej waluty dodatkowej w walucie podstawowej
17- wypłacona reszta

Rozdział 8 - Dodatki

1 Specyfikacja techniczna kasy

- **Zasilanie**

  sieciowe

napięcie znamionowe	220 ÷ 230 V
częstotliwość	47 ÷ 63 Hz
pobór mocy	średnio 10W (max 15W)

  z akumulatora wewnętrznego

napięcie znamionowe/pojemność	6V / 4,5 Ah
czas pracy bez doładowania	5 godzin pracy (warunki testu: 1 paragon zawierający 3 pozycje na minutę)

- **Gabaryty, masa**

głębokość	290 mm
szerokość	280 mm
wysokość	115 mm
masa	2,8 kg

- **Graniczne warunki pracy**

temperatura	5° ÷ 35°C
wilgotność	40 ÷ 80% (bez kondensacji)

- **Bezpieczeństwo**

  Kasa wykonana jest w III klasie zabezpieczenia przeciwporażeniowego wg PN - EN 60950:2000. Zasilacz do kasy wykonany jest w II klasie zabezpieczenia przeciwporażeniowego wg PN - EN 60950:2000.

- **Materiały eksploatacyjne**

papier	do drukarek termicznych
zalecany papier	marki ELZAB - kod wyrobu - 02617
postać	rolka 30 +0,5/-0,3 metrów
szerokość	37 +0,5/-0,3 mm
średnica zewnętrzna	max 50 mm

- **Drukarka**

typ mechanizmu	CITIZEN MLT-388
zasada działania	liniowy termiczny
format	24 lub 12 kolumn
atrybuty	podwójna szerokość i podwójna wysokość
szybkość drukowania	9 wierszy/sekundę

- **Pamięć fiskalna** — pojemność 2060 zapisów
- **Ilość grup towarowych** — 99
- **Dane o towarze:** — nazwa o długości 18 znaków, stawka VAT, jednostka miary towaru, kod kreskowy towaru, grupa towarowa, cena jednostkowa towaru, liczba określająca dokładność podawania ilości towaru.
- **Ilość towarów** — 6143
- **Ilość stawek VAT** — 7
- **Liczba kasjerów** — 30
- **Ilość opakowań zwrotnych** — 64
- **Ilość towarów związanych** — 256

- **Ilość definiowalnych klawiszy lub kombinacji klawiszy** — 84
- **Definiowalne płatności** — 3 (plus gotówka)
- **Definiowalne waluty** — 8
- **Bufor pozycji paragonowych** — 6143
- **Wyświetlacz kasjera** — 2*24 znaki alfanumeryczny LCD podświetlany
- **Wyświetlacz dla klienta** — 7 segmentowy, 9 pozycji znakowych
- **Klawiatura** — 40 klawiszy
- **Interfejsy** — ŁĄCZE PC (RS 232) do komunikacji z komputerem,
  gniazdo szuflady na pieniądze: typu RJ,
  gniazdo wagi elektronicznej / szeregowego czytnika kodów kreskowych,
  gniazdo dla klawiaturowego czytnika kodów kreskowych,
- **Urządzenia dodatkowe do kasy:** — Waga ELZAB Prima - kod wyrobu - 00946

  ROZDZIELACZ WAG - kod wyrobu - 01613

  PRZYSTAWKA WAGOWA PW - kod wyrobu - 00916

  KABEL WAGI DO KASY Delta IIG - kod wyrobu – 01614

  KABEL WAGI RJ45/RJ12 - kod wyrobu – 01635

  KABEL CZYTNIKA RS232/RJ12 - kod wyrobu – 01639

  PRZEJŚCIÓWKA PC RS/UTP - kod wyrobu – 01634

  PRZEWÓD ZASILANIA SAMOCHODOWEGO 12V - kod wyrobu – 00945

  NAKŁADKA OCHRONNA NA KLAWIATURĘ - kod wyrobu – 02507

  Szuflada na pieniądze - zalecany typ:

  ELZAB Gamma **A22** - kod wyrobu – 00313, lub

  ELZAB Gamma **A12** - kod wyrobu – 00312

  KABEL SZUFLADY - kod wyrobu - 00962

Podstawowe parametry szuflady Gamma:

Parametr	typ **A12**	typ **A22**
Ilość rzędów na monety	1	2
ilość przedziałów na monety	4	8
ilość pojemników na banknoty	6	6
głębokość (w mm)	355	431
szerokość (w mm)	327	
wysokość (w mm)	124	

2 Specyfikacja złącz interfejsów kasy

ZŁĄCZE SZUFLADY (na pieniądze):

Numer styku	Nazwa sygnału	Uwagi
1	GND	masa
2	CD1	sygnał otwarcia
3	SW1	
4	+24 V	zasilanie
5	GND	masa
6	GND	masa

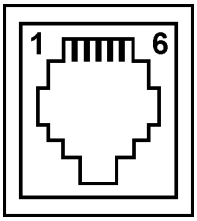

Rys. 8-1 Złącze szuflady

ZŁĄCZE SZEREGOWE (waga, czytnik kodów kresk. - szeregowy):

Numer styku	Nazwa sygnału	Uwagi
1	+5V	zasilanie
2	+5V	zasilanie
3	RxD	dane odbierane
4	TxD	dane nadawane
5	GND	masa
6	GND	masa

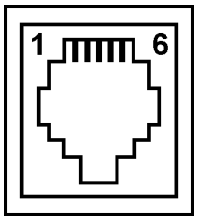

Rys. 8-2 Złącze szeregowe

ZŁĄCZE PC:

Numer styku	Nazwa sygnału	Uwagi
1	GND	masa
2	TxD	dane nadawane
3	GND	masa
4	RxD	dane odbierane
5	GND	masa
6	+5V	zasilanie
8, 7	n.c.	nie podłączony

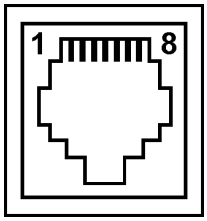

Rys. 8-3 Złącze PC

ZŁĄCZE CZYTNIKA KODÓW KRESKOWYCH (czytnik klawiaturowy):

Numer styku	Nazwa sygnału	Uwagi
1	DATA	dane
2	n.c.	nie podłączony
3	GND	masa
4	+ 5V	zasilanie
5	CLOCK	zegar
6	n.c.	nie podłączony

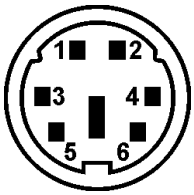

Rys. 8-4 Złącze czytnika

ZŁĄCZE ZASILANIA:

Zasilanie (DC) 15V/1A

Rys. 8-5 Polaryzacja ZŁĄCZA ZASILANIA

KABEL DO KOMPUTERA:

Do połączenie kasy na dłuższe odległości należy zastosować PRZEJŚCIÓWKĘ PC RS/UTP - kod wyrobu – 01634, z obustronnie zakończonym wtykami RJ45, standardowym kablem UTP 5E. Kabel taki stosowany jest w komputerowych sieciach LAN, jest dobrej jakości przy relatywnie niskiej cenie za metr. Wtyki RJ45 powinny być zaciśnięte na kablu UTP zgodnie z opisem przedstawionym w tabeli na następnej stronie.

Schemat połączeń kabla do komputera:

Przejściówka PC RS/UTP
kod wyrobu - 01634

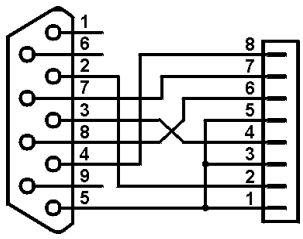

Kabel UTP zakończony wtykami RJ45		
nr styku	kolor żyły w kablu	nr styku
8	brązowy	8
7	brązowo-biały	7
6	zielony	6
5	niebiesko-biały	5
4	niebieski	4
3	zielono-biały	3
2	pomarańczowy	2
1	pomarańczowo-biały	1

Rys. 8-6 Schemat połączeń wewnętrznych przejściówki oraz opis połączeń kabla łączącego (UTP)

3 Alfabetyczny spis komunikatów wyświetlacza kasjera i tryb postępowania

Komunikat na wyświetlaczu kasjera	Przyczyna, sposób postępowania
AWARIA DRUKARKI	Wyłączyć i włączyć kasę. Jeżeli pojawi się ponownie wezwać serwis.
BŁĄD W CENIE	Błędnie wprowadzono cenę towaru.
BŁĄD W ILOŚCI	Błędnie wprowadzano ilość towaru.
BŁĄD W KWOCIE	Błędnie wprowadzono kwotę.
BŁĄD W NUMERZE NIP	Błędnie wprowadzono numer NIP (występuje przy wpisie NIP i fiskalizacji).
BŁĄD W STAWCE	Błąd podczas wprowadzania procentu stawki podatku.
BŁĄD SUMY KONTR. KODU	Błąd wewnętrznej sumy kontrolnej dla barkodu z ilością lub wartością.
BŁĘDNE DATY RAPORTÓW	Błędnie wprowadzono datę początkową i końcową raportu okresowego.
BŁĘDNE NUMERY RAPORTÓW	Błędnie wprowadzono numery początkowy i końcowy raportu okresowego.
BRAK DANYCH UŻYTKOWNIKA	Nie wprowadzone lub błędnie wprowadzone dane nagłówka.
BRAK KOMUNIKACJI Z DRUK.	Wyłączyć i włączyć kasę. Jeżeli pojawi się ponownie wezwać serwis.
BRAK KOMUNIKACJI Z WAGĄ	Brak połączenia pomiędzy kasą i wagą. Zła konfiguracja kasy lub wagi.
BRAK MIEJSCA NA WIĄZANIA >>	Można zdefiniować do 256 towarów wiązanych. Brak miejsca na wpisanie dalszych.
BRAK MIEJSCA NA OPAKOW.	Można zdefiniować do 64 opakowań. Brak miejsca na wpisanie dalszych.
BRAK NAPIĘCIA PRG	Wezwij serwis
BRAK PAMIĘCI FISKALNEJ WEZWIJ SERWIS PRODUCENTA	Pamięć fiskalna uszkodzona lub nie podłączona. Wezwij serwis.
BRAK PAPIERU LUB PODNIESIONA GŁOWICA	Należy założyć nową rolkę lub opuścić głowicę w drukarce.
BRAK RAPORTÓW W OKRESIE	Podczas drukowania fiskalnych raportów okresowych w zadanym okresie lub zadanym zakresie raportów nie znaleziono żadnych raportów dobowych.
BRAK STAWEK PODATKOWYCH	Zdefiniuj stawki podatkowe.
BRAK STAWKI PODATKOWEJ	Stawka podatkowa towaru została zdefiniowana jako rezerwowa.
BRAK TOWARU	Nie ma takiego towaru (wybrany towar nie istnieje).
BRAK TOWARU O KODZIE	Nie znaleziono towaru o podanym kodzie kreskowym.
BRAK TOWARU O PODANYM POCZĄTKU NAZWY	Przy wyszukiwaniu według nazwy nie znaleziono towaru o podanym początku nazwy.

Komunikat na wyświetlaczu kasjera	Przyczyna, sposób postępowania
BRAK UPRAWNIEŃ	Kasjerowi nie zostały przyznane uprawnienia do używania tej funkcji. Osoba, która posiada uprawnienia administratora może umożliwić realizację funkcji.
BUFOR POZYCJI ZAPEŁNIONY	Bufor pozycji paragonowych bliski zapełnienia. Wykonać odczyt przez komputer lub wyłączyć kontrolę bufora pozycji. Pierwszy raz komunikat pojawia się przy trzech kolejnych paragonach, w sytuacji gdy w buforze pozycji zostało wolnych około 1000 pozycji. Wyświetlenie to nie blokuje sprzedaży. Komunikat pojawi się ponownie po całkowitym zapełnieniu bufora pozycji. Dalsza sprzedaż jest nie możliwa do momentu odczytu bufora przez komputer lub wyłączenia kontroli bufora pozycji.
DOKUMENT DO WYDRUKOWANIA	Nacisnąć ZATWIERDŹ by dokończyć operację wydruku.
INNE LICZBY MIEJSC PO P.	Nie można związać towarów, które mają różne liczby miejsc po przecinku.
INNY BŁĄD Z WAGI	Błędna odpowiedź z wagi. Poinformuj serwis.
KASJER MA OTWARTĄ ZMIANĘ	Nie można skasować kasjera, który ma otwartą zmianę.
MNIEJ NIŻ 30 REKORDÓW W.	W pamięci zostało mniej niż 30 rekordów na raporty dobowe. Poinformuj serwis.
MODUŁ W TR. TYLKO ODCZYT	Nastąpiło przejście kasy w tryb tylko odczytu pamięci fiskalnej Na kasie nie możliwa jest dalsza sprzedaż. Wezwij serwis.
NASTĘPNY PRZEGLĄD PRZED: 05r11.20	Kasa ma włączoną funkcję przypominania przed raportem fiskalnym dobowym o terminie następnego przeglądu. W celu wykonania raportu dobowego należy nacisnąć klawisz ZATWIERDŹ.
NIE MOŻE BYĆ SKASOWANY !	Towar jest nowy lub ma zmienioną stawkę. Przed skasowaniem musi zostać wydrukowany raport zmian w bazie towarowej.
NIESTABILNY WYNIK Z WAGI	Wahanie obciążenia na szalce wagi w czasie ważenia lub wynik zerowy na wadze Prima.
NIEZAKOŃCZONY MIESIĄC	Raport okresowy miesięczny może być wykonany tylko dla zakończonych miesięcy (z punktu widzenia daty).
NIEZEROWA SPRZEDAŻ/ZWROT	Nie można skasować towaru, jeżeli jego liczniki ilościowo-wartościowe sprzedaży lub zwrotów nie są wyzerowane. Należy wykonać raporty szczegółowy sprzedaży i zwrotów opakowań z wyzerowaniem stanów lub wyzerować liczniki dla tego towaru w definiowaniu towaru.
NIEZGODNA PAMIĘĆ FISK. WEZWIJ SERWIS PRODUCENTA	Wezwij serwis.
NISKIE NAPIĘCIE AKUMULATORA GŁÓWNEGO >>	Jeżeli komunikat pojawia się pomimo, że kasa była włączona przez kilka godzin, wezwij serwis.
NISKIE NAPIĘCIE BATERII PAMIĘCI >>	Wezwij serwis.
SKASOWANA PAMIĘĆ RAM	Wezwij serwis.
TAKA NAZWA JUŻ ISTNIEJE	W kasie nie może być dwóch towarów o takiej samej nazwie.
TAKI KOD JUŻ ISTNIEJE	Podczas definiowania towaru wprowadzono kod kreskowy używany już przez inny towar.
TAKIE HASŁO JUŻ ISTNIEJE	Podczas definiowania hasła kasjera wprowadzono hasło używane już przez innego kasjera.
TE TOWARY SĄ TAKIE SAME >>	Nie można związać towaru z samym sobą.
TOWAR JEST SKASOWANY	Próba zdefiniowania towaru na miejscu, gdzie był towar skasowany ale nie wydrukował się raport skasowanych towarów.
TOWAR ZABLOKOWANY	Sprzedaż tego towaru jest zablokowana.
TYLKO DLA PR. MAGAZYNOW.	Włączona jest funkcja PROGRAM MAGAZYNOWY i nie można zmieniać i kasować towarów z klawiatury tylko za pomocą programu zainstalowanego na komputerze.

Komunikat na wyświetlaczu kasjera	Przyczyna, sposób postępowania
USZKODZONA PAMIĘĆ PROGR. WEZWIJ SERWIS PRODUCENTA	Wezwij serwis.
USZKODZONE DANE ZEGARA WEZWIJ SERWIS PRODUCENTA	Wezwij serwis.
WYKONAJ RAPORT DOBOWY	Funkcja możliwa do wykonywania tylko po raporcie dobowym fiskalnym a przed pierwszym paragonem.
WYKONAJ ZALEGŁY RAPORT DOBOWY >>	Nie został wykonany raport fiskalny dobowy. Wykonaj raport dobowy w celu dalszej sprzedaży na kasie.
ZA DUŻA ILOŚĆ POZYCJI ZAKOŃCZ PARAGON	W paragonie może być maksymalnie 99 pozycji sprzedaży.
ZA DUŻA KWOTA	Ilość razy cena jednostkowa jest zbyt duża (większa od 9999999,99).
ZA DUŻA SUMA ZAKOŃCZ PARAGON	Suma sprzedaży na cały paragon jest zbyt duża (większa od 9999999,99).
ZA DUŻY NARZUT	Próba udzielenia narzutu większego niż maksymalny, ustalony w funkcji MAKSYMALNY NARZUT.
ZA DUŻY RABAT	Próba udzielenia rabatu większego niż maksymalny, ustalony w funkcji MAKSYMALNY RABAT.
ZALEGŁE DANE DO ODCZYTU	W dniu poprzednim nie nastąpił odczyt danych przez komputer. Aby realizować sprzedaż wprowadzić hasło AGAT. Włączona jest funkcja OBOWIĄZKOWY ODCZYT PRZEZ PC.
ZEGAR BYŁ DZIŚ PRZESTAW.	Przestawianie zegara możliwe tylko raz na dobę. Następne możliwe jutro.
ZMIANA NIE JEST OTWARTA	Aby wejść do tej funkcji kasjer musi mieć otwartą zmianę.
ZMIEŃ PIERWSZY ZNAK	Nazwa towaru nie może zaczynać się od spacji.
ZWORA SERWISOWA JEST W POŁOŻENIU SERWISOWYM	Sprzedaż możliwa jest tylko przy zworze serwisowej w pozycji normalnej. Wezwij serwis.

4 Sygnalizacja trybu zasilania akumulatorowego kasy

Rodzaj zasilania kasy	Podświetlenie wyświetlacza kasjera	Wyświetlacz klienta	INNE
Zasilanie z zasilacza sieciowego	Pełne - świeci jasno	Świeci	-
Zanik zasilania sieciowego	-	-	1 sygnał dźwiękowy
Zasilanie z akumulatora po naciśnięciu dowolnego klawisza	Pełne - świeci jasno	Świeci	-
Zasilanie z akumulatora i przez minimum 15 sekund kasa nie była używana	Przyciemnione	Wygaszony	-
Za niskie napięcie akumulatora	-	-	sygnał co 15 sek.
Zasilanie z akumulatora i przez czas dłuższy niż ustawiony w funkcji CZAS WYŁĄCZENIA kasa nie była używana	Przyciemnione	Wygaszony	SAMOCZYNE WYŁACZENIE KASY

5 Wykaz kodów błędów kontrolera klawiatury

Nr błędu	Sygnalizacja błędu	Przyczyna usterki
1	Pojedynczy głośny dźwięk podczas naciskania klawiszy, przesyłania danych z wagi oraz odczytu kodu kreskowego	Przepełnienie bufora klawiatury
2	Podwójny krótki dźwięk podczas przesyłania danych z wagi	Błąd transmisji z wagi
3	Potrójny krótki dźwięk podczas odczytu kodu kreskowego	Błąd transmisji z czytnika kodu kreskowego

6 Kable i przejściówki do podłączenia wag

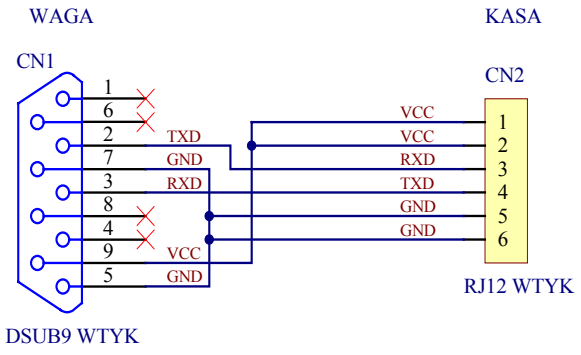

Rys 8-7 Kabel wagi do kasy Delta (kod wyrobu - 01614). Przewód znajduje się w ofercie ELZAB

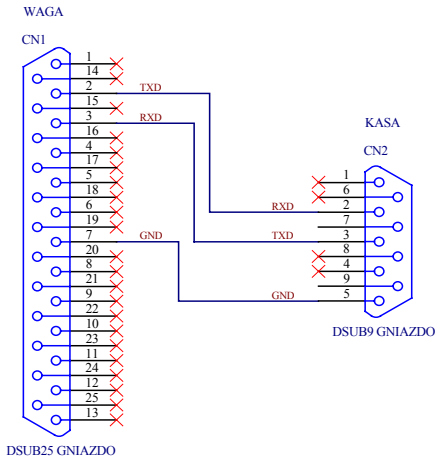

Rys. 8-8 Przejściówka wagi do kasy Delta. Przejściówka musi być użyta razem z kablem wagi do kasy Delta rys. 8-7

7 Obsługa kodów kreskowych zawierających ilość lub wartość

Kody kreskowe stosowane w handlu dzielą się na:

- kody zawierające tyko cyfry identyfikujące jednoznacznie towar;
- kody zawierające cyfry identyfikujące towar oraz cyfry ilości lub wartości (ceny) towaru (stosowane głównie w sklepach spożywczych gdzie dla danego towaru ilość lub wartość (cena) poszczególnego opakowania jest różna.

Poniżej opisano sposób obsługi kodów zawierających ilość i wartość (cenę) towaru.

7.1 Kody kreskowe z ilością

Kody kreskowe, rozpoczynające się od cyfr 27 lub 29, mają w swojej strukturze dane o ilości (masie) towaru. Struktura jest następująca:

27 TTTT V WWWWW K lub **29 TTTT V WWWWW K**

gdzie:

TTTT – Numer identyfikacyjny towaru.

WWWWW – Ilość lub masa w formacie: WW,WWW (3 miejsca po przecinku).

V – W zależności od ustawienia funkcji DŁUGOŚĆ KODÓW Z CENĄ/WAGĄ:

1. Jeżeli ustawiono SZEŚĆ CYFR: dodatkowa cyfra kontrolna dla ilości lub masy (dodawana przez urządzenie drukujące kod kreskowy). W zależności od ustawienia CYFRA KONTROLNA - kasa może sprawdzać lub nie sprawdzać prawidłowość tej cyfry.
2. Jeżeli ustawiono SIEDEM CYFR: dodatkowa cyfra numeru identyfikacyjnego towaru.

K – Cyfra kontrolna dla całego kodu kreskowego (dodawana przez urządzenie drukujące kod kreskowy).

Wprowadzenie kodu kreskowego w funkcji DEFINIOWANIE TOWARU kodu z ilością polega na przeczytaniu czytnikiem kodów kreskowych. Kod taki można również wprowadzić z klawiatury wpisując sześć pierwszych (albo siedem, jeżeli ustawiono opcję SIEDEM CYFR), licząc od lewej cyfry kodu.

Sprzedaż sprowadza się do przeczytania czytnikiem takiego kodu. Kasa dokona sprzedaży towaru o kodzie kreskowym np.: 27TTTT na ilość WW.WWW [kg].

7.2 Kody kreskowe z wartością

Kody kreskowe z wartością zaczynają się od cyfr 23 lub 24. Struktura jest następująca:

23 TTTT V CCCCC K lub **24 TTTT V CCCCC K**

gdzie:

TTTT – Numer identyfikacyjny towaru.

CCCCC – Wartość towaru w formacie: CCC,CC zł.

V – W zależności od ustawienia opcji DŁUGOŚĆ KODÓW Z CENĄ/WAGĄ:

1. Jeżeli ustawiono SZEŚĆ CYFR: dodatkowa cyfra kontrolna dla wartości (ceny) (dodawana przez urządzenie drukujące kod kreskowy). W zależności od ustawienia CYFRA KONTROLNA kasa może sprawdzać lub nie sprawdzać prawidłowość tej cyfry.
2. Jeżeli ustawiono SIEDEM CYFR: dodatkowa cyfra numeru identyfikacyjnego towaru.

K – Cyfra kontrolna dla całego kodu kreskowego (dodawana przez urządzenie drukujące kod kreskowy).

Definiując towar należy w momencie wprowadzania kodu kreskowego użyć czytnika kodów kreskowych lub wpisać z klawiatury kasy sześć (albo siedem, jeżeli ustawiono opcję SIEDEM CYFR) pierwszych cyfr tego kodu. Jako jednostki miary zastosować szt. lub opak.

Sprzedaż sprowadza się do odczytania kodu czytnikiem. Kasa dokona sprzedaży 1 szt. (lub opak.) towaru o kodzie kreskowym np. 23TTTT z wartością CCC.CC zł.

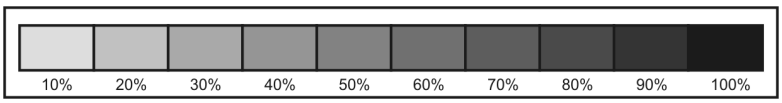

Znaki handlowe użyte w niniejszej instrukcji:

CITIZEN
są znakami handlowymi CITIZEN Japan CMB Corporation.

Instrukcja przeznaczona jest do następujących wyrobów:

kasa ELZAB Eco - nr kodu wyrobu 00431

Nr KZ / data wprow.					
Nr mkf. / data obow.					

ADRESY FIRMOWE

Siedziba .....
ul. Kruczkowskiego 39, 41-813 Zabrze, Polska
tel. 032 272 20 21, fax 032 272 81 90

Strona www .....
www.elzab.com.pl

Bezpłatna infolinia handlowa .....
0-800-163-084

Dyżurny specjalista
(porady techniczne dla serwisantów) .....
0 601 513 823 (godz. 8 - 22)

Marketing .....
tel. 032 272 20 21 wew. 396, 268
tel. 032 272 30 51
e-mail: marketing@elzab.com.pl

Szkolenia, porady techniczne .....
tel. 032 272 26 23
tel. 032 272 20 21 wew. 419, 422, 425
e-mail: hs@elzab.com.pl

Serwis Producenta .....
tel./fax 032 272 30 56
tel. 032 272 20 21 wew. 445
e-mail: serwis@elzab.com.pl